Utropia

Studentavisa i Tromsø

- Nr. 14
- 5. november 1997
- Uke 45
- 22. årgang

BRAKSEIER MED BISMAK

FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

Valgvinnerne: Torgeir Knag Fylkesnes, Hallgeir Løland Torpe, Ketil Steigen og Jon Christian Fløysvik Nordrum fra SSL.

Sosialistisk studentlag (SSL) fikk halvparten av de politiske representantene i urnevalget til studentstyret. Imidlertid er det en seier med bismak. Valgdeltagelsen var rekordlav, valggjennomføringen kaotisk og bare 1 av 10 representanter er jenter.

– Selv om vi tok halvparten av representantene, er det et tankekors at vi bare har vel 4% av studentene bak oss, sier Jon Christian Fløysvik Nordrum, en av de fem SSL-guttene som ble valgt inn.

SIDE 4-5

DARIO FO

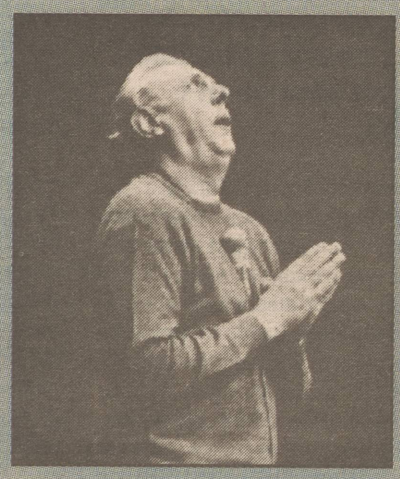

FOTO: VICENZO POIRE

DET ER EIN OMSTRIDD **og kontroversiell dramatikar som i år får nobelprisen i litteratur. Les om han i temaartikkelen vår.**

SIDE 24-25

HØYT I NORD

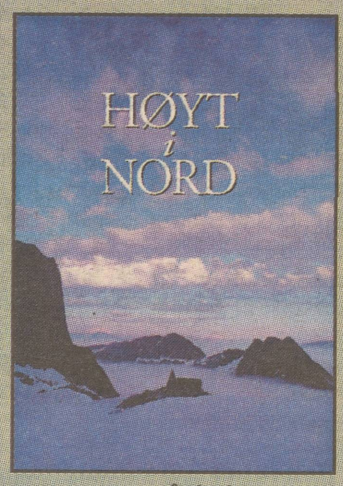
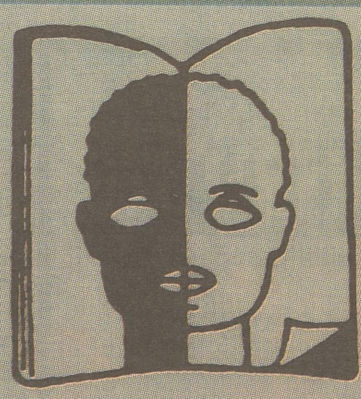

FOTO: KNUT BRY

TRE TROMSØSTUDENTER **står bak en praktbok som hyller klatresporten og nordnorsk natur. Blant bidragsyterne er fotograf Knut Bry og professor Arne Næss.**

SIDE 21

UT AV SAIH

SAIH-LOGO

– LA OSS MELDE OSS **ut av Studentenes Internasjonale Hjelpefond (SAIH) og heller danne Tromsøstudentenes Internasjonale Hjelpefond, foreslår vara i studentstyret og SVF-student Torbjørn Flaatten.**

SIDE 9

Laber studentdeltakelse

Bare 400 studenter stemte ved høstens urnevalg til Studentstyret. Kun 6,7 % av studentene ved Universitet i Tromsø var med på å avgjøre hvordan sammensetningen av studentenes øverste politiske organ skal se ut i 1998.

Det er vanskelig å forklare den lave valgdeltakelsen. Valgkomiteen har helt klart gjort en for dårlig jobb i forkant av valget. Først måtte valget utsettes fordi valgkomiteen ikke hadde tilstrekkelig kjennskap til valgreglementet. Videre har annonseringen av valget vært alt for dårlig. De politiske listene har dessuten markert seg enda mindre enn før. SEL og Rossa, to av de politiske listene i dagens Studentstyre, stilte ikke til valg. Kanskje er også det politiske engasjementet blant studenter på et lavmål for tiden.

Likevel er deltakelsen bemerkelsesverdig lav. Studentstyret fordeler i år nesten fire og en halv million semesteravgiftskroner utover studentvelferden. Man skulle tro flere enn fire hundre studenter er opptatt av hvordan disse pengene fordeles. Hvis dette virkelig ikke er tilfelle, eller det viser seg umulig å engasjere studenter i større grad enn i dag, er situasjonen faktisk ganske alvorlig.

I kjølvannet av en så lav valgdeltakelse er det all grunn til å bekymre seg over studentdemokratiets framtid.

Sosialistisk Studentliste (SSL) ble valgets vinnere etter en valgkamp ikke ulik den fjorårets vinner, SEL, førte. Det var i all hovedsak innpakningen – ikke innholdet – som under presentasjonen av listenes politiske budskap ble tungen på vektskålen i kampen om stemmene. Med stortingsvalget friskt i minne kan ikke populisme sies å være noe nytt virkemiddel i jakten på stemmekveg. Men dersom SV hadde vunnet nesten halvparten av stortingsrepresentantene med støtte i 2,5 % av befolkningen, etter en valgkampanje som stort sett besto i at Kristin Halvorsen lot seg avbilde med en kilo rått oksekjøtt i munnen, var det kanskje grunn til bekymring. Dette er virkeligheten i Tromsøs studentpolitikk. I lengden kan slike valgkampanjer bare undergrave studentenes tillit til Studentstyret ytterligere.

Nå skal det være sagt at valgprosenten hadde vært atskillig mye lavere uten SSLs uortodokse valgkamp. Det er dessuten rettferdig å gi listen mulighet til å vise vilje til handling før noen dom kan felles. Vi får håpe det ligger mer ekte politisk engasjement bak propagandaen enn tilfellet var for SEL i fjor.

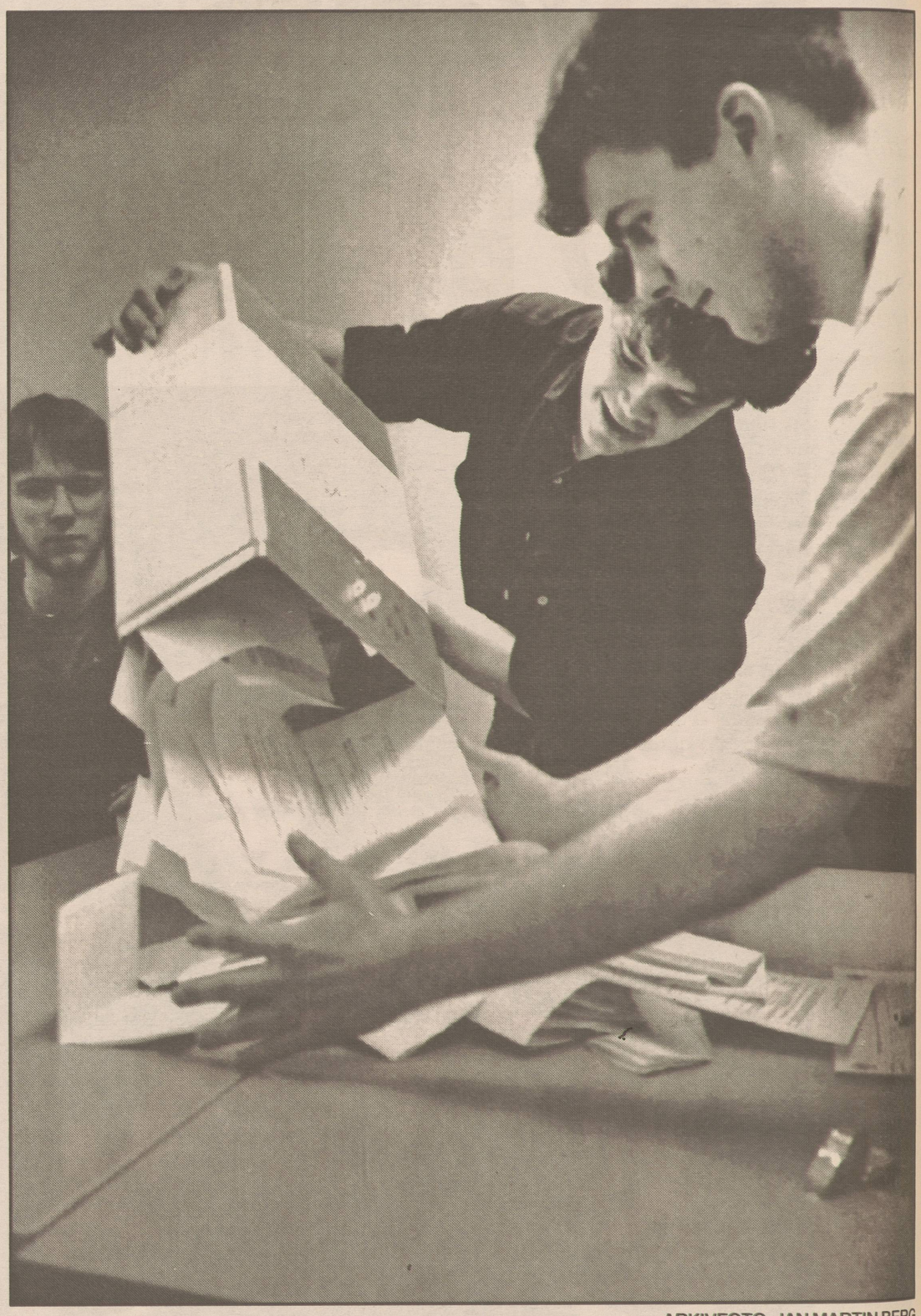
På prinsipielt grunnlag kan man spørre hva som gir et studentstyre med 419 studenter i ryggen rett til å fordele 6200 studenters semesteravgiftskroner pålydende 4,3 millioner kroner. Semesteravgiftas funksjon bør vurderes nærmere. Spørsmålet kan ikke avfeies bare i mangel av bedre alternativer, ei heller bør ansvaret for situasjonen skyves over på studentene under et argument om at deltakelse er deres oppgave alene.

Studentstyret er simpelthen nødt til å ty til tiltak for å gjøre seg mer synlig i studenthverdagen. Om så avholde møter i foajeen på Hovedgården og dukke opp på forelesninger fra tid til annen. Til tross for at Studentstyret opptar mye spalteplass i alle numre av Utropia, at studentstyrekontoret ligger brukervennlig til og at plakater til orientering henges opp nå og da, finnes det åpenbart mange studenter som er uvitende om Studentstyrets eksistens.

Slik studentene er representert i fakultets-, universitets- og samskipnadsstyre, og slik semesteravgifta fordeles i dag, lever studenter og Studentstyret i et gjensidig avhengighetsforhold. Studentene trenger representasjon i viktige universitetsfora og et talerør på nasjonalt plan. Studentstyret trenger på den annen side støtte i en større del av studentmassen for å kunne opptre med nødvendig kredibilitet i forholdet til administrasjonen, Samskipnaden og Kirke- Utdannings- og Forskningsdepartementet.

Kanskje er den lave valgdeltakelsen en forbigående trend. Svaret på dette får vi først om et år. I mellomtiden er det tid for nytenkning i studentpolitikken.

Av Martin Tjersland

ARKIVFOTO: JAN MARTIN BERG

Utropia
Studentavisa i Tromsø

...er et organ for studentene i Tromsø. Avisa gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden.

Adresse: **Universitetet – SVF, 9037 Tromsø**
Tlf: **77 64 42 83, 77 64 53 66 (desken)**
Faks: **77 64 51 99**
E-post: **utropia@stud-org.uit.no**
Internett: **http://www.uit.no/utropia**
ISSN: **0806-9611**

Utropia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv kort og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Oppgi navn og adresse. Leserinnlegg kan trykkes anonym. Vi foretrekker tekst på diskett eller e-post.

Ansvarlig redaktør: **Martin Tjersland**

Nyhetsredaktør: **Marit Helene Stensen**

Kulturredaktør: **Stine Eidissen Bya**

Deskansvarlig: **Siri Vaggen Olsen**

Fotoansvarlig: **Lars Åke Andersen**

Redaksjonssekretær: **Lise Swensen**

EDB-ansvarlig: **Anders Henriksen**

Redaksjonen: **Per Steinar Moen, Marte Holmemo, Åsgeir Johansen, Vegard Bønes, Rune Sævik, Elin Førsund, Børge Iversen, Camilla Glanfield, Linda Dahl, Kjersti Nielsen, Marit Bugge, Sondre Knutsen, Ingrid Hedlund, Asbjørn I. Bartnes, Ingvild Rullestad, Ellen Kongshaug, Hallgeir Løland Torpe, Siv Tofte, Lars Danielsen, Kristian Misund, Kai Arne Hansen, Aslak Haanshuus, Ørjan Haugholt, Ragnhild Vik Nilsen, Hadi Lile, Asgeir Larsen, Torstein Solli Hansen, André Kvernhaug, Liv Brita Brodal, Håvard Bråthen, Erlend Bønes, Irene Foss, Marianne Søndmør og Antal Csipa.**

Trykk og opplag: **Bladet Tromsø, i et opplag på 5000**

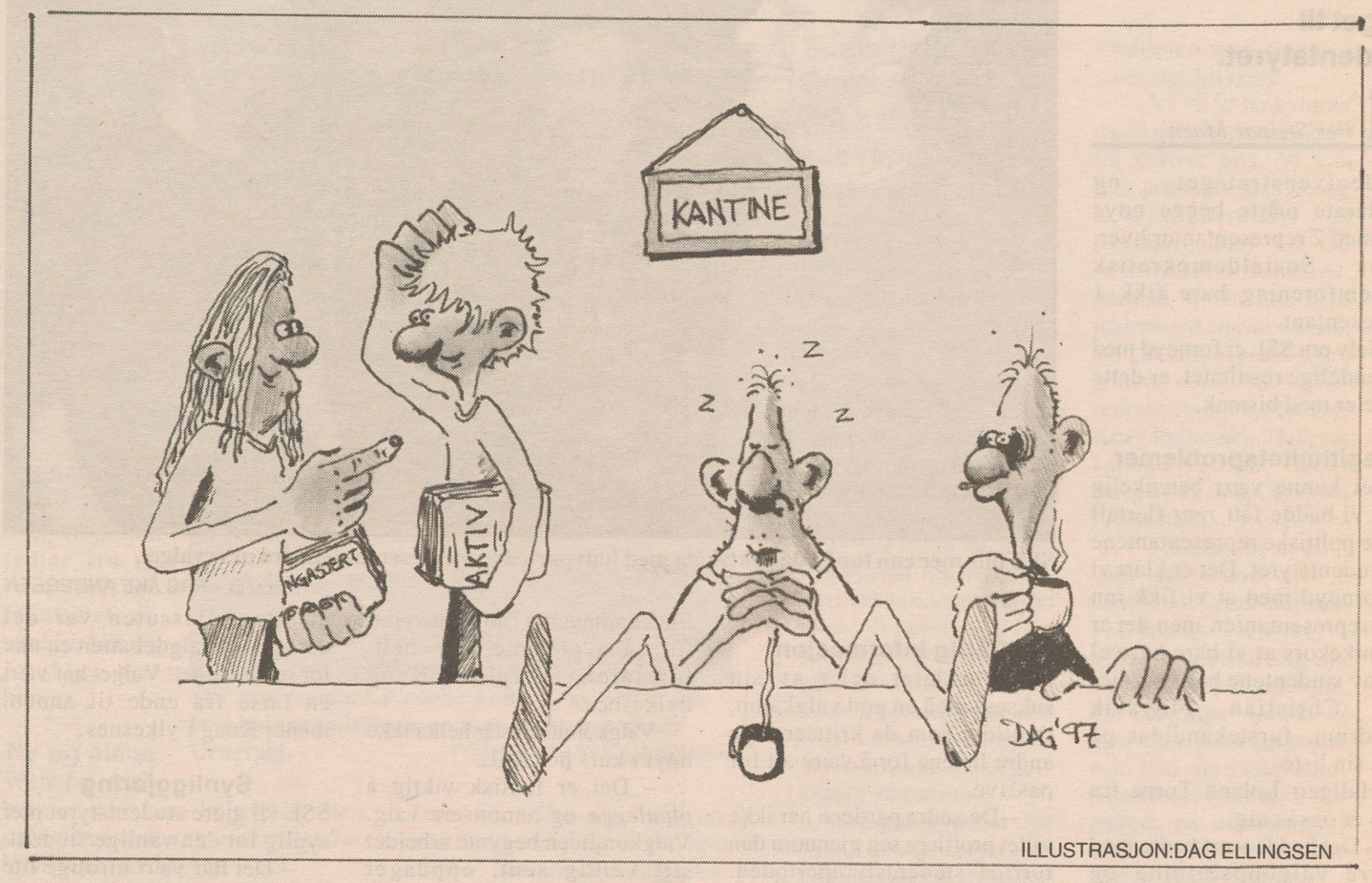
Annonsepris: **Kontakt oss for tilbud**

Neste deadline: **13. november 1997**

Neste utgivelse: **19. november 1997**

"Det gjøres ikke nok for de apatiske"...

...er et sitat Bendik Rugaas la vekt på i sin tale ved åpningen av Universitetet i Tromsø i høst. Et sitat som muligens passer bra inn i en omtale om studentengasjementet i Tromsø.

ILLUSTRASJON:DAG ELLINGSEN

Av Eidi Ann Hansen, studentstyreleder ved Universitetet i Tromsø

I det siste har det vært debattert rundt studentenes engasjement, som det alltid blir gjort i valgtider. Også i forbindelse med stortingsvalget ble ungdommenes valgdeltakelse og engasjement satt i søkelyset. Tromsøstudentene har også, gjennom Utropia og Dagbladet, blitt beskyldt for å være navlebeskuende og sløve.

I Universitets- og høgskoleloven er det lagt til rette for at studentene skal ha et studentdemokrati, og at representantene skal høres i alle saker som blir behandlet på universitetet. Hva er det som svikter når vi har et såkalt *studentdemokrati* som minner mer om et *studentoligarki* når det blir satt ut i livet. Det er nærliggende å legge vekt på faktorer som dårlig annonsering av valg og lite synliggjøring av det arbeidet tillitsmenn- og kvinner gjør i sine verv, når man skal analysere dette fenomenet. Og med en valgoppslutning på under 7% ved urnevalget til det øverste studentpolitiske organet, er det selvfølgelig på sin plass at de ansvarlige for gjennomføringen går seg selv i sømmene. Men er det virkelig så enkelt som å legge skylden på de studentpolitikerne? Hvorfor er det så få som engasjerer seg på hvert nivå i student- og universitetsdemokratiet?

Det kan virke som om studenter fortsatt blir sett på som et fremmedelement på en arena hvor de ansatte mener å representere ekspertisen. Å føle at en ikke blir tatt på alvor, og rett og slett bli ignorert, er ikke noe som virker stimulerende på studenter som naturlig nok ikke har mye fartstid i slike organ. De ansatte bør for alles del innse hvilken ressurs studentene er i slike sammenhenger.

Studenten i dag har dårlig tid! Mange studenter ser seg nødt til å jobbe ved siden av studiene, fordi lånekassen bidrar med en ynkelig studiefinansiering som stiller studentene på et økonomisk nivå et sted under fattigdomsgrensen. Vil studenten være venn med lånekassa, er det en forutsetning at man følger studieprogresjonen. Frykt for lånebyrden får de mest fornuftige til å velge deltidsstudier i tillegg til inntektsbringende arbeid. Lånekassen setter altså et kraftig stopper for at studentene skal finne på noen *krumspring* utover studiene.

Universitetet – samfunnets kritiker – har de siste årene fått et fabrikkpreg, etter krav fra ministere og bedrevitende. Universitetet skal produsere vekttall og kandidater, sørge for at gjennomstrømmingshastigheten opprettholdes og at pensumet leses. Resultatet er at universitetet ikke får studenter som lærer *faget* og som stiller kritiske spørsmål, men *flinke* studenter som leser *pensum* to ganger for å bestå den snevre, pensumorienterte eksamenen som besvares i løpet av 8 timer en dag i slutten av semesteret.

I et slikt scenario blir utenomfaglige aktiviteter nedprioritert. Det blir vurdert som sløsing av tid, noe studenten ikke har noe som helst igjen for i sin streben mot yrkeslivet.

Var det et sted på veien mot det produserende universitet at vi mistet det lille som var å spore av solidaritets- og likestillingstanker i studentmassen, og at forsøk på demokratiske valg ble oversett? Eller er studenten anno 97 rett og slett mindre kritisk og engasjert enn studenten for 10 år siden? Jeg tror en kombinasjon av disse faktorene resulterer i at universitetsstudenter, som skal utvikle vidsyn og innsikt, i dag har mer enn nok med å pleie seg selv og sitt. Problemstillinger i universitetssamfunnet og samfunnet for øvrig får seile sin egen sjø.

Studenter som engasjerer seg i sin egen situasjon, får mange fordeler både under og etter studiene. For det første får man erfaringer fra organisasjonslivet, noe man alltid vil ha bruk for senere. Jobber du med studentaktiviteter i fritiden gir det deg også flere perspektiv på saker som faget ikke kan gi. Du får testet ut dine samarbeidsevner og evner til problemløsning. Om man tar utgangspunkt i at studentene faktisk er på universitetet for å forberede seg til yrkeslivet, er det også et godt argument for å engasjere seg i det som rører seg i omgivelsene. Det viser seg at det er dette arbeidsgiverne legger mest vekt på.

En NHO-topp har tidligere uttalt at han ikke vet hva en cand. mag.-grad innebærer og Hans Geelmuyden, en gründer innen informasjonsbransjen, sier i et intervju i Dagens Næringsliv, at de i ansettelsesprosessen ser etter individualitet, selvstendighet, kunnskaper og holdninger, og at det er "nesten samme fanden hva de har gjort med hensyn til utdannelse".

En OECD-rapport om universitetene i Norden konkluderte i vår med at universitetsutdanningen i Norge er for lite retter mot yrkeslivet og samfunnets behov, og at det er fokusert for mye på eksamener i stedet for på læringsprosessen.

Disse forholdene er noe studenter og ansatte bør ta innover seg. Paradoksalt nok produserer universitetet enheter som ikke tilsvarer det yrkeslivet etterspør. Yrkeslivet ønsker kandidater som har opparbeidet seg evner til problemløsing og samarbeid. Dette er erfaringer studenter fra mange av de frie fagretningene på UiTø ikke får med seg gjennom studieopplegget, men må tilegne seg ved eget initiativ. Tillitsmannsarbeid og annet frivillig arbeid gir en solid erfaring, som i mange tilfeller er vel så verdifull som noen utdannelse. Vi utdannes bort fra yrkeslivet.

Det er vanskelig å få folk til å stille til valg i universitets- og studentdemokratiet. Heldigvis finnes det allikevel noen som interesserer seg for denne type arbeid. Disse finner man som regel igjen i flere forskjellige råd og utvalg på institutt-, fakultets- og universitetsnivå. Det er bare å ta av seg hatten for den innsatsen og arbeidet som blir nedlagt av noen få ildsjeler, men i et demokratisk perspektiv er ikke dette heldig. Mye makt samles i få hender, og få meninger blir representert i forskjellige fora.

Et labert studentengasjement og lav valgdeltakelse er et stort problem for studentdemokratiet. Det ideelle ville være at mange konkurrerte om vervene, og at studentrepresentantene til enhver tid hadde en bevisst og kritisk velgergruppe. Finnes det ikke en slik gruppe som stiller krav og spørsmål til måten studentpolitikerne håndterer vervene sine på, åpner man for at noen kan finne på å bruke tillitsmannsverv som et trinn i karrierestigen uten å ha videre vyer eller visjoner om vervet. Hvem kan da forhindre at gubbeveldet tar overhånd og at det utvikles et studentpolitisk miljø hvor kameraderiet og alliansene vanskeliggjør internkritikk.

Mens studentene sitter i kantinen å diskuterer håpløse pensumbøker, teite forelesere, upålitelige studentpolitikere, eller har mer enn nok med, TVen og Beverly Hills, blir studieplaner vedtatt, forelesere ansatt, penger bevilget, og studenttillitsvalgte valgt ved akklamasjon (fordi det bare var en som stilte til valg).

Studentene har naturlig nok høyt kvalifiserte meninger om mye av problemene og utfordringene i universitets- og fagmiljøet. Det foregår mye "kantinepolitikk" som med fordel kunne flyttes inn i organiserte former. På den måten kunne kanskje meningsytringer og konstruktiv kritikk av for eksempel studieplaner og forelesere, komme inn der beslutningene tas, noe som er helt nødvendig for å oppnå konkret handling. Det er tross alt studentene som representerer ekspertisen i slike saker.

Studentene bør gjøre seg selv en tjeneste, tenke litt lenger enn myndighetene, og ikke bruke studietiden til å trene opp puggeevnene.

I min periode som studentstyreleder, er det kun ett menneske som har spurt meg om det er noe han kan engasjere seg i foruten faget. Han får sikkert en spennende jobb...

Sosialistene rakk tunge til alle

Sosialistisk studentlag (SSL) fikk hele fem av ti representanter under valget til studentstyret.

Per Steinar Moen

Studentvenstrelaget og Moderate måtte begge nøye seg med 2 representanter hver, mens Sosialdemokratisk studentforening bare fikk 1 representant.

Selv om SSL er fornøyd med det endelige resultatet, er dette en seier med bismak.

Legitimitetsproblemer

– Det kunne vært betenkelig hvis vi hadde fått *rent* flertall av de politiske representantene til studentstyret. Det er klart vi er fornøyd med at vi fikk inn fem representanter, men det er et tankekors at vi bare har vel 4% av studentene bak oss, sier Jon Christian Fløysvik Nordrum, førstekandidat på SSL sin liste.

Hallgeir Løland Torpe fra SSL er også enig.

– Det hadde vært bedre med større valgoppslutning og dårligere resultat for SSL, sier han.

SSL blir mer enn tunga på vektskåla med halvparten av representantene fra urnevalget.

FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

Dårlig informasjon

SSL forklarer deler av sin suksess med en god valgkamp, samtidig som de kritiserer de andre listene for å være alt for passive.

– De andre partiene har ikke villet profilere seg gjennom den forrige studentstyreperioden. Det er udemokratisk å bruke studentene som et springbrett for å komme inn i studentstyret, for så å glemme dem helt, forklarer Torgeir Knag Fylkesnes.

Valgkomiteen står heller ikke høyt i kurs hos SSL.

– Det er faktisk viktig å *planlegge* og annonsere valg. Valgkomiteen begynte arbeidet sitt veldig sent, oppdaget plutselig et valgreglement som førte til at valget måtte utsettes. Dessuten var det dårlig å ha valgdebatten en uke før selve valget. Valget har vært en farse fra ende til annen, mener Knag Fylkesnes.

Synliggjøring

SSL vil gjøre studentstyret mer synlig for den vanlige student.

– Det har vært utrolige lite informasjon utad om hva studentstyret egentlig driver med. Dette fører igjen til lav interesse hos studentene for studentstyrets arbeid. Det er studentstyrets ansvar å synliggjøre seg selv, mener Ketil Steigen.

– Å være med i studentstyret krever mer engasjement enn å møte opp på et møte en gang i måneden, slår Torgeir Knag Fylkesnes fast.

Fylkesnes som leder

SSL er også klar til å ta ansvar som det største partiet i studentstyret. Torgeir Knag Fylkesnes stiller som studentstyreleder, istedenfor den tidligere annonserte Ketil Steigen.

– Vi har gjort et godt valg. Jeg kommer til å jobbe for samarbeid innad i studentstyret. Det er viktig å gå bort fra småligheter og stillingskriger, sier Knag Fylkesnes.

Tidligere arbeidsutvalg har gjerne vært en kompromiss mellom forskjellige grupperinger hvor interne problemer har tatt mye tid og engasjement.

– Vi håper på et godt samarbeidsklima med dyktige folk, uansett politisk bakgrunn, avslutter studentstyreleder-kandidaten.

Valgkomiteen:

– Skremmende valg

Stian Jensen i valgkomiteen beklager dårlig forhåndsannonsering av valget.

FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

Møteleder av valgkomiteen, Stian Jensen, karakteriserer årets urnevalg som skremmende. En valgdeltagelse på syv prosent kan neppe karakteriseres som særlig demokratisk.

Per Steinar Moen

Stian Jensen er også tilbøyelig til å kritisere valgkomiteens arbeid forut for selve urnevalget.

– Det er klart at vi kunne ha gjort en mye bedre jobb, forteller Stian.

Valgkomiteen bestod av tre representanter fra Studentstyret; Margaret Aarage, Pål D. Ekran samt Stian Jensen.

Komiteen skulle stå for selve planleggingen og gjennomføringen av valget, og ble opprettet allerede etter første studentstyremøtet denne høsten. Store rutinesvikt og spekulering om valgfusk rundt fjorårets valg gjorde at studentstyret innså behovet for å være godt forberedt til årets valg.

Opptatt

Studentstyrets intensjoner kan ikke sees å ha blitt fulgt opp tilfredsstillende.

– Vi er alle vel opptatte mennesker, forklarer Stian Jensen. Han er kritisk til prioriteringene til valgkomiteens medlemmer.

– Skal man sitte i valgkomiteen, må man prioritere. Dette er en erfaring vi kan trekke med oss til neste år.

Valget måtte også utsettes en uke fordi valgkomiteen overså at valgreglementet skulle gi rom for forhåndsstemming.

Dårlig annonsering

Annonseringen rundt kunngjøringen av politiske lister, samt informasjon rundt selve valget har vært mangelfull. Blant annet har det ikke vært en eneste annonse i studentavisa Utropia i forkant av valget, noe som har vært vanlig tidligere. I Bergen fikk ble tilsvarende valg annonsert over tre sider i studentavisa Studvest.

– Nå står det ikke noen steder at studentstyrevalget skal annonseres i Utropia. Vi mente at å henge opp plakater på fakultetene ville være tilfredsstillende, sier Jensen.

I beste fall har plakatene druknet i den enorme plakatjungelen.

– Til neste år er det nok nødvendig å bruke Utropia, medgir han.

Men valgkomiteen ønsker ikke å ta på seg hele ansvaret for gjennomføringen av valget. Både studentstyrets arbeidsutvalg og de forskjellige listene har et ansvar for at valget blir gjennomført tilfredsstillende.

Oppmøte

Stian Jensen er spesielt skuffet over det dårlige oppmøtet. I overkant av 400 studenter deltok ved valget.

– I år ble valget satt utenfor eksamensperioden, slik at vi hadde håpet på en oppgang fra i fjor hvor vi fikk inn over 1 000 stemmesedler, sier han.

Stian Jensen mener at det er tre faktorer som forklarer valgoppslutningent:

– Først og fremst er engasjementet hos studentene veldig lavt. I tillegg har de forskjellige politiske listene gjort lite liv av seg. Til slutt burde nok det vært bedre annonsering i forkant, innrømmer han.

Rapport

Man lærte tydeligvis lite av fjorårets feil, men til neste år lover Stian Jensen at valgkomiteen skal få en lettere oppgave.

– Vi kommer til å lage en rapport slik at man kan lære av årets feil. Det heter nå at man ikke kan lære en gammel hund å pisse beint, men jeg håper at vi kan lære noe denne gangen, sier Stian Jensen.

Alene jente på toppen

Ex.phil student, 19 år, blodfersk studentpolitiker, en politisk liste helt på egenhånd i studentstyret, og eneste jente fra de politiske listene: Wenche Andberg.

Marit Helene Stensen

- Leste i avisen at bare en jente hadde blitt valgt inn i studentstyret fra de politiske listene, men trodde aldri i verden at det var meg. Jeg stod jo på tredje plass på Sosialdemokratisk Studentforbund (SSF) sin liste, sier Andberg.

Jenter i politikken

-Jeg vet ikke hvordan de enkelte listene til studentstyret ble laget, men det er helt klart at jenter må oppmuntres til å stille høyere opp på listene. Dessuten må vi jenter ta tak i oss selv. Dette er en tankevekker til neste urnevalg. Dersom det er jenter som ikke tør å stille bør de tenke på at det *er* bruk for dem i studentpolitikken, vi jenter har egenskaper som trengs. Vi kan bringe inn varme og systematikk når noe skal gjøres i politikken. Dessuten er det viktig med flere jenter, slik at vi kan støtte hverandre. Jenter kan muligens komme litt i bakgrunnen dersom de er alene med bare gutter, vi er kanskje mer tilbakeholden. Men jeg vet jo ikke hvordan det blir i den nye studentstyret, sier hun.

Andberg vil likevel påpeke at hun ikke blir alene jente i det nye studentstyret:

– Det er jo blitt valgt inn jenter fra de forskjellige fakultetetene, så alene blir jeg jo ikke, sier hun.

SSF representant Wenche Andberg mener at den lave kvinneandelen er en tankevekker til neste Urnevalg. FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

Ny og alene

Wenche Andberg er ikke bare helt fersk, men også den eneste representanten for (SSF) i studentstyret:

– Jeg er veldig spent på hvordan det blir å drive med studentpolitikk. I tillegg vil det bli rart å være helt alene fra SSF, men jeg vil jo samarbeide med de andre listene siden vi har mange kampsaker til felles, vi vil jo alle jobbe for studentvelferd.

Vil ikke ha kvinnelig alibi

Sosialistisk Studentlag (SSL) tok halvparten av alle representantene på de politiske listene, men likevel kom det ikke inn en eneste jente fra SSL.

Marit Helene Stensen

– Det er synd at ingen jenter kom inn fra SSL, men vi har ikke neglisjert noen. Vi kunne nok tynt inn noen jenter, men det ville ikke vært rettferdig siden de fikk tilbudet, men ikke stilte, sier SSL-representant Torgeir Knag Fylkesnes.

Representantene for SSL i studentstyret er skjønt enige i at jenter har kvaliteter som trengs i studentpolitikken:

– Vi vil jo ha kvinner med i politikken, men ikke for enhver pris. Vi kan ikke presse kvinner inn og er ikke interessert i et kvinnelig alibi. De må være med fordi de har lyst, dermed er det like mye jentene sitt ansvar å stille, som at vi skal prøve å dra jentene med, sier SSL-representantene Torgeir Knag Fylkesnes, Hallgeir Løland Torpe, Ketil Steigen og Jon Christian F. Nordrum.

– Jentene ser ut til å være mer interessert i å være med i organisasjonen SSL enn studentstyret. Vi driver med andre ting enn studentstyrepolitikk også. For eksempel jobber vi med et Guatemalaprosjekt som skal sikre studenter i Guatemala som ikke har penger en utdanning. I dette arbeidet er jentene aktive, sier Fylkesnes.

– Trodde vi hadde kommet lengre

For nøyaktig ett år siden stod Eidi Ann Hansen (bildet) på forsiden i Utropia og slo fast at det var på tide med et jenteopprør i studentstyret. Nå, etter at Hansen har sittet et år som studentstyreleder, er 8 av 10 politiske representanter i det nye studentstyret gutter.

Marit Helene Stensen

- Jeg trodde vi hadde kommet lengre! Da de politiske listene ble lagt frem ble jeg svært overrasket over hvor få jenter som stilte, sier studentstyrelederen.

Jevn representasjon

- Alle er vi jo enige om at jevn representasjon av begge kjønn er viktig, da er det rart at vi som tross alt er på et universitet ikke er kommet lengre. I år hadde vi tatt jenterepresentasjon noe som har ført til et bedre miljø i studentpolitikken. Kanskje er det

nødvendig å foreta et håndgrep i form av en forskrift om at 40% av de som står på de politiske listene må være jenter, men det er noe som må vurderes nærmere, mener Hansen.

Studentstyrelederen påpeker at av de jentene som tross alt stod høyt opp på listene datt flere ut, og gutter overtok:

– Velgerne har også et ansvar for at jentene blir valgt inn når de stemmer, for eksempel ved ikke å stryke dem, sier studentstyrelederen.

Beskjedne

Hansen mener at det blir færre og færre jo høyere opp i systemet man kommer:

– Jeg har jobbet meg oppover i systemet, og på fagutvalgsnivå er jenter overrepresentert. På et lavere nivå er det jenter som tar ansvar, men når det for eksempel er valg til studentstyret er det gutter som stikker seg frem. Jeg vet ikke hvorfor det er slik, men det er klart at jenter må ta mer ansvar, samtidig som at gutter må være litt mer integrerende, sier Hansen.

Partivalget

Parti	Prosent	Antall stemmer	Representanter	Endring fra i fjor
SSL	46,4%	194	5	+2*
MOD	21,1%	88	2	-1
SVL	19,1%	80	2	+1
SSF	12,0%	50	1	-1

Sosialistisk studentlag (SSL), Moderat liste (MOD), Studentvenstrelaget (SVL), Sosialdemokratisk studentforbund (SSF).

* I forhold til ROSSAs representanter (Radikale og sosialistiske studenters alternativ).

– Moderate fikk hele 70,6% av stemmene ved NFH; og dermed fikk den desidert største seieren på en enkelt urne.

– Studentvenstrelaget vant også ved en urne, og fikk 45% av stemmene på Mat.nat. IB/IG, mot Moderates 35%.

– Ellers var SSL totalt overlegen på samtlige andre urner, med 55,5% på fagnøytrale Hovedgården som mest imponerende.

– Hvis antallet studentstyrerepresentanter hadde blitt opprettholdt fra i fjor, ville SSL også tatt det siste mandatet, og til sammen fått 6 representanter.

Personvalget

SSL

1. Jon Christian F. Nordrum
2. Vedad Hadziavdic
3. Ketil Steigen
4. Hallgeir Løland Torpe
5. Ørjan Kristoffersen

Vara:

1. Torgeir Knag Fylkesnes
2. Kjersti L. Thoresen
3. Kristian Wengen
4. Cathrine Strøm
5. Johanne Skoe Jakobsen

Moderat liste

1. Nils K. Bakke
2. Dag E. Ramsøy

Vara:

1. Bård Worrum
2. Vårinn M. Lassesen

Studentvenstrelaget

1. Stian Jensen
2. Pål D. Ekran

Vara:

1. Sigmund Holstad
2. Aina Wikestad/Stian Gullholm

Sosialdemokratisk studentforbund

1. Wenhe Andberg

Vara:

1. Torill Edvardsen
2. Stig-Erik Falk

Topp kumulering

22 Jon Chr. F. Nordrum (SSL)
16 Nils K. Bakken (MOD)
12 Torgeir K. Fylkesnes (SSL)

Topp slengere

4 Stian Jensen (SVL)
4 Kenneth Lindberget (SSF)

Topp strykninger

31 Ketil Steigen (SSL)
25 Ørjan Kristoffersen (SSL)
23 Hallgeir L. Torpe (SSL)

Superdatamaskin til Tromsø

Universitetet i Tromsø (UiTø) har nylig tegnet kontrakt med Hewlett-Packard om å kjøpe en tungregnemaskin til 2,44 millioner.

Anders Henriksen

Maskinen blir den første i Norge av denne modellen, og den tredje største i Norge. Kun Universitetene i Bergen og Trondheim har kraftigere maskiner. Den regnes også blant de 500 raskeste maskinene i verden.

Samarbeid

Innkjøpet av maskinen er finansiert i et samarbeid mellom Forskningsrådet, UiTø og Hewlett-Packard (HP). Det skal i tillegg til innkjøpet opprettes en ny stilling ved IT-avdelinga ved Universitetet (tidligere EDB-senteret) som finansieres halvt om halvt av UiTø og HP. Formålet med denne stillingen er å bygge opp kompetanse på bruk og drift av denne typen utstyr som både UiTø og HP skal kunne dra nytte av.

– Tungregning blir mer og mer brukt innenfor moderne vitenskap, sier dekanus ved MatNat-fakultetet, professor Odd Gropen. – Det brukes mye innen både kjemi, fysikk og medisin, og det utvikles nye bruksområder hele tiden.

16 prosessorer

Det nye vidunderet heter HP Exemplar V2200 og har 16 200MHz RISC-prosessorer, 6 gigabytes med minne og tilsammen 108 GB harddiskkapasitet. Den kan utvides til å ha 512 prosessorer og 512 GB minne, samt hele 5000 GB harddisk. Maskinen skal etter planen være på plass på Universitetet 1. desember.

Universitetsdirektør Harald Overvaag og administrerende direktør for Hewlett-Packard signerer kontrakten om kjøp av superdatamaskinen. FOTO: LARS SLETTJORD

– Skjev fordeling

Leder for Student-utvalget ved det Samfunnsvitenskapelige fakultet (SVF), Ståle Berglund, stiller spørsmålstegn ved prioriteringen til Universitetet.

Anders Henriksen

Han mener fordelingen blir skjev når det satses så mye penger på kompetanseheving på tungregning, når datatilbudet til studentene ved SVF er så dårlig som det er. Dette tilbudet består i dag av ei PC-stue med rundt 20 maskiner som hovedsakelig er til bruk for hovedfagsstudentene.

288 PC'er

Ifølge et regnestykke Berglund har gjort, kunne en satsing i samme størrelsesorden ved SVF ha finansiert 288 nye stasjonære PC'er.

– Når studentene her ved SVF ikke har tilgang på datamaskiner på Universitetet må de kjøpe dem selv, noe som er en stor økonomisk belastning på de fleste. De som ikke har råd til å gå til innkjøp av egen PC får selvfølgelig også mye dårligere forutsetninger, noe som fører til en senking av kompetansenivået blant de uteksaminerte studentene, sier han.

Langvarig prosess

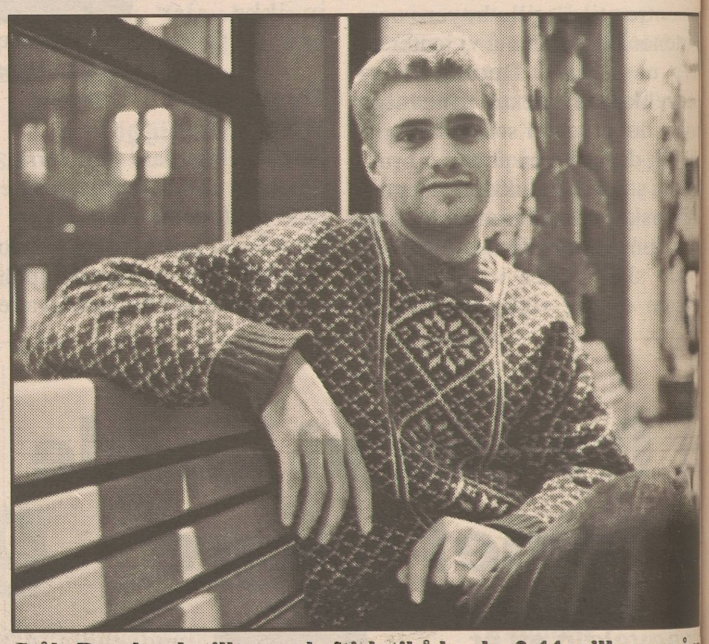
– Innkjøpet av denne maskinen er et resultat av en prosess som har pågått i flere år, sier systemsjef ved IT-avdelinga og leder for tungregneprogrammet, Svenn Hanssen.

– For eksempel er en del av pengene midler som de siste årene har blitt avsatt til dette formålet. I tillegg har det i det siste vært stort behov for en egen tungregneressurs ved UiTø. I fjor var utgjorde faktisk brukerne i Tromsø den største gruppa som etterspurte tjenester fra tungregnemaskinene i Oslo og Trondheim.

Ikke bare realfag

Han mener det er galt å si at denne satsingen fører til skjev fordeling.

– Det er ikke selvsagt at det bare er de naturvitenskapelige fagene som får nytte av tungregneprogrammet. For eksempel utvikles det bruksområder innen fiskeriforskningen, og det er ikke utenkelig at det etterhvert vil komme måter også de samfunnsvitenskapelige fagene kan dra nytte av denne teknologien på.

Ståle Berglund stiller seg kritisk til å bruke 2,44 milloner på en datamaskin. FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

Inneklimaet på UB

Stadig flere studenter bruker ikke leseplassene på Universitetsbiblioteket (UB), fordi det dårlige inneklimaet ikke lar seg forene med lange dager med konsentrert arbeid. Etter manges mening er inneklimasituasjonen blitt verre den siste tiden, og dette er blitt tatt opp med Universitetsledelsen.

Stig Solheim

Studentrådet ved det Samfunnsvitenskapelige Fakultet (SVF) har sendt Universitetsledelsen et brev der de gjør oppmerksom på de rådende forhold og gir forslag til forbedringer og tiltak. De samme problemstillingene er blitt tatt opp av både jus- og humaniorastudentene.

Partikkelmålinger

Universitetsledelsen beklager dersom inneklimaet i bygningen er et hinder i arbeidet med å skape et godt studentmiljø. Det vil nå bli foretatt partikkelmålinger av lufta på lesesalene og ventilasjonsanlegget. De ønsker også å drøfte et opplegg for gjennomføringen av hovedrengjøring, med de ansvarlige for biblioteket. Dette opplyser universitetsdirektør Harald Overvaag i et brev til Studentutvalget ved SVF.

Gammelt problem

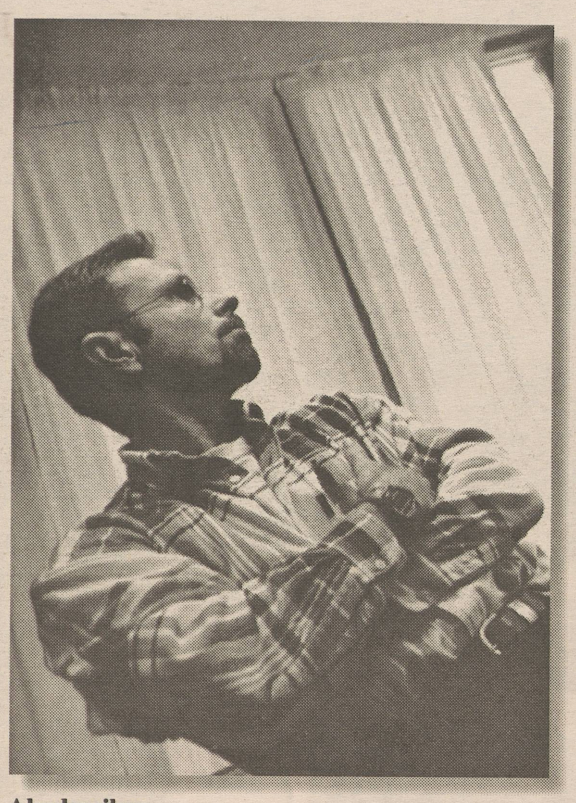
– Inneklimaet på UB har vært et konstant problem i mange år, både for studenter og de ansatte, sier lesesalsinspektør Torbjørn Flåtten. – Det er ikke bare de med astma- og allergiproblemer som klager, men også andre studenter gir inneklimaet skylden for hodepine og konsentrasjonsvansker. Den faglige standarden på de ca. 3500 studentene som er tilknyttet UB, vil på sikt kunne bli redusert. Et dårligere studentmiljø, som resultat av flere «hjemmelesere», kan også føre til at flere velger andre utdanningstilbud, sier han.

Forbedringer

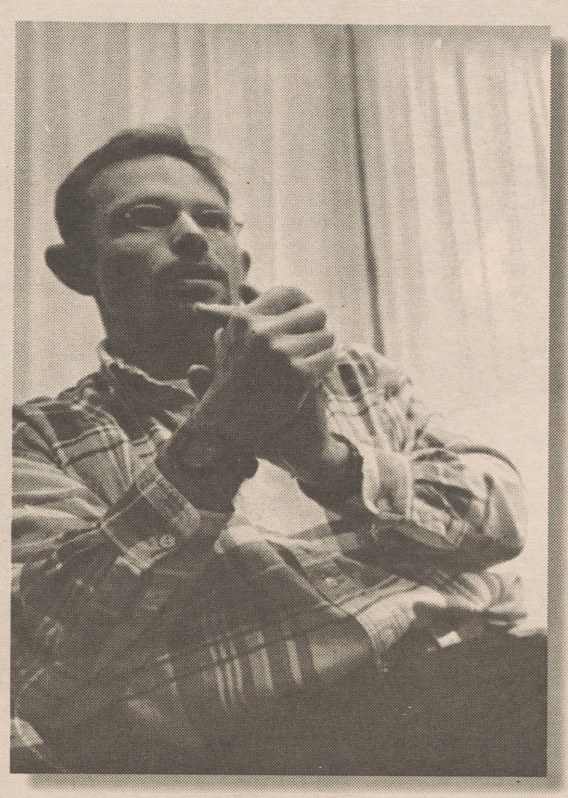
Rensing av teppegulvet og en hovedrengjøring er av de kortsiktige tiltakene som er foreslått av de forskjellige studentutvalgene. Opprensing av luftekanaler og ansettelse av ekstra vaskepersonell er også blitt nevnt. Det er viktig å presisere at både studenter og ansatte ved UB er fornøyd med den rengjøringen det fast ansatte vaskepersonalet utfører. Det er blitt påpekt medfølelse for deres vanskelige arbeidssituasjon. På lang sikt er det foreslått å fjerne teppegulvet, noe som også er med i UBs budsjettforslag for 1999. Et annet tiltak er å forny friskluftsannlegget.

Partikkelmålingene skal gjennomføres i uke 44/45, og analysen vil komme tidligst ved slutten av uke 45. Det er på bakgrunn av disse undersøkelsene Universitetsledelsen skal treffe eventuelle vedtak for å bedre situasjonen.

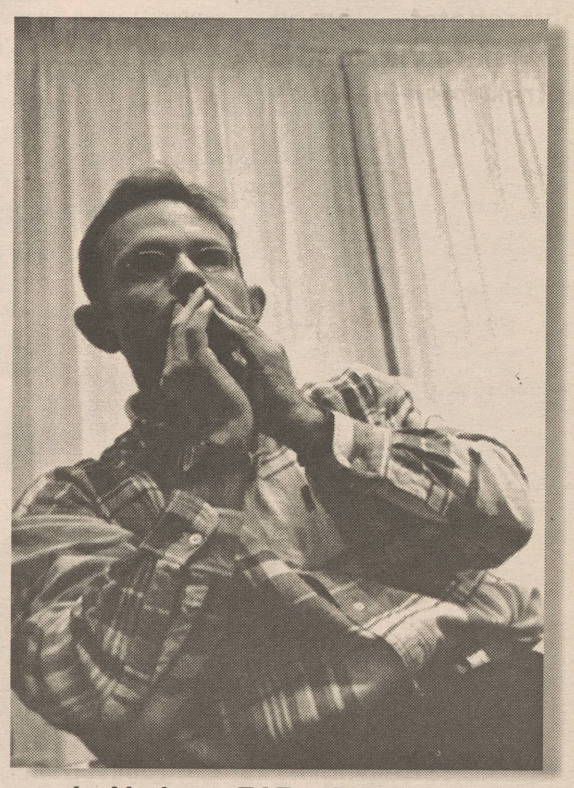
Et skrekkelig studium

Akademiker...

...prest...

...og skrekk-ekspert Ed Engebregtsen.

FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

Det går et kaldt gufs gjennom rom B1003. En katolsk prest messer om våre syndige liv. Menigheten er forberedt: De har pliktoppfyllende studert menneskesinnets mørkeste dyp.

Asbjørn I. Bartnes

Det kunne vært en scene fra Hitchcock eller Polanski. Men det er det ikke. Det er en forelesning. Menigheten er studenter på engelsk mellomfag, og den katolske presten er også professor i engelsk litteratur. Han heter Ed Engebregtsen, er fra USA og gjeste-foreleser ved universitetet i Tromsø om "horror-fiction", et kurs som langt fra har som mål å gi studentene hjerteklapp.

Religiøs energi

-Målet med kurset er å vise hvor religiøs energi kanaliseres i et sekularisert samfunn. Det er nemlig det samme språket og de samme forestillingsmønstrene som går igjen i både skrekk-litteratur og religiøse skrifter, forklarer Ingebrigtsen.

Skrekk-historiene som er representert på pensumlista omfatter blant annet Stephen Kings "Carrie", Bret Ellis' "American Psycho" og filmene "The Exorcist" og "The Night of the Living Dead".

Pensumet skiller seg radikalt fra det som vanligvis assosieres med litteraturstudier: Ingen Dickens, Twain, Hemingway eller Steinbeck. Dette er populærlitteratur, men forsøker du å antyde at det ikke er "god" litteratur, blir du parert:

– Det er fra denne litterære tradisjonen høykulturen stammer, nettopp fordi genren har så mye til felles med religiøs fortellertradisjon. Sistnevnte kategori skildrer akkurat de samme handlingene og forestillingsmønstrene som vi møter igjen i de verkene vi har på pensumlista. Når man leser om mennesker som spiser mennesker i skrekkhistorier har dette med andre ord en klar parallell i nattverden hvor menigheten tar imot "Jesu blod og legeme" – en ritualisert kannibalisme, ifølge Ed.

Moderne hekseforfølgelse

– Forskjellen er at den religiøse litteraturen har en god kristen hjemmel for å gjøre dette. Menneskeofring og hekseforfølgelser har til tross for sin "skrekkelige" karakter legitimitet som historier i en kristen kultur fordi de har et moraliserende tema. Når Dracula gjør det samme eller når hovedpersonen i "Carrie" blir gjort til heks oppfattes det ikke som moralske historier med oppdragende klangbunn, men som grøss. Men det er de samme kreftene som er i sving, det er den samme menneskelige energien som ligger bak en rituell religiøs handling som de begivenhetene skrekkhistorien eller –filmen omhandler.

På kontoret har professoren en dukke. Tilsynelatende tilhører den Barbie-familien, men representerer noe svært forskjellig. Den framstiller en homofil mann, og er blitt et symbol for den homofile bevegelsen i USA.

– Dette handler om å lese, om å forstå kultur, forklarer han.

– Ethvert samfunn har sine definerte avvik. Homofile, etniske minoriteter og andre samfunnsgrupper er sett på som mennesker som er på siden av det aksepterte. I et slikt lys blir dukka et monster. Samfunnet vårt forvandler homofile til monstre, vår tids hekser. Slike fenomener og karakterer finner vi igjen i grøsser-genren. Det er religiøs energi som finner alternative utløp.

Samfunnskritikk

Han bruker "American Psycho" som eksempel. Boka har stempel som fæl, og sjokkerte da den kom. Hovedpersonen begår bestialske overgrep som i sin menneskeforakt og voldelighet er skildret i skrekkinngytende detalj.

– "American Psycho" blir kanskje oppfattet som fæl, men den inneholder kraftig samfunnskritikk. Hovedpersonen er et produkt av samfunnet. Han gjennomfører ritualer som ligner de religiøse. Når de som leser boka reagerer og ønsker å vise andre personer utdrag fra den, er det nettopp de "verste" som vises fram. Vi fester oss ved dem. "Dårlig" religion påvirker oss alle. Det er det jeg håper å formidle til studentene mine.

Skremmende

Som prest og grøsser-ekspert ser Ed klare paralleller mellom grøsser-genrens budskap og vår egen samtid og kultur, og oppfatter ikke sin egen situasjon som paradoksal.

– Vi har en tendens til å være svært moraliserende og fordømmende i vår kultur. Hvorfor? Vi lever i en pornografisk verden. Skrekk-historiene forteller vår egen kulturs historie. Vi lever i en grøsser-verden som gjør oss alle til zombier.

Ed gir grøsser-genren nytt innhold. Og den blir av den grunn bare mer skremmende.

Universitets-saksa

Foreldrenes utdanning viktigere

Stadig flere studenter har foreldre med høy utdanning. Forsker Lisbet Berg mener at foreldre med god utdanning og god råd i større grad motiverer barna til å velge videre studier. Tall fra Statistisk Sentralbyrå viser at det fra 1995 til 1996 var en klar økning i studenter som har foreldre med høy utdannelse.

–Når utdannelsesprosessen stadig blir lengre og dyrere, er det foreldre med god råd og høy utdannelse som i størst grad vil kunne støtte barna økonomisk og samtidig motivere dem faglig, sier Lisbet Berg. Hun understreker at tallene ikke nødvendigvis har denne forklaringen. De kan også være en avspeiling av studenteksplosjonen på syttitallet, da antall studenter økte relativt raskt.

– Aldersforskjellen mellom de som nå går ut fra Universitetet og de nye som kommer inn, kan være så stor at foreldrene deres representerer et generasjons-skifte, sier hun.

(Universitas, Oslo)

Drar hjem til borgerkrigen

Sharif Harir (45) har sagt opp forskerjobben ved Universitetet i Bergen. Nå reiser han til borgerkrigsherjede Sudan for å sitte i ledelsen til opprørsbevegelsen. Hair tok doktorgrad i sosialantropologi ved Universitetet, men hverdagen på forskerkontoret har føltes mer og mer meningsløs for 45-åringen.

– Jeg bestemte meg for at jeg ikke lenger kunne sitte trygt på konferanser i Bergen, mens overgrepene i Sudan fortsetter. Jeg vil heller være til stede selv, sier Harir, som har mottatt melding om at to brødre er drept i tjeneste for regjeringshæren. Han har liten tro på de forestående fredsforhandlingene mellom regjeringen og motstandsbevegelsen.

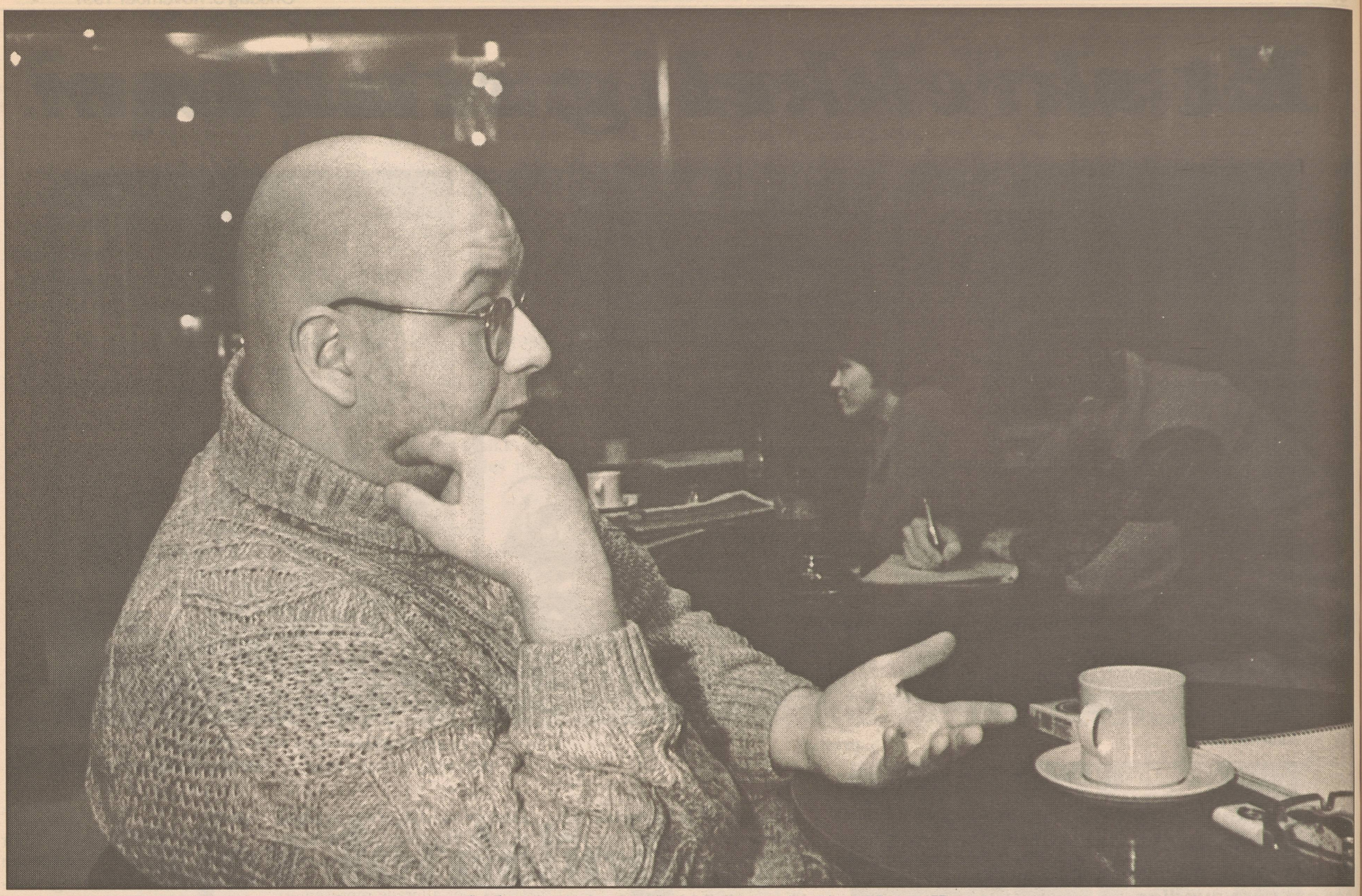
(Studvest, Bergen)

Kutter studiefinansieringa

Etter forslaget for statsbudsjett for 1998 vil studielånsrenta bli markedsstyrt. Det ingen nevner er at etter en overgangsperiode vil staten kutte rentestøtten til Lånekassen med 1 milliard kroner pr år. KUF-departementet avviser at studentene vil komme dårligere ut. Både på lang og kort sikt er dette ei ordning som tjener studentene, hevder de. Lånekassen trekker en annen konklusjon.

– På sikt ville studentene ha tjent på ei langsiktig og politisk bestemt studielånsrente, fastslår Øyvind Hartmann, budsjett-konsulent i Lånekassen.

(Under Dusken, Trondheim)

– Bibilotektilbudet er uakseptabelt og studentene lider, nå må fellesadministrasjonen ta affære, sier Bjørn Morten Hansen. FOTO: MARTIN TJERSLAND

Dårlig bibliotektilbud

Ulovlig privatist-gebyr i Bergen

Kollegiet ved Universitetet i Bergen(UiB) har bestemt at det skal koste studenter 10.000 kr å ta hovedfag som privatist.

Martin Tjersland

– Vedtaket i kollegiet ved UiB er strid med Universitets- og Høgskoleloven, sier leder av Norsk Studentunion - Bergen, Hege Lothe. Hun er opprørt over utviklingen ved Universitetet i Bergen. Neste sak som skal opp til behandling i Kollegiet er privatistgebyr på jusseksamener. Det er foreslått priser på opptil 5500 kr per eksamen.

Samme sak har vært oppe ved Universitet i Tromsø. Over lengre tid krevde universitetet inn gebyr fra privatister som tok eksamen ved det juridiske fakultet. I Tromsø betaler nå universitet tilbake disse gebyrene fordi praksisen var ulovlig.

– Vedtaket i Bergen markerer et brudd på likhetstanken som har ligget til grunn for norsk utdanningspolitikk i etterkrigstida, sier Lothe. Hun frykter at lommeboka skal avgjøre studentenes utdanningsvalg i framtida.

– De siste åra har hovedfagsplasser innen universitetsektoren blitt nedprioritert. 130 studenter på venteliste til hovedfag har ikke fått politikerne til å skjønne alvoret i situasjonen.

Hege Lothe mener at saken skal prøves for KUF-departementet.

– Undervisningsministeren og den nye Stortingskomiteen må ta ansvar for å fjerne privatistgebyrene og øke plassene på jusstudiet og på hovedfag, krever Hege Lothe, leder av NSU-Bergen.

– Studentene ved avdeling for lærerutdanning ved Høgskolen i Tromsø lider under et dårlig bibliotektilbud. Nå må noe gjøres fra administrasjonenes side, krever sivilarbeider Bjørn Morten Hansen på vegne av studentene.

Kjersti Nielsen

Begrensede og varierende åpningstider, mangel på ekspertise blant de ansatte og ikke oppdatert faglitteratur karakteriserer det tilbudet studentene ved avdeling for lærerutdanning (AFL) i dag mottar ved avdelingsbiblioteket. Det har i mange år vært problemer ved dette biblioteket uten at fellesadministrasjonen har gjort noe synlig for å rydde opp i det, sier Bjørn Morten Hansen, sivilarbeider ved AFL.

Personalproblemer ligger til grunn for noen av vanskelighetene, og situasjonene har nå tilspisset seg slik at noen ansatte har sagt opp sine stillinger og andre truer med å gå.

Uakseptabelt

Bjørn Morten Hansen er fortvilet på studentenes vegne.

– Dette er en uakseptabel situasjon der studentene blir den lidende part, sier han. Det er sentraladministrasjonenes ansvar å rydde opp i dette rotet, men når ikke det blir gjort, blir det til syvende og sist studentenes problem.

Både studenter og lærere er avhengige av et godt bibliotektilbud for å sikre god faglig utvikling, og det er viktig at lærerstudenter får erfaring med bibliotekbruk med tanke på et senere yrkesliv. Dessuten legges nå lærerutdanningen mer og mer om til en forelesningsbasert utdanning, og studentene er da avhengige av å kunne ta i bruk et godt bibliotek, sier Hansen.

Underskriftskampanje

Nå har studentene ved AFL sett seg lei på situasjonen og har sent et underskriftsopprop til sentraladministrasjonen der de setter frem krav for bedringer av biblioteket. De ønsker faste åpningstider fra 09.00 til 20.00 hver dag, og at de ansatte har gode nok faglige forutsetninger til å drive biblioteket. Dessuten ønsker de bevilgninger av midler til innkjøp ev nye og oppdaterte bøker.

De legger også vekt på den pressede lesesalssituasjonen, der 1000 studenter har 24 lesesalsplasser til rådighet. Det er noen få ekstraplasser i biblioteket, men når dette holder stengt betyr det at de fleste studentene må sitte i gangene og lese.

Liten respons

Hansen har i tillegg sent et brev til høgskoledirektøren, Ben Schei, der han forklarer studentenes vanskelige situasjon, men det ser ikke ut til at det blir gjort noen tiltak fra høyere hold for å løse problemene.

–Det kan være det blir jobbet internt med dette, sier han, men i såfall jobbes det veldig sakte, for dette er et problem som har vært kjent i lang tid. Gjennom å holde et dårlig nivå på biblioteket vil færre og færre bruke det, og til slutt vil det ikke lenger være noe problem. Om dette er bevisst taktikk fra administrasjonenes side vet jeg ikke, men han mener det kan virke slik, sier Hansen ettertrykkelig.

Høgskoledirektør Ben Schei var ikke tilgjengelig for kommentar da Utropia gikk i trykken.

Det dårlige solidaritetsengasjementet:

Ønsker hjelpefond i Tromsø

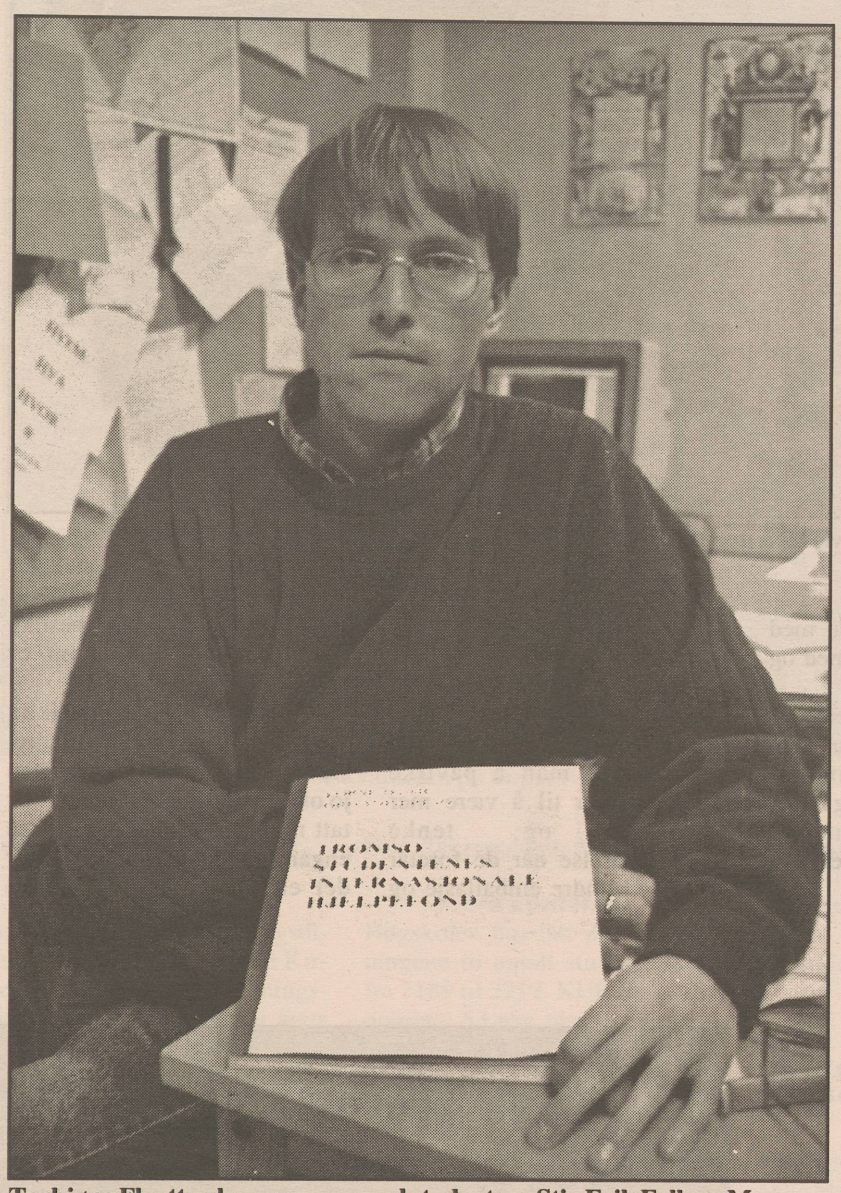
Solidaritetsengasjementet blant studentene ved universitetet har vært kraftig kritisert i det siste. Nå ønsker Torbjørn Flaatten å snu tendensen ved å opprette et eget internasjonalt hjelpefond med utgangspunkt i Universitetet i Tromsø.
– Useriøst, sier leder i SAIH, Ronny Hansen.

Asbjørn I. Bartnes

Flaatten, som er SVF-student og vararepresentant i studentstyret for Moderat liste, vil på neste studentstyremøte foreslå at det opprettes et Tromsøstudentenes Internasjonale Hjelpefond (TIH). Tanken er at et slikt fond vil kunne gå i bresjen for en satsing på utdanningsrelaterte prosjekt i nordområdene.

– SAIH har ved gjentatte anledninger, for eksempel i fjor høst og senest under årets Solak-aksjon for 3 uker siden, sagt at de ikke vil støtte prosjekter i nordområdene, så nå må vi ta skjeen i egne hender, mener Flaatten.

– Vi her i Tromsø har et spesielt ansvar for at norsk utviklings- og bistandspolitikk ikke kategorisk avviser prosjekter utenom det man kaller den 3. verden, sier Flaatten. – Manglende internasjonalt engasjement i Tromsø kan ha sammenheng med at det er vanskeligere for oss i Tromsø å få innpass i nasjonale hjelpeorganisasjoner fordi disse som regel holder til i Oslo. Hvis vi hadde hatt egne prosjekt som blir drevet av Tromsø-studenter både i den tredje verden og for eksempel blant urbefolkningsgrupper i Nordvest-Russland ville man kunne engasjere hele universitetssamfunnet på en ny måte, hevder Flaatten.

Torbjørn Flaatten har sammen med studentene Stig Erik Falk og Margaret Aarge tatt initativet til opprettelsen av Tromsø Internasjonale Hjelpefond. FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

Ikke Blindern-studenter

Hjelpefondet er tenkt organisert etter mønster av det eksisterende Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpefond (SAIH), og skal samarbeide med sentrale bistandsmyndigheter og få del i støtteordninger i regi av både Utenriksdepartementet og Utviklings- og bistandsdepartementet.

– Den viktigste forskjellen vil være at det er Tromsø-studenter og ikke Blindern-studenter som driver virksomheten, og at det er anledning til f. eks. å støtte utdanningsrelaterte prosjekt i Nordvest-Russland, forklarer Flaatten. Han ønsker at SAIH-støtten fra Tromsø, det vil si både SAIH-tierne og de midlene som fordeles over semesteravgifta, skal tilfalle det nye fondet. Studentstyrets budsjettkomité har allerede innstilt på at neste års SAIH-støtte, ca. 120.000,- kr., skal tilfalle det nye fondet. Et endelig vedtak om organisering av fondet kan imidlertid ikke fattes før til neste år, da det kreves et grundig forarbeid med hensyn til statutter og endelig organisering.

Forslaget er samtidig ei bredside til SAIH.

– De har ved gjentatte anledninger sagt at de ikke vil støtte prosjekter i nordområdene, sier Flaatten.

– Uberettiget kritikk

Ronny Hansen, leder i SAIH, tilbakeviser denne kritikken:

– Det er ikke tilfellet slik Flaatten hevder at vi har fått gjentatte henvendelser om et prosjekt i nordområdene. Forslaget er fremmet en gang, på en grov, krevende og uhøflig måte i forbindelse med gjennomføringa av årets Solak-aksjon for 3 uker siden. Det er ikke lagt fram noe ordentlig prosjektforslag overhodet. Et slikt må tilfredsstille våre strenge krav til kvalitet og bistandsfaglige kriterier, sier han, og betegner påstanden om at det er lagt fram et slikt prosjektforslag som latterlig.

– Skulle det imidlertid komme et gjennomarbeidet forslag av den nødvendige kvalitet er vi selvsagt villige til å vurdere det.

Flaatten forstår tydeligvis ikke hvor komplisert bistand er hvis han tror at jeg personlig kan forplikte hele SAIH til å starte et nytt bistandsprosjekt på sparket i et for oss nytt land på bakgrunn av et løselig èngangs krav fra hans side uten noen som helst forutgående studie av behov, bærekraftighet, lokale strukturer, samarbeidspartnere osv, sier Hansen.

– Det er synd om studentene i Tromsø skulle velge å bryte ut av en organisasjon med lange og sterke tradisjoner til fordel for noe ukjent. Det er viktig å huske at SAIH er studentenes egen solidaritetsorganisasjon og alltid har hatt studentene som grunnlag.

Sløve Tromsø-studenter

Budsjettutvalgets forslag om å overføre den støtten som i dag gis til SAIH – en støtte som sammen med Norad-midlene utgjør ca. 600.000,- kroner – til et Tromsø-fond betegner Hansen som synd:

– Disse midlene går til anerkjente prosjekter som får støtte av Norad, og det vil være synd om SAIH mister disse, sier SAIH-lederen.

Med hensyn til kritikken mot Tromsø-studentenes internasjonale engasjement, slik den har kommet til uttrykk blant annet i forrige nummer av Utropia og i Dagbladet, sier Flaatten seg enig i at studenter burde engasjere seg langt mer i internasjonale spørsmål.

– Jeg ønsker imidlertid å understreke at noe av forklaringen kan være at det ikke har vært egnede organisasjoner i Tromsø. Det slår uheldig ut for engasjementet at man må reise til for eksempel Oslo for å arbeide med utviklings- og bistandsarbeid, sier Flaatten, som betegner SAIH som en Blindern-intern organisasjon.

– Det er ikke sant at alt skjer i Oslo. Tromsø er allerede representert ved vårt lokallag ved universitetet. For det første er SAIH en nasjonal organisasjon med 12 lokallag og like mange medlemsorganisasjoner. Dessuten er studentstyret ved UiTø ett av medlemmene i SAIH-nettverket, med full rett til å delta på årsmøtet og delta i den interne debatten om SAIHs profil, prosjekter eller hvilken type bistand vi skal drive. Ifølge vårt brevarkiv fikk Studentstyret i Tromsø innkalling til årsmøtet, men meldte etterpå tilbake at de «glemte å komme». Flaatten burde sjekke rutinene og historien i sitt eget organ før han hevder at det er vanskelig å få innpass. Dessuten avhenger engasjement av kvaliteten, ikke avstandene til de som hjelpes. Det er med andre ord fullt mulig for Tromsø-studenter å vise solidaritet, mener Hansen.

Flaatten på sin side hevder at for aktive og engasjerte studenter er det viktig å kunne få utløp for kreativitet og arbeidslyst her i Tromsø. Han håper derfor at så mange miljøer som mulig vil engasjere seg i fondets arbeid.

Valg-problemer ved HumFak

Etter en del om og men ble det avholdt valg av representanter til Studentstyret fra Det humanistiske fakultet tirsdag 29.10.

Hanne Ødegård, dokumentasjonsvitenskap, og Ingrid Hedlund, lingvistikk, ble valgt.

Kravet til et beslutningsdyktig Studentråd er at 50% av de valgte representantene møter fram. Så mange kom det ikke på Hum. Fak.s SR, og det ble foretatt en reglementsendring som innebar at SR var beslutningsdyktig hvis halvparten av fagene var representert. Reglementsendringa, som altså ble foretatt av et SR som ikke var beslutningsdyktig, er til juridisk vurdering. Begge de valgte representantene sitter i Arbeidsutvalget for Studentutvalget ved Hum Fak.

Valg ved SV-fakultetet

Onsdag 30.10 ble det avholdt ekstraordinært studentråd ved SV-fakultetet for å velge representanter til Studentstyret. Med 3 representanter utgjør SVF den nest største enkeltgruppa i styret.

Av i alt 42 stemmeberettigede representanter møtte 23. På forhånd var følgende representanter innmeldt som kandidater:
- Stein P. Antonsen, pedagogikk hovedfag.
- Lasse ramstad, ex. phil.
- Kristine Orestad Sørgaard, arkeologi hovedfag.

I tillegg meldte tidligere studentstyrerepresentant Ole Morten Eriksen, filosofi grunnfag, sitt kandidatur under møtet.

Det ble avgitt 23 stemmer. Følgende 3 kandidater ble valgt:
- Kristine Orestad Sørgaard, 40 poeng
- Stein P. Antonsen, 36 poeng
- Ole Morten Eriksen, 30 poeng

Følgende personer ble valgt som vararepresentanter:
- Lasse Ramstad, ex. phil.
-Kristin E. Willumsen, pedagogikk hovedfag.

SEMUT vil, men kan ikke

En aktuell aktør i et samarbeid om et eget hjelpefond ved UiTø vil være universitetets Senter for miljø og utvikling (SEMUT).

Senteret har blant annet særlig kompetanse om nordområdene.

– Dette er absolutt et positivt initiativ, men vi er dessverre koblet av Nordvest-Russland, sier administrativ leder i SEMUT, Jens Revold.

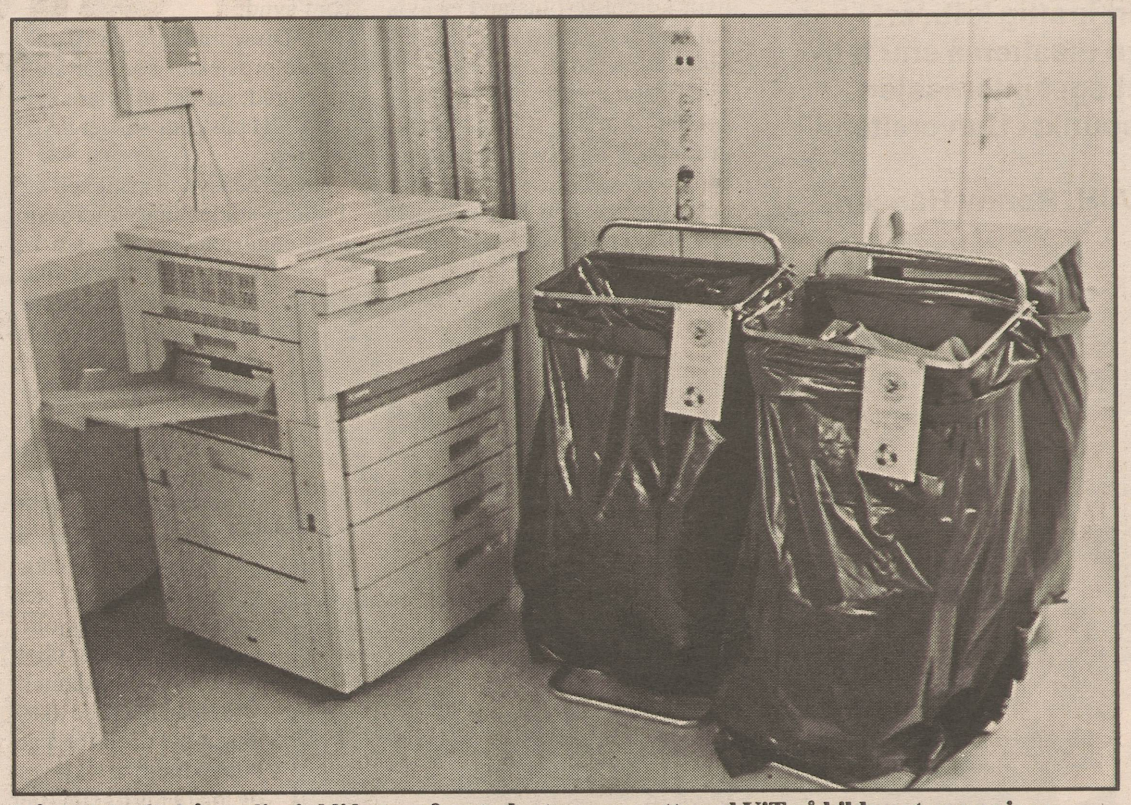
Høsten 1996 ble senterets mandat endret av Universitetsstyret, slik at virksomheten nå vil ha sin tyngde i søområdene.

– Vi har dermed verken kapasitet eller mandat til å involvere oss i et slikt prosjekt, sier Revold.

Grønt universitet

Tromsø er en av fem miljøbyer i Norge. Nå ønsker kommunen i løpet av november å sette igang et prosjekt for kildesortering på universitetet og regionsykehuset i Tromsø.

Kjersti Nielsen

Nå skal det forhåpentligvis bli lettere for studenter og ansatte ved UiTø å kildesortere papir og søppel.
FOTO: ANDERS HENRIKSEN

Tromsø kommune har gjennom blant annet miljødepartementet fått økonomisk støtte til å gjennomføre prosjekt for avfallsreduksjon og økt kildesortering innen offentlig virksomhet (ARØK). UiTø og RiTø er samarbeidspartnere i dette prosjektet. På universitetet er det PLUT kommunen samarbeider med.

Kildesortering

– Målsettningen vår er å redusere både avfallsmengde og avfallsproduksjon, sier Øystein Solstad ved renovasjonsavdelingen. Dette skal gjøres gjennom gjenvinning av papp og papir, og dessuten skal matavfall også kildesorteres.

Ved driftsavdelingen har man i lengre tid grovsortert papp, men nå skal hele universitetet, med studenter og ansatte bli med og ta i et tak for miljøet.

– Alle kantinene internt på universitetet og RiTø skal få et system for kildesortering av matavfall, sier Solstad, og håper også at en lignende ordning for juice- og melkekartonger kan finne sted.

Holdninger

Et viktig ledd i prosjektet er det holdningsskapende arbeidet man ønsker å få satt igang blant studenter og ansatte. Blant annet håper man å påvirke innkjøpssjefer til å være mer selektive og tenke miljøbesparelse når de foretar innkjøp. Mindre emballasje og kutt i innkjøp av engangsbestikk og kopper er ting som er ønskelig å få gjennomført.

– Men da er det også viktig at folks holdninger blir bedre, sier Solstad, nå opplever man jo ofte at bestikk og kopper blir tatt med bort fra kantinene, så engangsbestikk og pappkrus er det eneste man kan ha der.

Renovasjonsavdelingen vil også at folk skal bli mer bevisst sitt forbruk av papir. Når man kopierer burde begge sidene av papiret brukes, og dersom man feilkopierer på en side, er det ikke noe i veien for at den andre siden av papiret taes i bruk.

Kostnadsbesparende

– Dette er også et økonomisk spørsmål, sier Solstad. Det vil bli høyere gebyrer på materiale som ikke er kildesortert, så det vil finansielt lønne seg for universitetet å sortere ut papp og papir, og så langt det lar seg gjøre bruke dette igjen.

Lunken

Prosjektet har vært i gang siden september 1996, men lite konkret har skjedd siden den tid.

– Det virker som om ledelsen ved universitetet har hatt en lunken holdning overfor dette prosjektet, sier Solstad, men nå er håpet at vi kan sette i gang innen en måneds tid. Da skal forhåpentligvis alt utstyr ha kommet opp.

Studentene er ifølge Solstad viktige i prosjektet.

– Dere kan øve press på ledelsen ved å kreve at universitetet skal bli mer miljøvennlig og grønt. Dere kan si dere villige til å jobbe for miljøet, oppfordrer han.

Aktiv miljøgruppe

I snart åtte uker har de være aktive, miljøgruppa ved universitetet, men det er de færreste som vet at de eksisterer. Forrige uke var de med på en landsomfattende aksjon mot gasskraftverk.

Kjersti Nielsen

Forrige uke argumenterte miljøgruppa sterkt mot gasskraftverk, og i fremtiden vil de engasjere seg videre i miljøspørsmål.
FOTO: MARTIN TJERSLAND

Etter å ha ligget brakk i et par år er nå miljøgruppa i gang igjen. De teller rundt åtte aktive per dags dato, og håper selvfølgelig på flere medlemmer. Gruppa er en undergruppe av Natur og Ungdom, men i motsetning til moderorganisasjonen har de ikke en øvre aldersgrense på 25 år.

Gasskraft

Forrige uke var medlemmene med på en landsomfattende aksjon mot gasskraft, en kamp de engasjerer seg veldig i. De har aksjonert både på universitetet og i byen i håp om å få flest mulig med seg i kampen.

– Når det gjelder gasskraft har Natur og Ungdom klart å få stilt en veldig aksjon på beina, sier de. Mange støtter oss, og antallet personer som har sagt seg villig til å være med på sivil ulydighet har blitt så høyt at gasskraftprosjektet har blitt utsatt til utpå nyåret.

Kildesortering

– Det er seks universitets- og høyskolemiljøgrupper i Norge, og vi er den beste, sier de med et lite snev av dårlig skjult stolthet. I løpet av den lille tiden de har holdt på har de oppnådd en del. En av sakene de har fått gjennom er papir- og matsortering på studenthyblene. Grunnen til at dette ikke hadde kommet i gang tidligere, var at saken lå rett og slett og støvet ned i en hylle på kommunen. Videre jobber de med å få til et bedre kildesorteringssystem på universitetet.

Samarbeide

– Vi skal være med på aksjonen PLUT og renovasjonsavdelingen nå skal sette i gang på universitetet, sier gruppa. Det er først og fremst den holdningsskapende delen de skal ta del i.

– Det er mye som kan gjøres når det gjelder studenter - og ansattes - holdninger til miljøet, sier de. Man burde for eksempel bli flinkere til å kutte ned på papirforbruket. Når vi skal lage plakater bruker vi baksiden på gamle plakater andre har laget, og særlig er Internasjonalt Seminars plakater fine, smiler de.

– Et eksempel til etterfølgelse.

HiTø-budsjettet:

– Nå blir det bråk

Jaglandregjeringens statsbudsjett innebærer en realnedgang på 1,5 prosent for budsjettet til Høgskolen i Tromsø.
- Dette kommer på toppen av at vi har fått flere studenter og at vi er blitt medlemmer i Studentsamskipnaden i Tromsø.

Bjørn Rasmussen frykter for kvaliteten på undervisningen ved Høgskolen i Tromsø FOTO: LISE SWENSEN

Lise Swensen

Dette forteller studentstyreleder ved HiTø, Bjørn Rasmussen. Han lover at studentene ved HiTø kommer til å markere sin misnøye med budsjettforslaget.

Administrasjonen ved høgskolen har signalisert at et strammere budsjett vil gå ut over kvaliteten på undervisningen. Rasmussen har også fått det inntrykket at høyskoleledelsen kommer til å følge opp de økonomiske forpliktelsene HiTø har som medlem i SiTø. Dette til tross for at HiTø ikke har fått økt og ikke ser ut til å få økt bevilgningene som følge av innmeldingen. Høgskolestudentene kommer sannsynligvis til å få det samme velferdstilbudet som universitetsstudentene, men på bekostning av undervisningen.

Fire avdelinger

Rasmussen frykter hva som vil skje når en enda strammere ramme skal fordeles på HiTø sine fire avdelinger.

– Det kommer til å bli mer enn krangling. Det kommer til å bli et helvete.

Likevel håper han at en ny fordelingsmodell som er utviklet, vil gjøre arbeidet med å få fordelt midlene lettere.

Dersom HiTø ser seg råd til å betale sin del av undervisningsinstitusjonenes tilskudd til SiTø, kommer pengene til å bli hentet fra de ulike avdelingene ut fra antall studieplasser. Det vil gi størst utsalg ved Avdeling for lærerfag, og Rasmussen ser her kimen til ytterligere konflikter.

To millioner

Arne Benjaminsen, avdelingsdirektør i budsjettseksjonen i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet forteller at årets budsjettforslag legger opp til en videreføring av dagens aktivitetsnivå i høgskolesektoren. En uttalelse om står i kontrast til det direktør ved HiTø, Ben Schei, sier:

– Når man korrigerer for lønns- og prisvekst mangler vi rundt to millioner kroner i forhold til fjorårets budsjett.

Schei tror det foregår en omfordeling innefor høyere utdanning fra høgskolene til universitetene.

– Omfordelingen foregår uten at vi vet hvilke prinsipper som ligger til grunn.

Dette avviser Benjaminsen som viser til at de fire universitetene til sammen vil bli kuttet med hele 2000 studieplasser.

Flere studenter

Høgskolen har fått økt bevilgningene til antall studieplasser fra 2189 til 2212. KUF ønsker å opprette 53 nye plasser på Avdeling for lærerfag. Dette vil innebærer at høgskolen må redusere med 30 studieplasser på andre avdelinger. Styret for HiTø kommer til å bestemme om og hvor de skal redusere i desember etter at bevilgningene for 1998 er klar.

200 plasser kuttes

Jagland-regjeringen har valgt å prioritere helse- og omsorgsfag. Derfor er det lagt opp til antallet plasser på sykepleierutdanninga nasjonalt skal økes med 190. En prioritering som Bondevik-regjeringen sannsynligvis kommer til å følge opp.

HiTø har ennå ikke fått beskjed om de får økt antall plasser på sykepleierutdanninga. Det vil i så fall følge ekstrabevilgninger med opprettelsen av disse plassene.

Forslaget innebærer også at det kuttes 200 studieplasser for ingeniørutdanning fra høgskolene i Norge. Det er ennå ikke klart om HiTø vil bli nødt til å kutte.

Aksjon på gang

Bjørn Rasmussen lover at det skal bli aksjon 12. november. Da skal studenter ved høyere undervisningsinstitusjoner over hele landet demonstrere mot det de mener er en nedprioritering av høyere utdanning. Til Tromsø vil sannsynligvis høyskoleelever fra både Narvik og Harstad komme for å demonstrere mot det foreslåtte statsbudsjettet.

–Vi håper å få med oss studenter ved universitetet også. Men da må vi finne paroler som favner mange, sier Rasmussen.

Foreløpig har studentstyret ved UiTø ikke sagt at de vil delta, men studentstyrets arbeidsutvalg virker positivt innstilt. Derfor håper Rasmussen at AU vil få fingeren ut og gjør noe selv om studentstyret ikke har gitt sin godkjenning.

Bondevik-regjeringen legger fram sitt forslag til statsbudsjett 5. november. Aksjonen er lagt en uke senere og Rasmussen regner ikke med at den nye regjeringen budsjettforslag vil gjøre aksjonen overflødig.

Styreverv skal besettes

Nå er det tid for å velge hvem som skal representere studentene i styret for Studentsamskipnaden i Tromsø og Universitetsstyret. Men foreløpig er det få som har meldt sitt kandidatur.

Lise Swensen

I disse tider skiftes de fleste valgbare verv for studenter ut. Ikke før er urnevalget til studentstyret over, og studentstyrerepresentantene fra fagutvalgene er valgt, skal representantene til de viktige vervene i styret for SiTø og UiTø byttes ut. Men fredag i forrige uke hadde bare til sammen åtte personer meldt sitt kandidatur til de fire vervene.

Valget finner sted 11. november på studentstyremøtet. Det er ingen frist for å melde sitt kandidatur. Du kan rett og slett bare å møte opp på valgmøtet og stille seg til disposisjon.

Universitetsstyret

De to vervene i Universitetsstyret fordeles etter kjønnskvotering. Med andre ord velges det en kvinne og en gutt. Og etter som Margrete Aarage er den eneste jenta som foreløpig stiller til valg, ser det ut til at hun fra nyttår sitter i styret for Universitetet i Tromsø. Hun har sittet i studentstyret som fakultetsvalgt i år.

Men det er hele tre mannlige kandidater. Torbjørn Flåtten som har sittet for de Moderate i studentstyret både som fast representant og som vara og Ingulf Nordahl som i år har sittet i studentstyret som fakultetsvalgt fra Juridisk fakultet. Tredjemann er Torgeir Fylkesnes fra SSL som har sittet i Studentstyret de to siste og vil sitte i den kommende perioden.

Styreleder

Hvis du vil bli styreleder for et foretak av en betydelig størrelse, nemlig SiTø, er sjansen ganske stor for at du klarer nettopp det. Det er bare å melde seg som kandidat på studentstyrekontoret.

Foreløpig er det kun to andre som har meldt sitt kandidatur. Stig Erik Falk fra SSF og Roy Magnussen er foreløpig de eneste. Begge har fartstid i studentstyret. I tillegg har SSL signalisert at de ønsker å stille med en kandidat og denne ser ut til å bli Ørjan Kristoffersen. Som ordinært styremedlem stiller Siv N. Tofte.

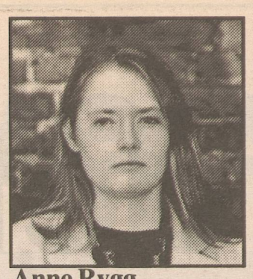
Mistillit mot NSU

Leder i Norsk Student Union Anne Rygg, får kraftig kritikk fra NSU-Bergen for måten hun ivaretar studentenes interesser i media.
– Dersom de ønsker dialog er ikke mistillit veien å gå, svarer Rygg.

Lise Swensen

NSU i Bergen har vedtatt en resolusjon hvor det heter at NSU-sentralt forfekter studentfientlige synspunkter. Særlig leder Anne Rygg på pukkelen. De viser blant annet til uttalelser der Rygg skal ha uttalt til media at studentfinansieringen i dag er tilfredsstillende og at studenter spiser havregrøt fordi det er godt.

– Jeg er feilsitert i alle de artiklene som det er referert til i mistillitsforslaget. Jeg synes dette er et tynt grunnlag å gå til mistillitsforslag på.

Anne Rygg
PRESSEFOTO

Kritikk

Ordlyden i resolusjonen er kraftig. Arbeidsutvalget sentralt blir beskrevet som et inkompetent rottereir.

– Ja, det er nok en sterk ordlyd. Men resolusjonen er et følelsesladet uttrykk for den maktesløsheten de som stilte forslaget følte, forteller leder for NSU i Bergen Hege Lothe.

– NSU i Bergen har flere ganger rettet kritikk mot måten NSU-sentralt fremmer studentsaker i media, uten at det har ført frem. Enkelte i AU har vært glimrende i forhold til media, men så lenge de ikke tar et oppgjør med Anne Rygg er det et felles ansvar.

Rygg kjenner seg ikke igjen i denne beskrivelsen. Hun kan fortelle om kun et tilfelle hvor hun har fått kritikk for sin omgang med media, og at hun da forklarte seg.

– Jeg vil gjerne at Hege Lothe konkretiserer de tilfellene dér hun mener jeg ikke har svart på kritikk.

Dialog

Anne Rygg mener at NSU-Bergen har valgt en underlig måte å fremme sin kritikk.

– Jeg er åpen for dialog. Men på landsstyremøtene fremmer verken Bergen-NSU eller andre lokallag forslag. De står fritt til å fremme saker, men gjør det ikke. De er aktive lokalt, men ikke sentralt.

Ikke støtte

Mistillitsforsalget fra Bergen vil mest sannsynlig ikke få noen drastiske konsekvens for den sittende ledelsen i NSU-sentralt. Først må andre lokallag støtte NSU-Bergens mistillitsforslag og dernest må det kalles inn til ekstraordinært landsting. Først og fremst er mistilliten ment som en kraftig vekker forklarer Lothe:

– Foreløpig er mistilliten bare ord på papir, ikke handling.

Eidi Ann Hansen, leder for lokallaget til NSU i Tromsø sier at de ikke kommer til å støtte mistilliten.

– Vi støtter ikke mistilliten, men støtter delvis kritikken. Spesielt angående uttalelser leder Anne Rygg har kommet med og engasjementet til internasjonalt ansvarlig i NSU-Sentralt. Men vi reagerer på ordlyden. Vi synes heller ikke mistillitsforslaget er særlig konstruktivt.

DEBATT

«Lukking av studentstyremøter»

Studentstyret viser til Utropia 22 oktober i år der ansvarlig redaktør Martin Tjersland ber om en nærmere redegjørelse for vårt syn på lukking av studentstyremøter.

Rent generelt kreves det ingen spesiell begrunnelse for å behandle enkeltsaker for lukkede dører, jfr. Universitets- og høyskoleloven § 21 nr. 5, annet punktum, hvor det fremgår at organet selv kan fastsette at møter skal holdes for lukkede dører.

Når dette er sagt er det i alminnelighet bred enighet om at åpenhet i folkevalgte organer, så vel som i mange andre fora er hovedregelen i samfunnet. Denne åpenheten som en alminnelig regel gjelder følgelig også for Studentstyret.

Det er en generell aksept for åpenhet av flere grunner. For kort å nevne et par hensyn vil åpenhet på den ene siden kunne stimulere allmennhetens interesse for ulike spørsmål som måtte være til behandling. En annen målsetting er at dette legger til rette for en kontroll med det som foregår i de ulike fora.

I så henseende er det vel liten tvil om at medias interesse og dekning ved åpne møter ofte vil ha stor interesse for å ivareta nettopp slike hensyn. Imidlertid er det også en utbredt aksept i samfunnet for at enkelte saker bør behandles for lukkede dører.

Blant annet er det alminnelig antatt at personalsaker skal behandles for lukkede dører. Personalsaker er i denne forbindelse saker som angår enkeltpersoners forhold, som saker om ansettelse, oppsigelse og permisjon. Slike saker vil hyppig inneholde opplysninger og vurderinger av personlige egenskaper og bakgrunn. De faktiske opplysningene vil for en stor del være taushetsbelagte. I tillegg vil også en del sider av saken som ikke er taushetspliktbelagt, for eksempel opplysninger om og vurderinger av vedkommendes tjenestemessige forhold eller rene vurderinger av personlige egenskaper og forhold, ofte være av en slik karakter at det vil være rimelig å unnta dem fra offentlig innsyn.

Foreligger det lovbestemt taushetsplikt, betyr det at organet ikke bare har rett, men også plikt, til å holde møtet for lukkede dører, og ellers skjerme de taushetspliktbelagte opplysningene så godt som mulig.

Hensynet til personvern kan imidlertid gå lenger enn reglene om taushetsplikt krever, og vil kunne begrunne lukking av dørene under behandlingen av enkelt saker. Her kan det være behov for å kunne lukke dørene i saker hvor det er nærliggende å anta at det vil bli ført en debatt om enkeltpersoners forhold, egenskaper og bakgrunn som går ut over det som er rimelig at vedkommende ellers måtte tåle.

Også hensynet til organets egen saksbehandling kan tale for lukkede dører i slike saker. Det vil erfaringsmessig kunne være vesentlig vanskeligere å få frem i full bredde de vurderinger som ligger bak de innstillende organers anbefalinger og enkeltmedlemmers standpunkt, hvis disse skal legges frem i et åpent møte. Slik tilbakeholdenhet vil kunne være begrunnet i hensynet til personvern, men en slik begrunnelse kan også være begrunnet av andre hensyn. Ved lukkede dører er det i praksis mye lettere for organet å insistere på å få alle kort på bordet.

I lys av Utropias artikkel 22 oktober i år kan det fra avisens side synes å være en gjennomgående tone at alle saker bør tas opp til en offentlig behandling. Vi håper og tror imidlertid at Utropia for en stor del vil være alene om et slikt kontroversielt syn.

Som nevnt ovenfor er det ikke alminnelig aksept for åpenhet i mange saker av mer sensibel karakter, for så vidt som dette nettopp gjelder flere av de forhold Utropia sikter til i nevnte artikkel. Hvordan dette da kan være «en trist og amatørmessig opptreden» fra Studetstyrets side at disse sakene i stor grad er unntatt offentligheten, står for oss som en gåte.

Likeledes er det vanskelig å se hvordan Studentstyret skal ha «et lemfeldig forhold til hva som skal og ikke skal holdes utenfor den offentlige debatt.» Hva angår det forrige og det sittende Studentstyret kan vi heller ikke se rimeligheten i påstanden om « tilsløring av egen økonomisk situasjon».

Det var nettopp det forrige Studentstyret som fant grunn til mistanke om uregelmessigheter og startet arbeidet med å finne frem til hva som hadde skjedd i de foregående år.

Det sittende Studentstyret fulgte opp denne saken med å nedsette et økonomiutvalg som ble gitt fullmakt til å videreføre granskingen av ulike disposisjoner.

At Utropia synes å mene at granskningen burde foregått offentlig for så være, men derfra til å trekke forhastede og uriktige konklusjoner, blant annet med hensyn til når og hvem som skal ha fått urettmessig dekning for sine reiseregninger er etter vårt skjønn å gå vel langt.

Også å mene at Studentstyret gjennom sin delegering av ansvar til økonomiutvalget skal være inhabile i granskningsarbeidet er vel i likhet med foregående å trekke sine konklusjoner vel langt. Det er som kjent et allment prinsipp at representanter uansett fora som måtte være inhabile enten fratrer av eget initiativ, eller blir gjort oppmerksom på inhabilitet av andre ved behandlingen av saker hvor slike situasjoner oppstår.

Alt i alt antar vi likevel at Utropia nok forstår både behovet for å utrede eller granske eventuelle mislighetsforhold, så vel som at denne type granskningsarbeider vanligvis ikke er egnet for offentliggjøring før en kan trekke noen konklusjoner.

Som det fremgår ovenfor er nettopp Utropias konklusjoner i nevnte artikkel etter vårt syn et utemerket eksempel på at behandlingen av slike forhold ikke bør foregå på den måten avisen synes å stå inne for.

Tromsø, den 02.11.97
For Studentstyrets arbeidsutvalg

Av Ingulf Nordahl
arbeidsutvalgsmedlem

Tid for selvkritikk II

Svar fra Martin Tjersland

Leserinnlegget fra Studentstyrets arbeidsutvalg ved Ingulf Nordahl kommer som et svar på min kommentar i forrige nummer av Utropia. Følgende meningsytringer hevdes i dette innlegget å ha kommet fra meg. "Alle saker bør tas opp til en offentlig behandling". Dette er vås. Jeg skrev at "flere av disse sakene" burde vært tatt opp offentlig. Personalsaker skal og må selvsagt føres for lukkede dører. Det er studentstyrets spesielle utvidete forståelse av begrepet "personalsak" jeg kritiserer.

Videre hevder Nordahl at jeg skal ha trukket konklusjoner om *hvem* og *når* personer skal ha fått dobbeltdekket sine reiseregninger. Jeg har, nok en gang, aldri sagt *når* dette skal ha funnet sted. Derimot skrev jeg at personer *tilknyttet* dagens studentstyre kan være blant de som har fått sine reiseregninger dekket dobbelt opp. Studentpolitikken utgjør et lite miljø. Flere har vært med i mange år. Min bekymring deles av representanter i studentstyret, men altså ikke av AU.

Jeg ettersøker større åpenhet i Studentstyrets behandling av en sak som omhandler økonomisk rot over flere år. Videre spør jeg hvorfor avdekkede kriminelle forhold ikke er anmeldt til politiet. På det siste spørsmålet svarer ikke AU og Nordahl i det hele tatt. Man kan faktisk ikke finne spor av selvransakelse hos Ingulf Nordahl. Nordahl skriver at det ved lukkede dører i praksis er mye lettere for organet å insistere på å få alle kort på bordet. Når faktum er at ingen av de som sitter med kortene engang har vært invitert til disse møtene, faller argumentasjonen på sin egen urimelighet.

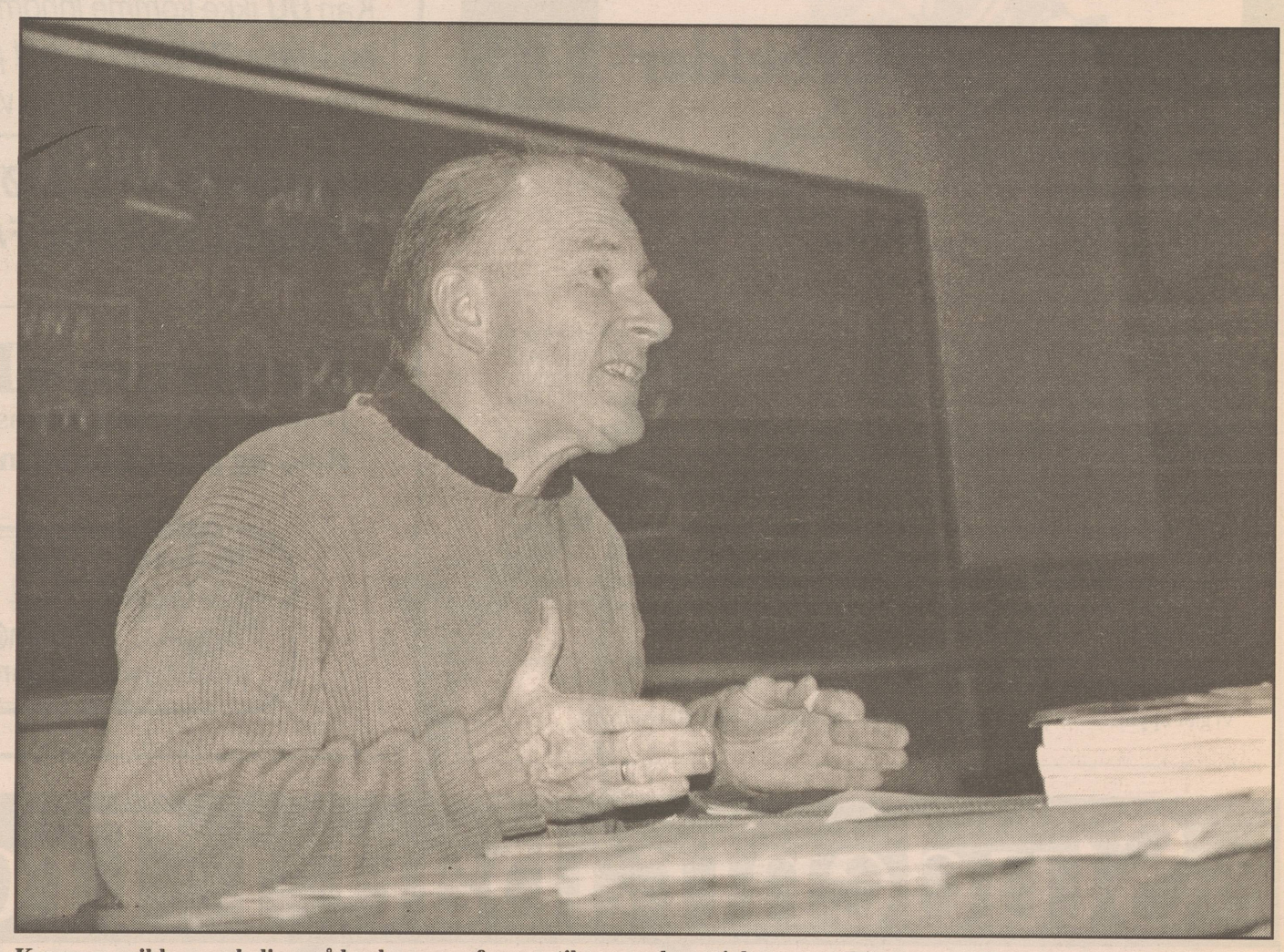
Semesteravgifta er studentenes penger. Dersom disse pengene blir gjenstand for økonomisk rot og kriminalitet bør Studentstyret sørge for at studentene får skikkelig informasjon på et tidlig tidspunkt.

UNGDOMS-BILLETTER
Vi har faste lave priser for deg under 26 år, eller som er student under 32 år.
STA-billetter:
En vei fra Tromsø:
Oslo 945,-
Stavanger 945,-
Bergen 945,-
Trondheim 740,-
Bodø 475,-
London 1753,-
Roma 2506,-
Stockholm 1340,-
En vei fra Oslo:
Amsterdam 1308,-
London 972,-
New York 1832,-
San Francisco 2646,-
Beijing 2811,-
Mexico 2350,-
Andre land, spør oss!
Billettene kan:
– avbestilles
– endres, også retur
– bestilles nå!
Bestill klasseturen og julebilletten nå – unngå køene.
FLYSPESIALISTEN
TROMSØ REISEBYRÅ
77 64 80 00
Avd. Breivika 77 64 80 03
Avd. Skjervøy 77 76 10 99
WINGE FERIEVERDEN
Tromsø 77 66 18 28
Avd. Barduloss 77 83 34 00
Avd. Finnsnes 77 84 12 55

Menneskerettigheter og islam

– Det finnes et hav av uvitenhet når det gjelder menneskerettigheter og islam, noe som gir seg utslag i både overdreven velvilje og overdreven fordømmelse, sa Tore Lindholm fra Institutt for menneskerettigheter i sitt foredrag om temaet på Internasjonalt seminar.

Hadi Lile

Koranen er ikke vanskeligere å bruke som referanse til menneskerettigheter, enn Bibelen, sier Tore Lindholm fra Institutt for menneskerettigheter. FOTO: MARTIN TJERSLAND

Alle har krav på liv. Alle har krav på personlig frihet og sikkerhet. Alle har krav på beskyttelse mot slaveri. Dette er noen av rettighetene som blir fastslått i FNs Menneskerettigheter. Så godt som hele den vestlige verden inkludert Norge bifaller disse.

Individets beskytter

Om du ser på målene i skolen, om du ser på næringslivet, om du ser på folkefortellingene og idealer, så går det klart frem at vesten bygger på en individorientert tilnærming til livet. Målet er å bli Askeladden som vinner prinsessa og halve kongeriket, med andre ord den amerikanske drømmen. Om man går til kjernen av hva menneskerettighetene bygger på så er idealet: «Alle mennesker er født frie og like i verdighet og rettigheter (...)» (Verdenserklæringen 1948). Menneskerettighetene pålegger altså samfunnet regler for behandling av individet. Noe hele den vestlige idealverden spinner rundt.

Sharia

Om vi nå snur litt på flisa og spør "hva kan samfunnet kreve av individet?" Saken er den at vi da nødvendigvis blir nødt til å se det fra en helt annen synsvinkel. Denne synsvinkelen behøver ikke nødvendigvis å stå noe tilbake i forhold til tanken om beskyttelse av individet. Det er med dette utgangspunktet Sharia, islams hellige lov, får sin relevans. Den angir menneskelige idealer og er en rettesnor for hva man som individ bør prioritere for å være et godt menneske, tolket ut fra Koranen, muslimenes hellige bok. Her understrekes hva du som enkeltindivid bør gjøre for samfunnet, og ikke omvendt.

Islamske stater

Tore Lindholm gjør det helt klart i sitt foredrag at Sharia er et ideal og en rettesnor, men ikke ment som en lov i vestlig forstand. En annen ting en bør merke seg er at innen den islamske tro, er på mange måter territorialstaten et ukjent fenomen. Men likefullt må en kunne konstatere at der finnes såkalte islamske stater. I sentrum for styringen av noen av disse statene er mullaene, de islamske prestene, og loven i landet er Sharia, altså en bindene juridisk lov med fundament i Koranen. Dermed blir det Lindholm vil ha som en fleksibel rettesnor med ett omgjort til en bastant og ufravikelig lov. Dette fører selvsagt til en del problemer, og særlig når lederne gjør seg selv til de eneste rette fortolkerne av Guds ord. Så når Khomeini i Iran utstedet dødsdom, eller såkalt fatwa, på forfatteren av boka "Sataniske vers", Salman Rushdie, så er det «Guds vilje» han gjennomfører.

Menneskerettighetenes akilleshæl

Akilleshælen til menneskerettighetene går i følge Tore Lindholm på problemer med territorialstaten. Menneskerettighetslovene sier her at alle stater har plikt til å sikre menneskerettighetene innefor sin egen stat. Dette innebærer at hvis for eksempel Jugoslavia skulle være et land på vei mot katastrofe, så har ingen andre stater noen som helst plikt til å gjøre noe som helst. Ingen stat har plikt til å risikere sine egne soldater i kamp mot noe som ikke direkte truer staten selv. Dette er en helt klar svakhet ved menneskerettighetene, noe som mildt sagt fikk alvorlige konsekvenser for tilfellet Jugoslavia. Man visste det ville skje et folkemord av dimensjoner hvis ikke resten av verden grep inn. Men fordi det var opp til Jugoslavia selv å løse sine egne problemer, så ville ikke noen andre stater «blande seg inn.» Med andre ord, staten og individet har rett til frihet og beskyttelse av seg selv og sitt, men noen plikt eller ansvar for å hjelpe andre finnes ikke.

Øst og vest

Som vi ser her finnes det svakheter og feil ved systemene på begge sider, både innenfor de islamske stater, i dette tilfellet en representant for Østen, og innenfor det kristne Vesten. Poenget med menneskerettighetene er at de skal være myntet på de problemer som er aktuelle til enhver tid. Det er altså snakk om en dynamisk prosess og ikke et tidløst prinsipp. Et av de største problemene man står overfor i dag er i følge Lindholm en overrepresentasjon av vestlige land. Et fåtall land har i denne sammenheng alt for stor innflytelse. Målet er en global oppslutning og overholdelse av menneskerettighetene, noe som på langt nær kan sies å være tilfelle i dag.

– Ja de vestlige land er de flinkeste i klassen med hensyn til å overholde menneskerettighetene, men er det så rart når det nettopp er vesten som har lagt premissene for dets innhold, sier han.

Østen må tas med

Tore Lindholm er i sitt foredrag veldig opptatt av å poengtere at de aller fleste menneskerettighetene blir godtatt av islam:

– Selvsagt er det enkelte vanskelige punkter for en del muslimer å godta, men dette beror igjen på hvordan man tolker Koranen. Det er ikke vanskeligere å godta menneskerettighetene sett ut ifra Koranen sammenlignet med Bibelen. Det er bare snakk om et tidsspørsmål før tolkningene vil endre seg, på lik linje med kristendommen. Det som imidlertid bremser opp prosessen i betydelig grad og som er med på å drepe all kommunikasjon, er vestens arrogante holdning overfor andre land. Menneskerettighetene blir brukt bevisst for å slå seg selv på brystet, og å skryte uhemmet av seg selv. For at man skal komme fremover i menneskerettighetsprosessen så er det åpenbart at øst og vest må samarbeide for å komme noen vei. De landene som forholder seg skeptiske til menneskerettighetene er ikke i så stor grad uenig i det innhold som allerede finnes, men de avstår fra å støtte dem fordi de mener det er alt for tynt, det er for mange mangler, sier Lindholm.

Den delen som har fått desidert størst oppslutning blant flest mulig land er i denne forbindelse FNs barnekonvensjon. Utgangspunktet er at barn er uskyldige og kan ikke tillegges noe ansvar. Dette kan vel imidlertid neppe sies å gjelde voksne individer, som jo menneskerettighetene tar utgangspunkt i. Dermed kan det synes naturlig å føye til et aspekt av personlig ansvar og plikt så vel som rettigheter.

Tore Lindholm nevner i denne forbindelse «sakat», en av de fem søylene, de bærende ideène i islam:

– Sakat er skatt til de fattige. Loven sier det at: "den rike ikke eier sitt gods før han har gitt sakat til de fattige". Hva med dette på et globalt plan? Finnes det her et potensiale for en ny norm for menneskerettighetene, spør Lindholm.

UTFORDRING MED MENING

Redd Barna er en norsk medlemsstyrt barnerettighetsorganisasjon som er politisk og religiøst ubundet. Redd Barna bidrar til å hjelpe barn som lever under uverdige forhold, tilstreber økt innsikt i barns behov og levevilkår og fremmer barns rettigheter. Arbeidet omfatter langsiktige tiltak og nødhjelp i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Øst-Europa og innsats for utsatte grupper barn i Norge.

PRESS - Redd Barna ungdom - er en rettighetsbasert, aksjonsrettet bevegelse for unge mennesker. PRESS jobber med saker som er i konflikt med barns grunnleggende rettigheter. PRESS er et supplement til bistandsorganisasjonene og ønsker i langt sterkere grad å fokusere på årsakene til at barn lider urett.PRESS har idag i overkant av 1700 medlemmer fordelt på lokale PRESS-grupper rundt om i landet.

CANU (Child Advocacy Cadre, Norway-Uganda) Youth Programme er et utvekslingsprogram for unge mennesker der målsettingen er å overføre kunnskap fra sør til nord. CANU er et viktig element i PRESS - Redd Barnas ungdomssatsning.

PRESS søker nå ny

CANU-medarbeider

REDD BARNA

Dine viktigste arbeidsoppgaver:

- Videreutvikle og gjennomføre forberedelsesperioden før utreise.
- Koordinere, tilrettelegge og videreutvikle CANU-turneer til ungdoms- og videregående skoler i Norge.
- Følge opp CANU-veteraner m.h.t. bruk av CANU-metodikk (metoder for deltakelse) i Norge

Vi søker en person med høyere utdanning, fortrinnsvis fra universitet og kjennskap til Nord/Sør-problematikk og rettighetsspørsmål. Gode engelskkunnskaper, både skriftlig og muntlig er nødvendig. Det er en fordel om du har erfaring fra organisasjonsvirksomhet og internasjonalt arbeid. Alder: 22-28 år. Vi oppfordrer kvinner til å søke.

Ved utvelgelsen vil vi bl.a. legge vekt på at du har evne til å arbeide selvstendig og strukturert. Det er også viktig at du har gode kommunikasjons- og samarbeidsevner.

Lønn som konsulent etter Kommunenes regulativ.

Ytterligere informasjon om stillingen kan fås ved å kontakte Ragnar Kleiven på telefon 22 99 09 00.

Redd Barna kan tilby en utfordrende stilling i et aktivt og uformelt miljø, preget av høy kompetanse og stort engasjement for organisasjonens mål og verdier. Du må kunne identifisere deg med Redd Barnas verdigrunnlag.

Søknad med CV, attester og vitnemål sendes Redd Barna, Personal- og Organisasjonsavdelingen, Postboks 6902, St. Olavs Plass, 0130 Oslo, innen 10. nov. 1997.

Vi gjør oppmerksom på at kopier av attester og vitnemål ikke blir returnert.

*Spesielle og allminnelige fagbøker og materiell får **DU** hos **EN SPESIELL BOKHANDEL** i **DET SPESIELLE ÅRET DU** er inne i. Vi legger **SPESIELT** vekt på at **DU** trives hos oss og at **DU** får det **DU** trenger.*

***SPESIALBESTILLINGER** koster ingenting ekstra.*

*Kan **DU** ikke komme innom, sender vi gjerne til **DEG**, og legger **SPESIELT** vekt på at det går samme dag som du ringer , fakser m.v.*

VELKOMMEN TIL SJØGATA 31/33 - 2. ETG.
SPESIELL SERVICE FÅR DU HOS OSS.

Centrum * Libris
Postboks 533, 9001 Tromsø
Bok- og papirhandelen i Sjøgata

Libris

OBS!
Telefonnr. : 77 68 35 40
Telefaxnr. : 77 68 53 01
E-mail : Centrum@icenet.no
(http://www2.salgsnett.no/centrumlibris)

Studentrabatt i Tromsø

Disse forretningene og bedriftene innrømmer studenter rabatt mot at man viser studentbevis sammen med kvittering for betalt semesteravgift. For å unngå misforståelser bør man opplyse om at man er student og vise studentbeviset uoppfordret.
Rabattene innrømmes i perioden 15.8.97 til 14.8.98.

Peppe's PIZZA Stortorget 2, tlf. 77 61 11 66

BRILLE huset Storgata 92, tlf. 77 68 21 43

Café DOMUS Domusgården, andre etasje tlf. 77 66 67 70

Platebaren
STØRST I COMPACT-DISC
Storgata 110, tlf. 77 65 53 56

Britt's BOUTIQUE
Storgata 89 og Jekta
tlf. 77 68 41 00

Strandtorget 1
tlf. 77 61 01 05
VERTSHUSET SKARVEN

HUDPLEIE VIGDIS PARFYMERI
Tlf. 77 68 67 83
Storgt. 58

TusenFryd
Plantesenter
Polarsenteret, tlf. 77 67 39 70

Eduis
LEKER OG BARNESUTSTYR

Skinnmester'n Veita
Veitasenteret, tlf. 77 61 25 01

BRØDRENE JOHANNESSEN A/S
HERRE- OG UNGDOMSKLÆR
v/ brua - Tlf. 77 68 35 41 - Tromsø

Urmester Noralf Andersen
Stortorget 3, vis a vis Domus
tlf. 77 68 26 55

PEDER NORBYE
10 % rabatt på varer til ordinær pris

BYGGMAKKER Tromsø
BYGG & STÅL A/S
Tlf. 77 67 06 77

I.AUSTAD A/S
Jernvare, leketøy, kjøkken, glass, stentøy
Austadbygget, sjøgata 13,
tlf. 77 68 45 51

18 97 Chr. Hansen
Fr. Langesgate 22,
tlf. 77 68 56 56

Jensens Sko EURO SKO
Torgcenteret - Storgata 79
Tlf 77 68 15 63

J.M.HANSEN AS
Storgt. 52/56 – Telefon 77 66 55 00 – 9008 Tromsø
expert Elektromarked

GJENSIDIGE Nord
Storgata 92, Tlf. 77 62 34 00

INTERSPORT SPORTSHUSET A/S
– Sjøgata 13, tlf. 77 68 02 90
– Storgata 91, tlf. 77 68 36 68
– Polarsenteret, tlf. 77 60 71 10
– Veitasenteret, tlf. 77 68 36 68

NordiX Data AS
Stakkevollveien 15
Tlf. 77 61 01 06

SMÅVAREN
Alt i garn og sytilbehør
Storgt. 57 - tlf. 77 68 67 67

STUDIO 7 • TROMSØ
Søndre Tollbugate 7
Tlf. 77 67 39 70

Hotell Nord
Parkgata 4
77 68 31 59
20% på overnatting

KAFFE • TE • KRYDDER
Taras
DUFTER OG GAVEARTIKLER
MARKEDSPLASSEN-
TROMSØ TLF. 77 68 22 54

BOWLING & SQUASH
Stakkevollvn. 51
9002 Tromsø
Tlf.: 77 61 97 70

Ansvarlig for studentrabatt i Tromsø er Tromsøstudentenes Idrettslag, TSI.
Kontoradresse: Hovedgården, UiTø, 9037 Tromsø
tlf: 77 64 45 79
faks: 77 67 60 25

Klar, ferdig, jobb...

ILLUSTRASJON: DAG ELLINGSEN

Utdanner nordlendinger seg ut av landsdelen? Landsdelen skriker etter kompetent fagpersonell på flere områder. Flere kommuner klager over at de nyutdannede akademikerene som tross alt får seg jobb her oppe, bruker jobbene i landsdelen som springbrett til å få stillinger lengre sør. Er gresset grønnere sørpå eller er det liv laga nord for polarsirkelen? Utropia har spurt fire nordnorske tromsøstudenter om de tror Nord-Norge har noe å tilby dem når de skal ut i arbeidslivet.

AV MARIT HELENE STENSEN
OG SIRI VAGGEN OLSEN

Data hele livet

Navn: Kristian Johansen
Alder: 20 år
Kommer fra: Kirkenes
Utdannelse: innen data

Kristian Johansen har interessert seg for data nesten så lenge han kan huske.
– Det at jeg var sikret jobb med god lønn var viktig for meg da jeg valgte sivilingeniørstudiet i informatikk.

Kristian bryter ut i et stort smil og slår ut med armene på spørsmål om hva han kan bruke utdannelsen til:

– Alt! Datakunnskap blir viktigere og viktigere i framtiden i alle sammenhenger. En rimelig stor fiskefabrikk vil for eksempel trenge en datakyndig, og nesten alle kommuner har en EDB ansvarlig.

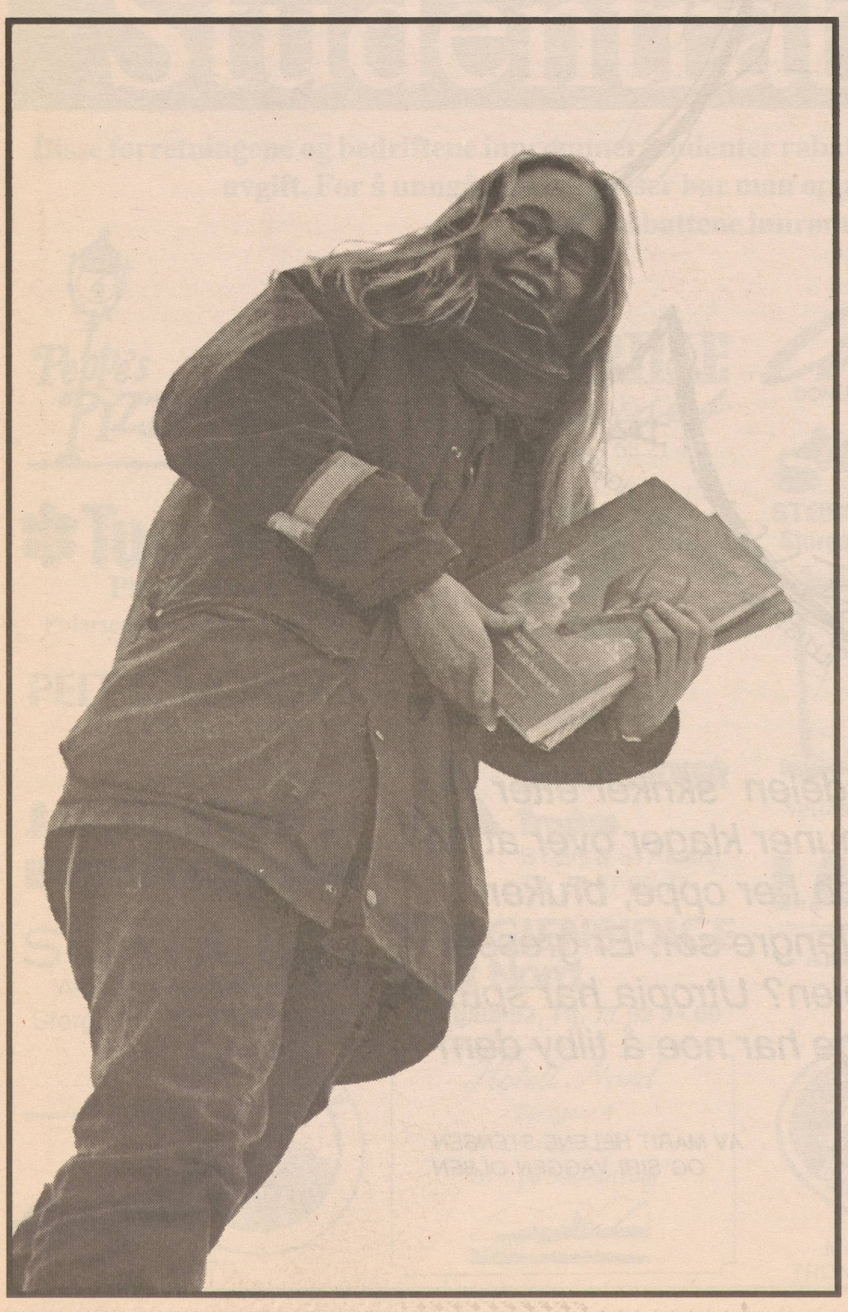
Kan jobbe hvor som helst

– Gjennom Internett kan jeg nå over alt. Kanskje får jeg meg en jobb som konsulent i dataspørsmål. I så fall kan jeg bo i India eller Kirkenes, og likevel jobbe med de samme tingene. Det er det som er så bra med data, det at du kan ha base hvor som helst, og bare jobbe med Internett. I tillegg er det mangel på folk med denne kompetansen, så jeg blir ikke arbeidsledig med det første.

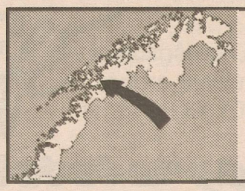
Ikke Oslo

Akkurat nå virker Kirkenes lite og kjedelig, men om noen år vil jeg kanskje bo der? Oslo blir det i alle fall ikke, nei da reiser jeg heller til utlandet, i alle fall for en stund. Dersom jeg etablerer meg i Kirkenes får jeg statsstøtte og nedskriving av studielån, så det er jo en god grunn for å reise tilbake. Og så frister jo familie og venner. Så vi får se om jeg slår meg ned der en gang i fremtiden... Det blir i alle fall ikke nå, sier Kristian.

Pedagogikk inn med morsmelka

Navn: Kari Eilertsen
Alder: 23 år
Kommer fra: Gratangen
Utdannelse: Allmennlærer

– Jeg tror at jeg som person har noe å tilføre i læreryrket, forteller Kari Eilertsen.

Det er flere grunner til at Kari har valgt utdannelsen som allmennlærer.

– Jeg ønsket meg en jobb som gjorde det mulig for meg å jobbe hvor som helst i landet. Og jeg synest det er artig å jobbe med barn. Helsesektoren vet jeg ikke er noe for meg, ergo var lærerutdanningen tingen. Det var et naturlig valg. Pedagogikken fikk jeg da også inn med morsmelka, da begge mine foreldre er lærere.

Flere muligheter

Kari forteller at allmennlærerutdanningen gir en så generell utdannelse at man også kan jobbe innenfor andre yrker.

– Denne utdannelsen gir blant annet god lederutdanning. Det er de som jobber i bedrifter og andre som journalister. Så man trenger nødvendigvis ikke bare bli lærer med en lærerutdannelsen. Selv har jeg ikke lyst til å jobbe som lærer hele livet, og det er betryggende at denne utdannelsen gjør at jeg også kan få andre jobber.

Kysten lokker

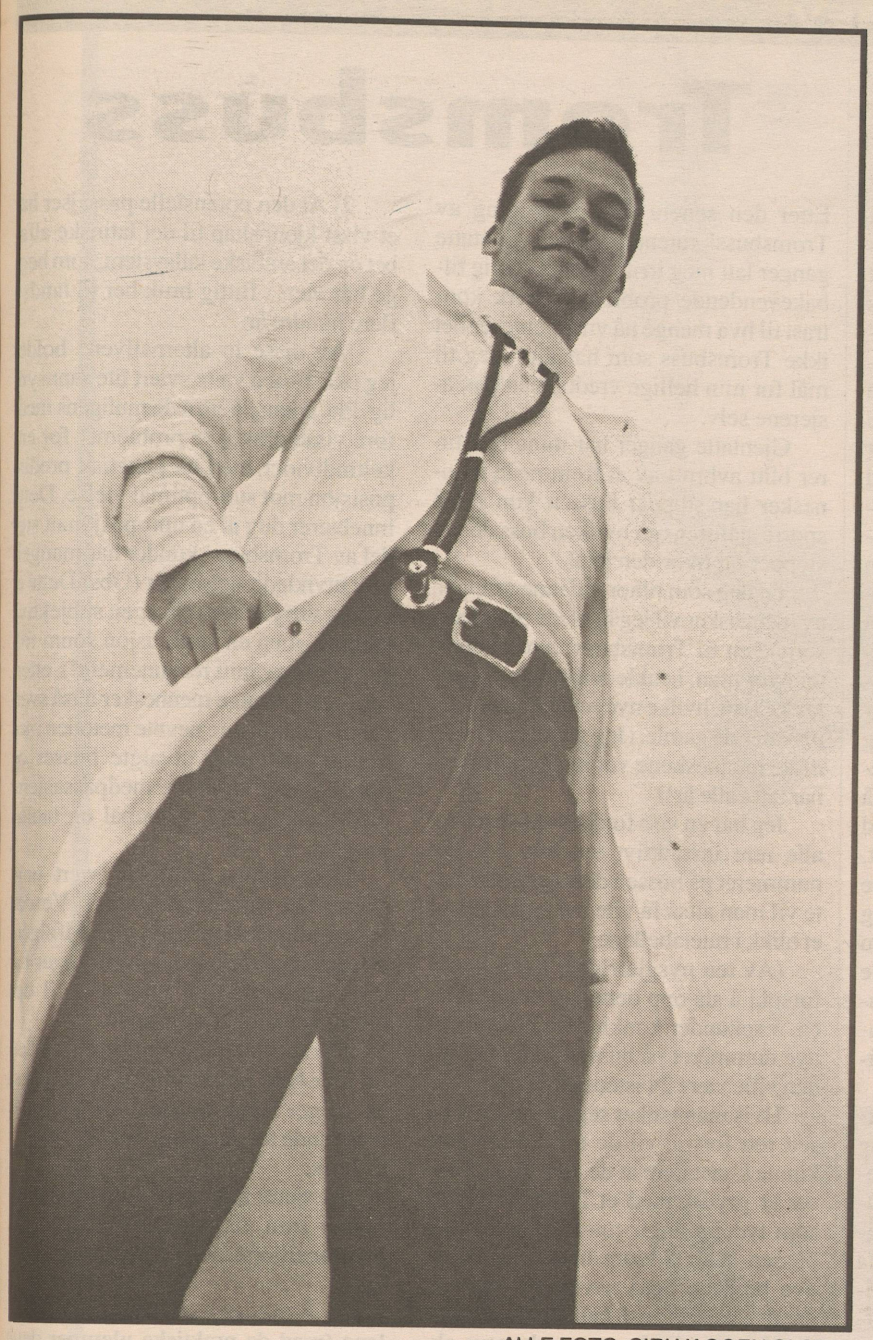
Kari har gjort seg opp meninger for hvor hun vil jobbe, blant annet på bakgrunn av egne erfaringer.

– Jeg har hatt praksis ved skoler i Tromsø, og det er ikke noe for meg, understreker hun.

– Skolene her preges av mangel på ressurser, det er mye trengsel og de er veldig nedslitte.

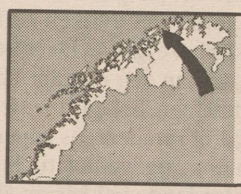
– Jeg vil jobbe som lærer i en kystkommune ett sted nord for Mørekysten dersom jeg får muligheten til det. Jeg vil benytte meg av været, og la barna få være mye ute. Jeg ønsker å jobbe for å gi ungene en identitet i nærmiljøet, for å skape en trygghet. Ungene trenger å vite hvor de hører hjemme.

– Jeg vil ikke hjem til Gratangen for å jobbe med det første. Jeg har lyst til å se andre plasser først. Tror det er viktig å få mer erfaring og bygge opp en sterkere ryggrad før jeg begynner å jobbe hjemme.

ALLE FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

Leste sykepleie i steden for Hardyguttene

Navn: Hans Erlend Markussen
Alder: 22 år
Kommer fra: Hammerfest
Utdannelse: Legeutdannelse

– Mens andre leste Hardyguttene, leste jeg om sykepleie, sier legestudent Hans Erlend Markussen.

Etter to år med studier for å samle poeng har Hans Erlend endelig kommet inn på legestudiet:

– Jeg tror på å hjelpe mennesker og ser på legeyrket som en personlig utfordring. Moren min er sykepleier så vi diskuterer ofte fag, jeg tror det er en av grunnene for at jeg er interessert i dette.

Med en spesialist i magen

– Jeg har litt lyst å spesialisere meg etter noen år som allmennlege, og da må jeg til et av de store sykehusene. Alle spesialister kan ikke bo i Oslo, men om jeg drar tilbake til Hammerfest er ikke sikkert. Det avhenger først og fremst hva jeg spesialiserer meg i, sykehuset i Hammerfest er såpass lite at det ikke er sikkert at jeg kan jobbe der som spesialist.

Pengene frister

Etter 8 års studier med studielån er det ofte litt manko i kassa:

– Med så mye i lån som jeg kommer til å få etter endte studier så er avskriving av studielån og ofte bedre lønn fristende. Det får jeg dersom jeg drar tilbake til Finnmark. I tillegg har jeg venner og familie der.

Jeg er likevel ikke helt sikker på om det er i Finnmark jeg kommer til å slå meg ned, men en ting er sikkert, skal jeg bo i Finnmark så skal det være ved kysten. Kysten er den beste plassen å bo for meg, det er det jeg er vant til og det er der jeg har best jobbmuligheter.

6 års innskytelse

Navn: Frank Almås
Alder: 23 år
Kommer fra: Sandnessjøen
Utdannelse: Jurist

En uke før skolene startet sa Frank Almås opp hybelen og skoleplassen i Bodø og dro til Tromsø for å studere jus, et studie på 6 år til sammen.

- Jeg hørte så mye pent om jusstudiet og Tromsø av en jeg jobbet sammen med på sommerjobben at jeg ombestemte meg helt. Jeg skulle egentlig studere økonomi, men det ble jus i steden. Nå er jeg på 4 avdeling og angrer ikke på at jeg ombestemte meg, smiler Frank.

Målet advokat

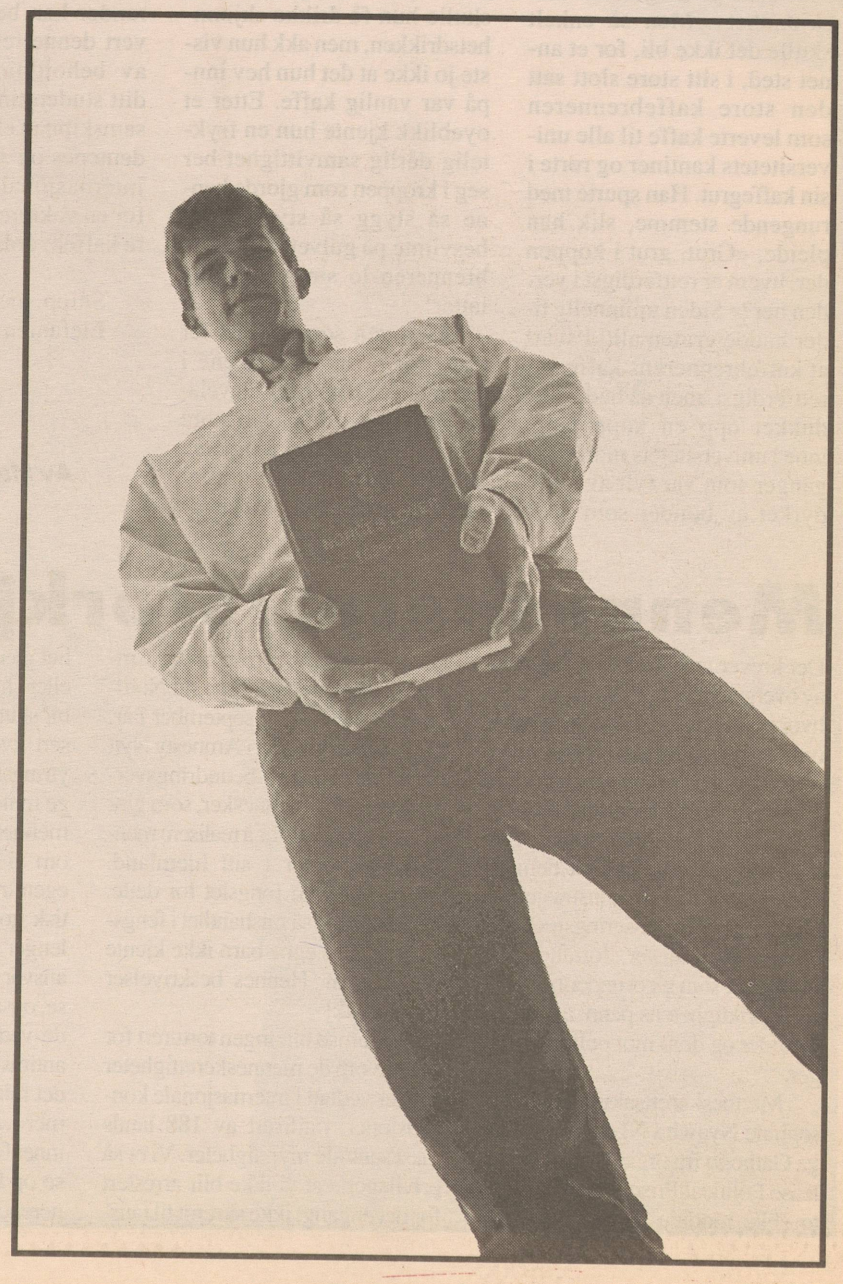
– Målet er å bli advokat, men da må jeg ha to års praksis først. Jeg skal i alle fall prøve litt av hvert først, så får vi se. Arbeidsmarkedet blir jo stadig vanskeligere for jurister, på grunn av store årskull blir det flere om beinet.

Sikkert Nord-Norge

Frank ser ikke bort fra at han i første omgang må flytte sørover:

– Å flytte tilbake til Sandnessjøen er ganske så utenkelig akkurat nå, selv om det egentlig er en ganske så fin plass.

Isteden må jeg kanskje flytte sørover for en tid etter endt utdanning, det kan jo være fint å få se andre deler av Norge også, men tjukkeste Oslo blir det i alle fall ikke. Imidlertid er Nord-Norge plassen for meg når jeg skal slå meg ned for godt, tror jeg. Om det blir Sandnessjøen vet jeg imidlertid ikke like sikkert. Arbeidsmarkedet blir stadig vanskeligere for jurister, og det er begrenset hvor mange jurister det trengs der selv om det er en by i vekst. I alle fall er Sandnessjøen en bra plass, jeg har mange venner der og det er jo der jeg er oppvokst, så vi får se.

LESERBREV

Grut, grut i koppen der, hvem er rettferdigst i verden her?

Det var en gang en student som var så vakker, blåøyd og kaffetørst. Hun hadde hørt at langt inne i universitetets mørke irrganger fantes det en kaffe som ikke bare slukket tørsten, men som også ville gjøre henne enda vakrere fordi den var så rettferdig. Det skulle etter sigende være en skjønnhet som bredte seg ut innenfra, ut til enhver lille yndige kroppsdel. Eventyrlysten og småforfengelig som hun var, begav hun seg inn i de dunkle korridorer for å finne den forjettede kaffekopp.

Veien ble lang og vanskelig, men i blant støtte hun på små professorer som kunne vise vei. Den første rødmet og fortalte at «jo, kaffen som produseres av bønder som får en skikkelig pris for varene sine finnes i den retningen». Den neste gjespet og såa at « hvis du vil finne kaffen som produseres av bønder som får bedre betalt, og derfor kan drive mer økologisk jordbruk, må du gå den veien». Den tredje nøs så papirene flagret og pekte nedover gangen, «der finner du kaffen som produseres av bønder som er garantert en god pris og derfor kan sette penger inn i utdannings- og helsetiltak i nærmiljøet sitt».

Studenten var godt fornøyd, og tenkte med seg selv at «nå kommer jeg snart til kaffen som er rettferdig og som skal gi meg enda mer skjønnhet». Men så enkelt skulle det ikke bli, for et annet sted, i sitt store slott satt den store kaffebrenneren som leverte kaffe til alle universitetets kantiner og rørte i sin kaffegrut. Han spurte med rungende stemme, slik han pleide, «Grut, grut i koppen der, hvem er rettferdigst i verden her?» Siden uminnelig tider hadde gruten alltid svart at kaffebrennerens kaffe var rettferdigst, men nå hadde det dukket opp en kopp langt inne i universitetets mørke irrganger som var fylt av kaffe dyrket av bønder som både fikk bedre betalt, kunne bruke mindre sprøytemidler og ha råd til å dyrke andre varer i tillegg, slik at de ikke var avhengige bare av kaffesalg. Sannferdig som gruten var, kunne den ikke annet enn å svare kaffebrenneren at, «Min Herre, det er nok kaffen som gjemmer seg inne i universitetet som var den rettferdigste!»

«Hva!» Kaffebrenneren ble vanvittig av raseri, han slengte gruten utover og hoppet opp og ned, og ned, og ned trappene, og borgen, og fjellet, og ville ødelegge den elendige rettferdige kaffen en gang for alle. Han braste inn i universitetet, halset nedover korridorene, som for øvrig ble dunklere og dunklere foran ham, helt til han snublet over en liten professor. Denne var veldig sint, de var sinte begge to, og brølte ukvemsord til hverandre, helt til kaffebrenneren stjal både skjegg og hornbriller fra den lærde, og føk videre innover i bygningen. Før det var gått lenge kjente han lukten av studentblod, og det rev i nesen gitt! Han huket seg ned, festet skjegget og gav seg til å vente.

Snart kom studenten valsende, glad og opprømt, og hilset professoren god dag. «God dag, student» sa kaffebrenneren, «nå skal du få litt av den rettferdige kaffen!» Studenten ble så gla, endelig skulle hun få drikke skjønnhetsdrikken, men akk hun visste jo ikke at det hun hev innpå var vanlig kaffe. Etter et øyeblikk kjente hun en fryktelig dårlig samvittighet ber seg i kroppen som gjorde henne så stygg så stygg. Hun besvimte på gulvet, og kaffebrenneren lo sin grusomme latter!

Men den som ler sist ler best, for nedover gangene i full mundur kom Max Havelaar, galopperende på sin store elefant. «Jeg er forkjemperen for alle kaffebønders rettigheter, jeg arbeider for at de skal få bedre levekår ved at de får skikkelig betalt for kaffen sin! Jeg kontrollerer at kaffebrennere her til lands betaler en god pris til bonden, og så setter jeg et elefantmerke på posen, så de kaffetørste vet hvilken kaffe de skal velge!» Deretter svingte han seg elegant ned fra elefanten, helte litt rettferdig kaffe i studentens gapende munn, og ventet til hun ble blendende vakker og våken. Kaffebrennerens munn gapte enda mer enn studentens mens han så fra elefanten til Max Havelaar, og tilbake igjen: «Betyr det at jeg kan få elefantmerke på kaffeposene min hvis jeg lover å være snill og alltid betale god pris til bøndene?» «Javisst, herr kaffebrenner» svarte Max, «og da kan du i tillegg fortsett å levere kaffen din hit til universitetet, til alle kantinene, så slipper studentene å lete i de mørke irrgangene for å finne den rettferdige kaffen!»

Og slik gikk det til at kaffebrenneriet PALS som i dag leverer kaffe til universitetene i Oslo, Trondheim, Tromsø og Bergen, og til flere høgskoler, bestemte seg for å ta inn rettferdig kaffe i sitt sortiment. Denne rettferdige kaffen skal de begynne å selge til universitetet i Oslo i midten av november. Alle universiteter og høgskoler som bruker PALS som sin kaffeleverandør kan be om å bli servert denne rettferdige delen av beholdningen. Kontakt ditt studentting, din studentsamskipnad eller SAIH (Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpefond) for en vakrere og rettferdigere kaffehverdag!

Snipp, snapp, snute.
Elefanten er i rute.

Av Maria Trønsdal,
SAIH

Tromsbuss

Etter den senere tids omlegging av Tromsbuss' rutenett har jeg gjentatte ganger latt meg irritere av et stadig tilbakevendende problem. I sterk kontrast til hva mange nå ville vente, er det ikke Tromsbuss som har gjort seg til mål for min hellige vrede, men passasjerene selv.

Gjentatte ganger har mine busstурer blitt avbrutt av at fremmede mennesker har stoppet bussen kun for å spørre sjåføren om hvilken buss de har stoppet og hvor den skal.

Til deg som tilhører denne gruppen av mennesker vil jeg henlede oppmerksomheten til Tromsbuss' nye rutehefter hvor man, i enkle ord og vendinger, får forklart hvilke nye rutenummer som tilsvarer de gamle. (Jeg går ut fra at selv disse menneskene vet hvilken buss de har tatt i alle år!)

Jeg har en viss forståelse for at ikke alle rent instinktivt vet hva det nye nummeret på bussen deres er, men dette vil man altså få vite hvis man kaster et blikk i rutetabellene.

(Av ren nysgjerrighet har jeg selv forsøkt å slå opp dette, og kunne etter ca. 3 sekunder konkludere med at det nye nummeret på bussen min i fremtiden ville være 24 istedenfor 26)

Hvis man tenker seg en vanlig buss sett rett forfra, vil de mer observante kunne konstatere at de aller fleste busser er prydet med et lysende display som tydelig angir rutenummeret som bussen akter å kjøre under, og på de nye bussene også navnet på det stedet de skal til (også kalt destinasjon).

(La meg bruke meg selv som eksempel: Etter å ha konstatert at bussen jeg aktet å sitte på til Sentrum ville være merket med «(Rute) 24», stilte jeg meg opp på min faste holdeplass. Da bussen kom var den (ganske riktig) merket «Rute 24» med store, tydelige tall, og like ved siden av: «Kroken Sør via Sentrum». Etter å ha sammenholdt dette med det jeg hadde lest meg til i rytetabellen (se over), satte jeg meg rolig på bussen og dro til Sentrum).

Til de som sverger til metoden med å stoppe alle bussene de får øye på for så å spørre om rutenummer og destinasjon (se over); min metode fungerte utmerket og jeg kan varmt anbefale den til andre.

Dette forutsetter selvfølgelig to ting:

1) At Tromsbuss ikke systematisk og med fullt overlegg oppgir feil rutenummer og destinasjon i sine tabeller, og:

2) At den potensielle passajser har et visst kjennskap til det latinske alfabet og det arabiske tallsystem, som begge har vært i flittig bruk her til lands i flere hundre år.

Av disse to alternativene holder jeg pkt. 1 for å være svært lite sannsynlig. Pkt. 2 kan på sin side muligens medføre visse praktiske problemer for enkeltindivider med en genetisk predisposisjon mot sub-optimal ytelse. Dette innebærer dog at en uproposjonalt stor del av Tromsbuss' kunder har mangelfullt utviklede sjelsevner (Obs! Dette er ikke et uttrykk for min egen subjektive mening, men en konklusjon sonm følger logisk av mitt resonnement!), ettersom svært mange mennesker altså sverger til den tidligere nevnte metoden med å stoppe tilfeldig utvalgte busser og opphlde meg og mine medpassasjerer med meningsløse spørsmål og tankeløs prat.

Dette kunne muligens vært unnskyldt i et tenkt land i den 3. Verden hvor stadige militærkupp med påfølgende samfunnsmessige omveltninger har stor innvirkning på rutenettet til den offentlige kollektivtransport.

I Norge er en slik oppførsel imidlertid ikke bare fullstendig (og dertil også en meget stygg uvane!), men direkte irriterende for de av oss som faktisk kan ta buss.

Av dette følger det logisk at mennesker som utmerker seg ved en slik irrasjonell oppførsel har to valg, nemlig:

1) Å faktisk lese i de nye rytetabellene (med de praktiske ulemper dette måtte medføre for den enkelte), eller:

2) Å flytte til et sted hvor en slik oppførsle er absolutt påkrevet.

Jeg ønsker de som velger alternativ 2 som et overkommelig alternativ, ønske til i sitt nye nabolag, og ser fram til å kunne ta bussen uforstyrret i framtiden.

På vegne av flere:
Eirik Mack Eilertsen,
forarget busspassasjer.

PS! I min daglige dont er jeg vanligvis bare avhenhgig av en buss, nemlig den som går til og fra Sentrum, og trenger derfor ikke holde rede på flere ruter samtidig. Jeg har imidlertid også anvendt min metode for å ta buss fra UiTø til Sentrum, og har så langt ikke funnet noen feilkilder eller metodiske svakheter ved denne framgangsmåten. Lykke til!

Menneskerettsforkjemperes arbeidsvilkår

Det krever mot å arbeide for stans av overgrep mot befolkningen i land hvor politiet har statsledernes ordre om å stanse all kritikk mot regimets metoder, uansett hva de måtte ta i bruk av metoder for å stanse denne kritikken. I land hvor politiet gjør bruk av voldsmidler mot demonstranter - og mot demonstrasjoners tilskuere; av trakasseringsmetoder overfor journalister, forfattere og forleggere som gir et undertrykt folk en oppriktighetens penn; av torturmetoder og drap mot politiske fanger.

Menneskerettsaktivistene Josephine Nyawira Ngengi og Munga Gathogo fra organisasjonen Release Political Prisoners i Kenya er to slike modige mennesker. Sistnevnte besøkte Tromsø under Amnesty International Norge sitt Nord-Norgemøte 26.-28. september i år. Du kan lese om dem i Amnesty Nytt for oktober. De er beundringsverdig engasjerte mennesker, som gjør en enorm innsats for å realisere menneskerettigheter i sitt hjemland. Begge har vært fengslet for dette. Josephine ble så mishandlet i fengslet at hennes egne barn ikke kjente henne igjen. Hennes beskrivelser gir inntrykk!

I Tromsø blir ingen torturert for å verne om de menneskerettigheter som er vedtatt i internasjonale konvensjoner; ratifisert av 188 lands mest sentrale myndigheter. Vi er så privilegerte at vi ikke blir arrestert for det engang; ikke skremt til taushet gjennom politirazzia på kontor eller i hjem; vi løper ingen fare for å bli skutt i en bakgate av politiet en sen kveldstime. Vi har vår fulle ytringsfrihet! Likevel blir det i Norge mindre og mindre vanlig å være menneskerettsaktivist. Det er som om vi har blitt forvrengte av vår egen trygge, stabile og materialistisk gode levestandard, så vi ikke lenger ser de andres nød eller vårt ansvar for å hjelpe dem. Noe vi kan se, også ved at ut av 6000 studerende ved Tromsø Universitet - dets antirasistiske erklæring til tross - er det mindre enn 10 aktive medlemmer i Amnesty. Så engasjementet innenfor menneskerettsforkjempelse og humanitet synes ikke imponerende. Men de som er aktive, de er det til gjengjeld med et dypt og sterkt engasjement. Det er i det minste oppløftende!

Det lunkne, engasjement fra majoriteten av norske studenter, skyldes det en økende tendens til egoisme, eller til likegyldighet - eller begge deler? Mye tyder på at det hersker en mangel på evne til innlevelse overfor andres smerte. Dette er bekymringsfullt. Det er som om høyest mulig lønn etter endt studietid står i fokus for studentenes interesse. Hva slags ideal er så det å bygge fremtiden på?

FNs verdenserklæring for menneskerettigheter feirer 50 årsjubileum i 1998. Til tross for at denne utgjør grunnlaget for all internasjonal, nasjonal og regional menneskerettighetslovgivning, blir den forsatt betegnet som "verdens størst bevarte hemmelighet".

Det er denne hemmeligheten menneskerettsforkjempende aktivister i alle land ønsker å dele med absolutt alle mennesker på jorden, slik at alle skal få bevisstgjørende informasjon om egne og andres grunnleggende rettigheter. Først da har vi håp om at menneskeheten også skal lykkes bedre og bedre med å innfri og ivareta disse rettigheter. Vi har alle et medansvar for hverandre!

Av Mona Strøm
Gruppekontakt for amnesty-gruppe 240, studentgruppe ved UiTø

kultur

FOTO: MARTIN TJERSLAND

KULTUR KOMMENTAR

Tatt av stormen

Så sitter jeg her da. Værfast i verdens nordligste by, mens jeg lurer på om det jeg skriver faktisk vil komme fram i tide til neste nummer av Utropia. Det er slett ikke sikkert. Men akkurat nå gjør det ingen verdens ting. På grunn av uværet fikk jeg en ekstra fridag. Og hva er vel bedre enn å sitte inne, lunt med god mat, mennesker du setter pris på og ett glass rødvin eller tre, mens stormen herjer vilt ute? Nesten ingenting.

Vinen varmer mens huset skjelver under den ene vindrossa etter den andre. Hurtigbåten måtte kapitulere og innstille avgangen, Hurtigruta maktet ikke å gå inn fjorden, mens flyene så vidt kunne trafikkere – men de var selvfølgelig fulle. Dermed var det bare å innse at naturkreftene hadde bevist sin styrke nok en gang. Og etter hvert som den røde væsken siger inn, må jeg smile av oss nordboere.

Hvorfor i all verden bor vi på toppen av verden med et klima som kunne skremt fanden på flat mark? Vi kunne ha bodd i et land lengre sør med appelsintrær og vinranker i hagen istedenfor 2 meter høye snøskavler. Vi kjemper oss gjennom mørketida og når sola endelig kommer tilbake rømmer vi opp på fjellet for å beholde vinteren en stund til. Det må være urkraften i oss som er kilde til vår trang til å være "i pakt med naturen" i blant.

Når livet kommer med, ikke bare ytre, men også *indre* snøskred, da er det utrolig godt å forlate byen med all dens fordringer og forskanse seg på en hytte langt inne i en øde dal. Å være der i dagevis uten å tenke på noen verdens ting. Ikke på pensum som skulle vært lest for flere uker siden, ikke på jobben der du ikke får ting til, ikke på din miserable økonomi og aller minst på det bedritne kjærlighetslivet ditt. Alt sånt forsvinner når du sitter i totalt mørke og ser et stjerneskudd for første gang. Når du hutrer deg inn i varmen etter å ha besøkt utedoen. TVèn erstattes med pokerspill og sosialt samvær, og posesuppe smaker fantastisk.

Jeg tror urbane bymennesker trenger å være en plass der de ikke *kan* gå glipp av noe, så langt fra dagliglivet som mulig. Først da klarer man å roe ned. Kom deg bort fra byen en tur du og, det gjør underverker !

(Takk til Tone for lån av hytte).

Stine Eidissen Bya

Total tilgivelse

7. november skal Totalteateret få sin tilgivelse.

PRESSEFOTO: MARIANNE SØRHEIM

«I en søking etter forsoning med teaterets opprinnelige potensiale blir våre personlige fortellinger viktige..»

Tilgivelsesprosjektet

«Maiken fra Nijmegen (Tilgivelsesprosjektet) » er et stykke om de private fortellingene våre. Det er om den uberettigede skyldfølelsen enhver bærer med seg. Totalteateret tar utgangspunkt i Hans Henrik Holm og Kåre Langvik Johannessens «Frå borg til torg», et mirakelspill fra 1500-tallets Nederland. Maiken beskyldes for utuktig omgang med sin onkel, og i raseri inngår hun en pakt med Monen, djevelen selv.

Maiken blir et bilde på skyldfølelsen, på behovet for forsoning. Brått rives publikum ut av handlingen og inn i den «egentlige» handlingen, det egentlige spillet. Vi møter Maiken, Live, Sysle og Iver som utgjør et ensemble uten instruktør.

«Ikke-spill»

I frustrasjon over å være foruten en leder, av å stå på bar bakke, konfronteres karakterene med hverandre og sin egen skyld. De indre konfliktene avdekkes gjennom et «ikke-spill». Skuespillerene leker med «den fjerde veggen» for å skape seg sin egen karakter. I følge Stein Bjørn er dette «real time eller kortere».

– Vi har improvisert frem vårt eget forhold til Maiken for å fortelle om henne slik at hun tilslutt blir en, sier Sibeth Hoff (Maiken). Hva skjer når lederen blir borte og når vi bærer på en skyldfølelse?

Ulike teknikker

«Maiken fra Nijmegen (Tilgivelsesprosjektet)» er et stykke som bryter med seg selv, med karakterene for å danne et hele. Ved å benytte seg av ulike teknikker som sampling av rytmer og ikke-spill, provoseres en handling frem, en bevegelse i rommet. Dette fungerer så bra at undertegnede ble usikker på om skuespillerne virkelig spilte, improviserte eller dro ut tida for å huske manus! Man hentes fort inn igjen av skuespillernes tilstedeværelse.

Totalteateret avslutter med «Slik forsker vi i teater og ber publikum tilgi oss våre synder». Om tilgivelsen oppnås gjenstår å se. Forøvrig er djevelen (Stein Bjørn) i oransje pumps grunn nok til å be om det..

Marianne Søndmør

Tromsø som bortebane/heimebane

Å opphalde seg i Tromsø kan vera både og. Til tider kan det faktisk vera jævla bra her. Men av og til også heilt fullstendig på trynet. Ja, er ikkje det eigentleg berre på vakre prospektkort at Tromsø framstår som Nordens Paris?

Tromsø sentrum er som kjent ikkje akkurat arkitektonisk sett pent og velregulert. Byen kan riktig nok tittulere seg som mangemilliardær. Altså i kommunal lånegjeld. Den oppveksande generasjon rullar enten gatelangs på skateboards og eller nede i rennesteinane blant styggedom som sex, vald, narkotika og Burger King. Ja, og så var det dette hersens klimaet då...

Lokalavisene dopar lesarane sine ned med krisemaksimerande nyheitsstoff dagleg. I så måte vil eg tru at eit kommunalpolitikar-image neppe er noko effektivt sjekketriks på byen. Å offentleg uttrykkje sympati overfor Tromsø sine lokalpolitikarar er visst forresten heller ikkje akkurat noko pluss. Nei, det er nok betre å applaudere for «gutan» på byens tippeligasuperfotballag.

Heldigvis har eg ingen planar om å overvintre her oppe på livstid? Nei, eg vil søren meg forbli ein bonat søring av ein jævla vestlending. Førde, altså. Nei, absolutt ikkje Einar Førde! No e´ eg pina meg møkka lei av å forklare allmuen her oppe at Førde faktisk ikkje kjem i frå sunnfjordbyen Førde. Lat meg no for 1001. og siste gong få meddele at folkeregisteret i Høyanger i Sogn hadde odelsretten på Einar Førde fram til ein eller annan gong midt på 1960-talet.

Her og no reknar eg meg for å vera vestlending i student-eksil i Tromsø, så soleis reknar eg dette her som mi bortebane. Og på bortebane kvir eg meg aldri for å meddele Tromsøs urinnvånarar ufordelaktige realitetar om min heimby, Førde. Utropia sine lesarar skal herved få vite at Førde rett og slett er ein arkitektonisk kaotisk småby, bestående av grøftefyll, gyllelukt og sossete pappagutar i BMW.

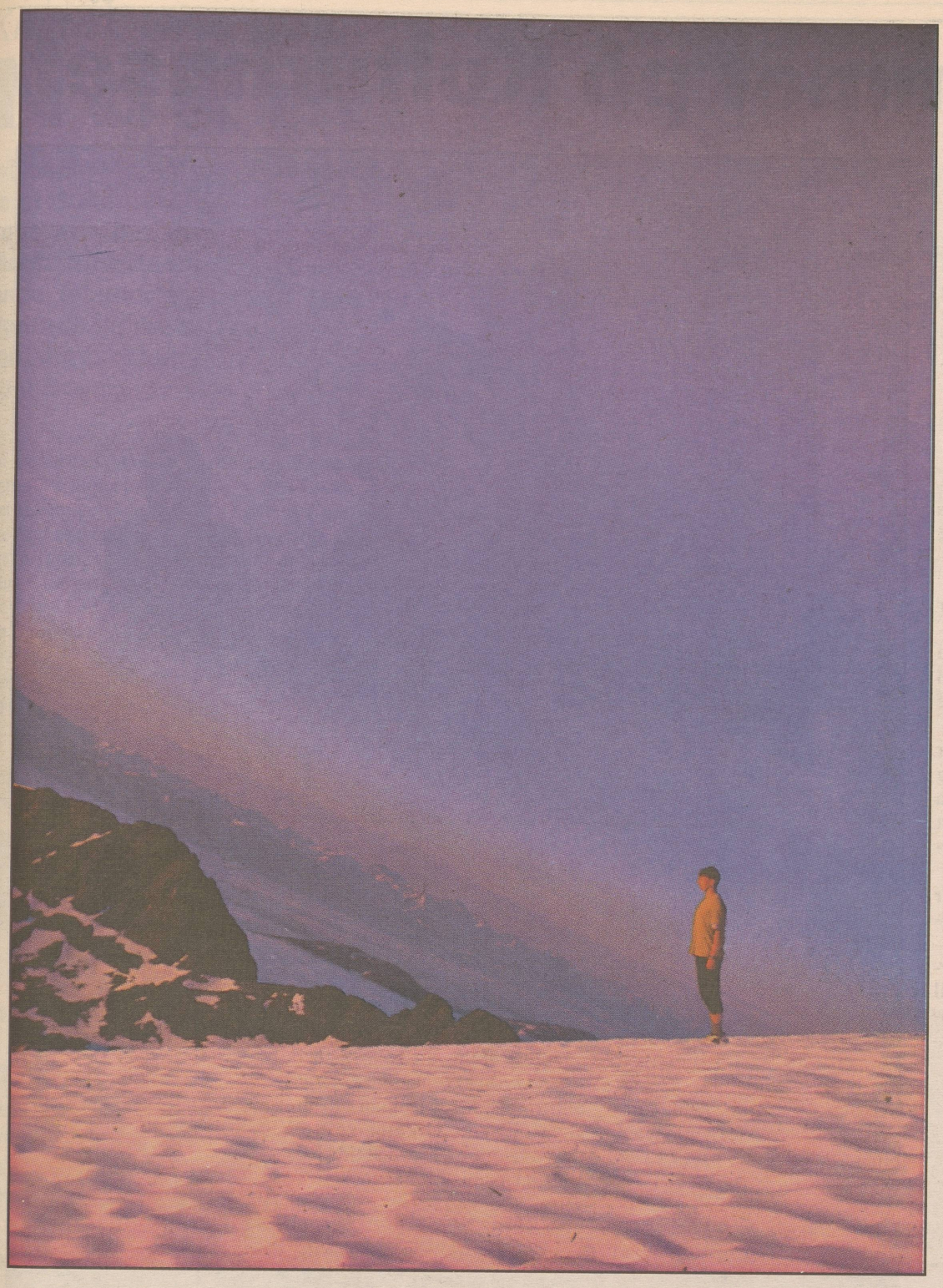
På heimebane i Førde derimot må eg støtt forsvare mitt standpunkt for å frivillig velje eit liv i student-eksil i Tromsø. Då må eg naturlegvis alltid tale varmt om det gode liv i Tromsø. Mitt skryt inneheld eit vanvittig bra studentmiljø, eit triveleg nordnorsk folkeslag og ikkje minst eit enormt fantastisk uteliv, bla-bla-bla. Med utgangspunkt i desse skryteri-frasene greier eg vanlegvis å innbille folk på heimebane at Tromsø trass alt ikkje er så aller verst likevel.

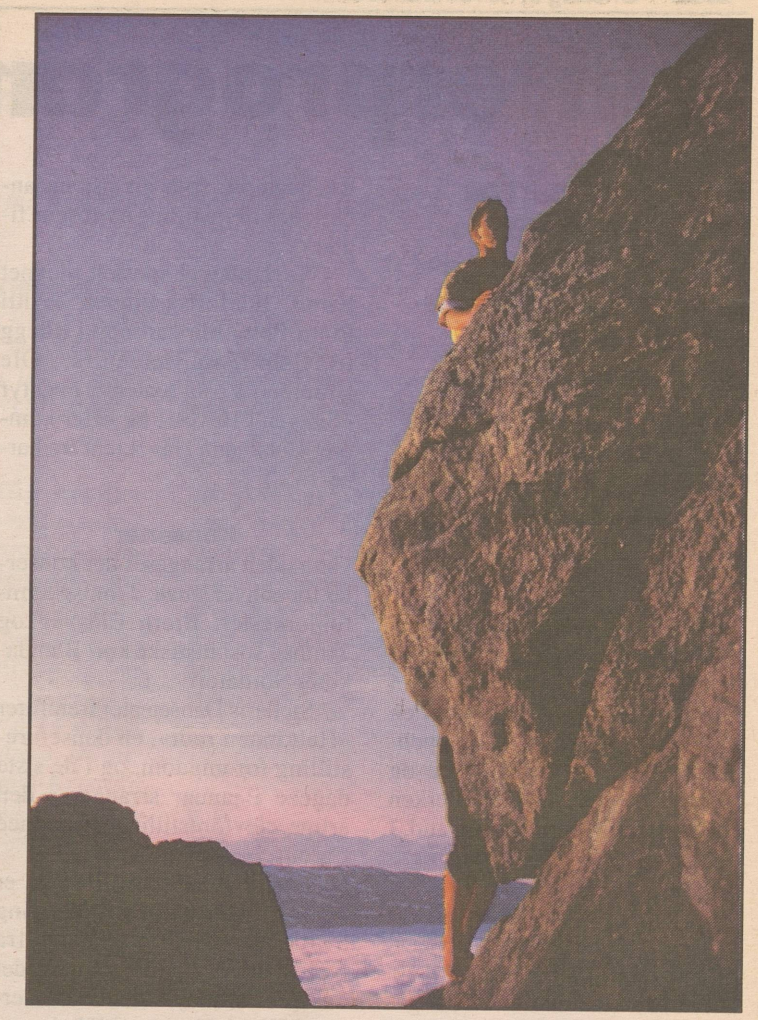
Skattedirektoratet føreslår at bortebuande studentar skal bli pålagt å melde flytting dit ein har postadresse. Vel 5000 Tromsø-studentar (deriblant underteikna) skal heretter skatte og folkeregisterast til Tromsø kommune. Denne «reforma» provoserer meg vanvittig. Det er regelrett latterleg av staten å føreslå slik tvangsflytting av bortebuande studentar. For i ein såkalla demokratisk stat som Norge, så meiner eg det fortsatt må vere ei frivillig sak om ein vil vere folkeregistert på heimebane eller på bortebane i løpet av ei geografisk sett gjerne omflakkande studietid.

Ikkje det at eg blir å finne i demonstrasjonstog fordi Tromsø kommune heretter kanskje får mine få skarve skattekroner og mitt namn i folkeregisteret. Verre blir det derimot hvis heimebana (Førde) snart blir definert som bortebane og bortebana (Tromsø) plutseleg blir heimebane, og dette altså skjer heilt i strid med min eigen vilje.

Når eg eventuelt blir tvangsflytta til Tromsø, så vil nok mine skrøner som eg pleier meddele til folk i Førde heilt sikkert skifte karakter. Då vil eg vel heller framstille Tromsø som ein ishavsby enn som Nordens Paris!

Av Hallgeir Løland Torpe

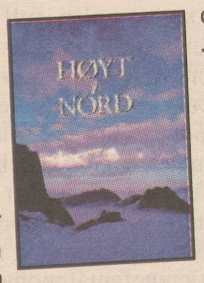

BILDER FRA BOKA «HØYT I NORD», FOTO: KNUT BRY

Studenter med ny bok:

Høyt i nord

Det skulle bli et lite jubileumshefte i sort/hvitt i forbindelse med at Tromsø klatreklubb fyller 20 år. Underveis tok skapertrangen og kjærligheten til klatresporten overhånd. «Høyt i nord» har blitt til en av de vakreste bøkene om denne landsdelen som er utgitt!

Tromsø klatreklubb har virkelig laget et unikt bokverk i forbindelse med sitt 20 årsjubileum. Boka «Høyt i nord» har blitt en flott presentasjon av nordnorsk natur. Den er en samling av artikler og illustrasjoner av personer som har tilknytning til nordnorsk natur. Ildsjelene bak dette prosjektet er leder i klubben Rune Sandelin, Harald Dag Jølle og Bengt Flygel Nilsfors. Disse tre, som alle er studenter ved UiTø, har ved siden av krevende studier gjort en formidabel jobb det siste året. De har fått bidragsyterne til å stille opp for denne boka vederlagsfritt. Og det er hverken få eller ukjente personer som har bidratt.

Knut Bry

– Den av bidragsyterne som har gitt oss impulser og tro på at det skulle være mulig å få til dette resultatet som boka er blitt, er fotografen Knut Bry, sier en smilende Harald Dag Jølle.

– Knut Bry hadde en mengde sprø innfall underveis på den turen vi hadde med ham. Noen av resultatene er gjengitt i boka. Det eneste Knut Bry var skeptisk til, var været. Etter å ha sjekket værmeldingen, var han med. Han brukte nesten 50 filmer på dette prosjektet, fortsetter Rune Sandelin. Det finnes også andre spennende fotografier i boka. Blant annet har Berit Zapffe bidratt med en rekke private bilder etter Petter Wessel Zapffe, hvorav en del aldri tidligere har vært publisert. Noen av disse bildene står som gode illustrasjoner til P. W. Zapffes bidrag «Paa gummisko i Troms fylke». Denne artikkelen ble skrevet til Turistforeningens årbok i 1928, og har ikke vært utgitt siden da.

Bidragsytere

Blant bokas mange bidragsytere må vi nevne kunstneren Olaf Storø som har laget et litografi av klatreklubbens hytte. Dette er gjengitt i innledningen, som er skrevet av Stein P. Aasheim. I tillegg har klubben fått opplaget på 90 eksemplarer av litografiet for salg. Arne Næss har også skrevet i boka. Han ble umiddelbart tent på ideen. Å nevne alle som har bidratt blir for omfattende. De har alle bidratt til at boka er blitt en spennende reise i tid og rom i den nordnorske fjellheimen.

Et stort arbeide

– I utgangspunktet skulle det bli et lite hefte, nå sitter vi her med en bok i stort format på over 200 sider. Den er gjennomillustrert av kjente kunstnere. Det er helt klart at dette har vært en stor, men også veldig morsom jobb, sier Harald Dag Jølle.

– Før vi begynte regnet vi med at det kunne bli vanskelig å få folk til å bidra, vi hadde jo ikke store honorarer å dele ut. Men dette skulle vise seg å være den enkleste delen av jobben. Selv travelt opptatte og vanskelig tilgjengelige folk som for eksempel Knut Bry, tok utfordringen. Det vanskeligste var å få inn alt materialet i tide, fortsetter han.

Klatrevegg

Allerede før boka er lagt ut for salg kan trioen som står bak den slå fast at den er blitt en suksess. Av førsteopplaget på 2 000 bøker er allerede over 700 forhåndsbestilt.

– Den største bekymringen vi har nå, er at det ikke lar seg gjøre å trykke opp flere bøker før jul, sier Rune Sandelin. Han regner med at boken vil selge jevnt og godt i lang tid fremover. Boka vil bli å få kjøpt i byens bokhandler fra den 5. november. I de nærmeste ukene vil det også være mulig å kjøpe boka fra stands på universitetet. Ettersom det har vært lave kostnader med boka, bortsett fra trykkingen, håper klubben på et pent overskudd. Dette overskuddet er tenkt brukt på en etterlengtet innendørs klatrevegg her i byen.

Jubileumsarrangement

Det vil bli lansering av boka på Kulturhuset fredag den 7. november. Mange av bidragsyterne vil komme til dette arrangementet. Knut Bry vil vise bilder fra prosjektet, og det vil også bli bidrag fra andre. Dagen etter er det duket for den store jubileumsfesten.

Asgeir Larsen

Vinterprogrammet på Kulturhuset

Det satses stort på kultur i vinter. Både Kulturhuset, Hålogaland Teater og Teaterkafèen har mange overraskelser på menyen, fra «Julie & Romeo» som samisk komedie, til gåsa «Morten» som utsøkt delikatesse.

Teaterkafèen endrer sin meny for hver sesong, og ikke uventet er det mye julemat på menyen fram mot jul. Men her er det valgt en mye mer utradisjonell og spennende mat enn vanlig ribbe og surkål. Det serveres juletallerken bstående av gås, kalkun og and. I tillegg serveres selvfølgelig også den mer vanlige lutefisken.

Samarbeid

I tidsrommet 15. november til 10. desember samarbeider Hålogaland Teater (HT), Kulturhuset og Teaterkafèen i cabarèten «Skatten fra Broderfolket», en musikalsk reise gjennom svenske visetradisjoner. Taube, Vreeswijk, Bellmann og flere er representerte. Dette framføres av Sverre Kjeldsberg, Odd Arvid Eilertsen og Tor Egil Braseth. Forestillingen holdes i Teaterkafèen, slik at man samtidig kan nyte både mat og drikke.

I tillegg arrangeres Litteraten med nye spennende gjester, etniske kulturkafe og jazzklubb i Teaterkafèens lokaler utover vinteren.

Humor

HT satser på humor, både i Beaivvas Sami Teahters fotballversjon av Shakespeares Romeo & Julie som to motstridende supportere, og «Gjøglernes Peer Gynt» av Riksteateret, som gir oss en annerledes fremstilling av Ibsens figurer.

November er spesielt tilegnet barna. Juleforestillingen «Putti Plutti Pott» blir satt opp i tillegg til Oslo Familieteaters «Ole Brumm», VoBa-teaterets eventyr «Sangen i Havet», og «Her kommer Heismann Hå», kjent fra barne-TV.

Konserter

I storsalen arrangeres det konserter for enhver smak: Tromsø Symfoniorkester, Bjørn Eidsvåg og Tromsø sosialistiske kor/ Blandakoret Nordaførr.

Stellaris Danseteater fremfører «Helt inne i rødt», en danseforestilling for ungdom, og i de siste dagene i januar arrangeres den årlige elevforestillingen «Dance Carousel».

Første forestilling i 1998 er «Årets nyttårsshow» en samling av de beste revystykkene fra Nord-Norge, og deretter er det duket for Shirley Valentine Pedersen, i Kirsti Sparbos skikkelse.

Andre begivenheter i januar er Nordlysfestivalen og Filmfestivalen.

For mer informasjon samt nøyaktige tidspunkter henviser vi til Utropias sisteside, «Men's vi venter på Nord-Norgebanen».

Liv Brita Brodal

Barne-TV helten Heismann Hå blir å møte på HT i vinter.

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

BOK BOKBLIKK

Neil Gaiman:

Død: Prisen for et liv

Tegneseriereomaner er ikke noe utbredt fenomen i Norge, men sjangeren blir stadig mer populær. Bladkompaniet satser nå stort på å utgi kvalitetstegneserier oversatt til norsk - i stort format og innbundet.
Neil Gaimans serie "Sandman" har etter hvert oppnådd stor popularitet i Norge, etter at den gjorde kjempesuksess i USA. Kritikerne berømmer "Sandman" for å være en lenge etterlengtet intelligent og engasjerende tegneserie for voksne.

Gaimans univers er utrolig fantasifullt og fascinerende. Her møter du de Evige, som verken er guder eller mennesker. De er personifiseringer av begrepene Drøm, Drift, Desperasjon, Dom, Delirium, Destruksjon og Død. De er like gamle som tiden selv, og lever i hver sine dimensjoner. Død dukket første gang opp i Sandman nummer 8, og hun ble svært populær.

Hovedpersonen i Sandman-serien er som navnet tilsier Dream, eller Drøm på godt norsk. Han fremstilles som en mørk, mystisk og tungsinnet ung mann. I denne boka er det imidlertid Død som er hovedpersonen for første gang. Dette er en frittstående fortelling, der ingen av hennes søsken er med.

Historien beretter om den ene dagen hvert hundreår når Død kommer inn i vår verden og blir et helt vanlig menneske av kjøtt og blod. Dette for å føle forgjengeligheten på kroppen og skjønne de dødeliges bitterhet når deres tid er forbi. Denne dagen er prisen Død betaler for å være den som skiller de levende fra alt som har vært før og alt som kommer etter.

Ikledt et jordisk legeme møter Død 16-åringen Sexton, som på mange måter er hovedpersonen i boka. Han er lei av livets meningsløshet og planlegger å ta sitt eget liv. Så møter han Død, og opplever en innholdsrik dag sammen med henne. Men han nekter å tro at hun - den sjarmerende, sortkledde og humørfylte jenta - virkelig er Døden. Som han sier det selv: "For det første, så er ikke Døden en person. For det andre, så er det en høy knoklete fyr med munkehette, ljå og timeglass og med en svakhet for å spille sjakk med skandinaver. For det tredje så finnes ikke han heller." Vel, det viser seg altså at han tar feil, og møtet med Død blir et vendepunkt for Sexton. Hun, på sin side, er henrykt over å få kjøre taxi, spise epler og bagels, ting som er umulige i hennes vanlige form.

Noen klar moral er det vanskelig å finne i boka, men forfatterens versjon av Død er så tillitvekkende at man tar seg i å ønske at hun er slik i virkeligheten også. Det skal bli spennende å se om Sandman-historiene slår an på norsk. Oversetteren har ihvertfall gjort en god jobb med denne boka. Det som trekker noe ned er faktisk tegningene. De som ellers imponerer voldsomt, er her en smule kjedelige sammenlignet med vanlig Sandman-standard. Historien er mer lineær enn den pleier å være, men som vanlig full av merkelige hendelser, rare folk og masse humor. Neil Gaiman viser Døden som det totalt motsatte av det man er vant til. Hun er så tillitsvekkende, munter, liketil og rocka at man blir rent betatt. Her forteller hun at favorittfilmen er Mary Poppins, og hun kan finne på å si ting som superduperkjempefantafenomenalistisk!

Og som det sies i bokens etterord; har du falt for Dødens sjarm, så vit at det er gode sjanser for at du treffer på henne igjen..

Av Stine Eidissen Bya

BOK BOKBLIKK

Knut H. Grønnvoll:
Naken

I «Naken» møter vi lærerstudenten Hans-Kristian. En vårkåt, fotballspillende, telemarkskjørende fjellbukk som digger Dum-Dum Boys.

Før jeg setter i gang må jeg innrømme at jeg har en vesentlig mangel: Jeg assosierer ikke musikk til personlige erfaringer. Det gjør Hans-Kristian over 134 sider. Men han digger mer enn DumDum Boys. Hans-Kristian elsker Ellen. Imidlertid har han sex med en drøss andre damer før og etter Ellen, selv om han egentlig (ja takk, begge deler..) bare vil ha sex med henne - når han ikke står telemark, spiller fotball eller kjører bil veldig fort.

Jenter og badevann

Jeg skjønner ennå ikke hvorfor han elsker Ellen. For hva annet får leseren vite om henne enn at:
- *Ellens smale hofter åpnet for nye muligheter i badekaret* og: - *Den maven ville bli en vanskelig match for andre jenter.*Eller: - *han kunne se på de to guttene at også de syntes han hadde gjort et kupp.*
Vi leser jo at hun er flott i nordlandsbunad og stråler..

For da burde Hans-Kristian elske de andre jenten han puler også. De har nemlig bra kropp hele gjengen.

«Naken» er en enkel bok om vanskelige ting. Kjærlighet, svik, begjær og sorg. Knut H. Grønnvoll blottstiller en ung manns lengsler. Denne unge mannen er den eneste leseren blir rimelig godt kjent med. Damene er kun flyktige drifter i Hans-Kristians hukommelse.

- Akkurat da ønsket han at badevannet aldri skulle bli kaldt, men alle vet jo at tilslutt blir vannet kaldt og man må ut av karet...

Og så skjer det:

I løpet av fire linjer rystes leseren av en sjokkerende berettelse om foreldrenes som mister livet i en bilulykke.

For egentlig handler ikke «Naken» om kjærlighetssorg og damer. Egentlig handler den ikke om svik men om lengselen etter å leve ut sorgen over tapet av foreldrene.

- Sorgen over å ha mistet mamma og pappa så altfor tidlig. Hans-Kristian brøt sammen på det nylagte stuegulvet, tårene dryppet ned på furugulvet og laget små, mørke flekker som ville være der for alltid.

Det er da Hans-Kristian er naken. Det er da historien trer frem som ren og troverdig. Det er den historien jeg skulle ønske han hadde skrevet. Ikke om pupper og veltrente mager. På den måten fremstår «Naken» som en usammenhengende historie. Hvis du vil vite hvordan jenter mistenker gutter for å tenke er «Naken» en perfekt start.

Marianne Søndmør

Ett møte med Knut H. Grønnvoll:
I Adams drakt

Knut H.Grønnvoll er 28 år, Kåfjordværing, adjunkt og tar pedagogikk ved UiTø. Nylig har han gitt ut boka «Naken» på eget forlag, i følge venner av ham litt av en bragd.

- Jeg fikk meg en kanonsmell, sier Knut og smiler.
- Kjærlighetssorgen jeg opplevde fikk meg til å skrive, først som rein terapi, etterhvert fant jeg en glede i selve skriveprosessen. Man kan vel si at hovedpersonen Hans-Kristian og jeg er mer eller mindre samme person, i hvertfall har vi mange fellesnevnere. Det er vel med tanke på denne form for «utlevering» av meg som person samt privatlivet mitt at boka har fått sin tittel, forteller Grønnvoll.

- Og en del nakenscener er der jo, men først og fremst er det Ellen.

- Vel, det handler jo om et kjærlighetsforhold der hovedpersonen er totalt oppslukt i dama, og hun blir liksom det viktigste i Hans-Kristians liv.

- Men det er en noe ensidig skildring av dama. Hans-Kristian virker liksom litt..

- ..kroppsfiksert? He, det der er en nokså vanlig tankegang blant de fleste gutter. Poenget er at det ikke er in å stå fram med den. Jeg er verken høytidelig eller selvhøytidelig, jeg har ingen ambisjoner om å skrive den store poesien. Først og fremst har jeg skrevet «Naken» for min egen del. Etterhvert kom ideen om å gi ut ei bok siden den allerede lå klar.

– Ingen nattbordskuffskribent altså?

– Nei! Jeg er av den typen som liker å få ting gjort. Det er selvfølgelig mange som skriver, og som skriver om et eller annet kjærlighetsforhold, men jeg ville ikke bare la det bli med det. Dessuten har «Naken» kostet meg en del utgifter, det hadde vært nokså kjedelig å oppleve en økonomisk sorg i tillegg.

– Sorg er jo nettopp det du skriver om, og der er en annen sorg du nevner såvidt.

– «Naken» er en delvis biografisk roman og i likhet med Hans-Kristian mistet jeg foreldrene mine i en ulykke. Dette er noe som ligger bak personen Hans-Kristian, noe som har formet han.

Likevel er dette en sorg jeg er stolt over å ha bearbeidet på en bra måte. Jeg trengte ikke skrive om den. Dette er noe jeg viser ved å trekke frem andre personer som har vært viktige for Hans-Kristian, som for eksempel Mette.

– Hans-Kristian benytter seg av mange midler for å avreagere, for eksempel kjører han bil i 170 km/timen..

– Det der er det eneste som er fiktivt! Jeg måtte ha litt spenning på slutten, ler Knut.

– Hans-Kristian liker mye fart ved siden av å lytte til DumDum Boys?

– Jo, han står jo mye telemark, også spiller han fotball. Tekstene fra «SUS» av DumDum Boys var noe som passet i boka, da jeg hørte mye på dem i den perioden.

Knut H. Grønnvoll, forfatter av «Naken». FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

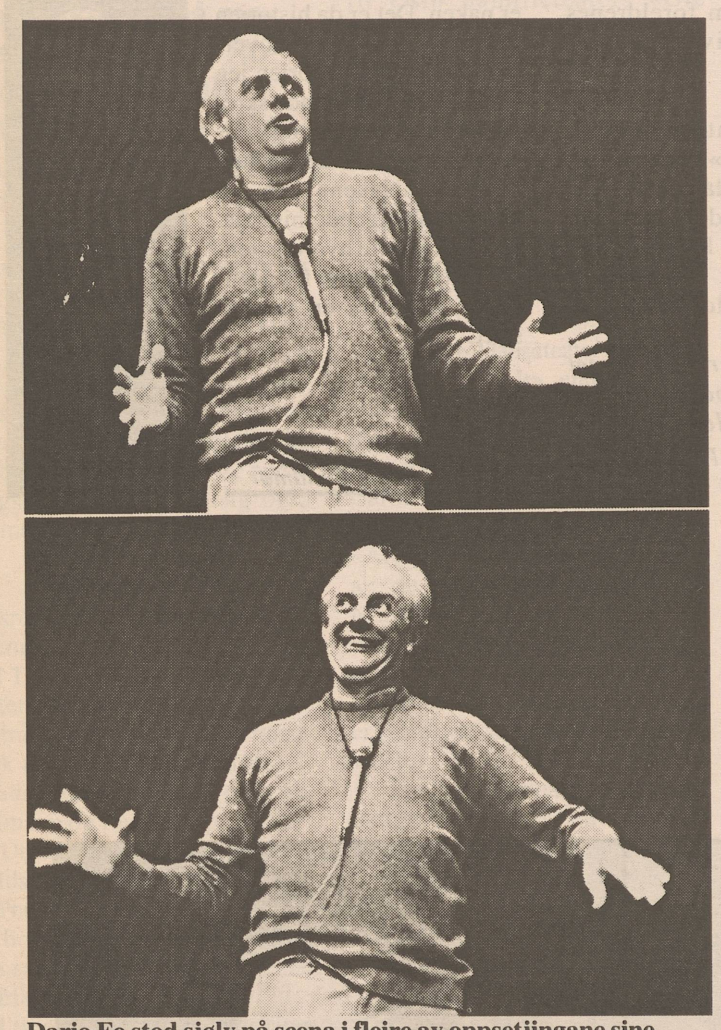
– Heldigvis roer han seg på slutten, hvordan blir oppfølgeren?

– Hmm, jeg skal til USA i januar. Etter å ha stått telemark i Rocky Mountains samt kjørt fra L.A til New York, blir det sikkert noe lystigere. Kompisene mine foreslo at jeg skulle kalle oppfølgeren «Det gode liv»!

Forfatteren kommer til å henge opp salgsplakater for de som er interessert, eventuelt er det bare å ringe!

Marianne Søndmør

Dario Fo:
Ein provoserande

Dario Fo stod sjølv på scena i fleire av oppsetjingane sine.

FOTO:VICENZO POIRE

Dario Fo er truleg den mest spelte dramatikaren i verda. Teaterstykka hans er sidan 1960 ført opp omtrent 4000 gongar og i 70 land.

Fo er skodespelar, klovn, mimeartist, samfunnsrefsar, komikar og forfattar. No har den 71-årige italienaren fått Nobels litteraturpris.

Tema: *Dario Fo – hans liv på og utanfor scena*

Dario Fo vart født i 1926 i ein liten italiensk by med namnet San Giano. Byen skulle visstnok vera folkesett av merkelege menneske med hang til å fortelja historier. Historier som var absurde, men folkelege på grensa mellom sanning og fantasi. Desse forteljingane skal ha påverka Fo og hatt verknader for hans seinare liv som kunstnar.

Under andre verdskrig var Dario, som då var tenåring, med i motstandsrørsla og verka som kurér for partisanane. Faren var jernbanearbeidar og antifascist, og Dario tok og eit klart standpunkt mot det borgarlege etablissementet. Hans engasjement for folket, og hans rolle som samfunnsrefsar vart nok grunnlagt under krigen; under studietida noko seinare las han bøker av Karl Marx og Bert Brech.

I 1946 reiste han til Milano for å studera arkitektur; han kom der inn i eit miljø av kunstnarar og intellektuelle. Denne generasjonen sympatiserte sterkt med kommunistpartiet, men Fo vart aldri sjølv medlem av partiet.

Etterkvart kom Fo til ei krise i utdanninga si, og han sklei inn i teatermiljøet. I 1950 braut han studiane for godt og byrja å jobba profesjonelt med teater. Han kom i kontakt med det avantgardistiske teatermiljøet i Milano, og vart ven med Franca Rame som var omreisande gjøglar.

Sensur på 50-talet

På 50-talet var sensuren hard i Italia, og mange kulturarbeidarar vart råka viss dei kom med den minste kontroversielle bodskap. Dario Fo vart og utsett for statlege sensurstyresmakter.

I 1951-52 hadde han ein radioserie der han ville snu opp ned synet på historia, Bibelen og på mytane, slik det vart presentert av det offisielle Italia. Etter 18 veker vart programmet stoppa trass stor suksess, eller kanskje derfor. Fo vart òg sensurert då han fortsette med revyen "Sani de legare", der han og fleire andre harselerte med sensuren og pressa si manipulering av opinionen; dei gjekk til åtak på privat og religiøs veldedigheitsarbeid og parodierte det monotone arbeidet ved samlebandet.

Fo seier sjølv at dei ville vera eit situasjonsteater, røft og pågåande, utan psykologisering, der dei fokuserte på klassekonfliktane. Fo og Franca Rame, som vart kona hans, vart tvungne til å forlata teateret, og flytta i 1954 til Roma der Dario Fo vart tilsett som manusforfattar hos filmselskapet Ponti-De Laurentis.

Tilbake til Milano

I 1958 reiste paret attende til Milano; Fo arbeidde no som forfattar, regissør og skodespelar, medan kona Franca hadde dei kvinnelege hovudrollene. Dei opplevde stor suksess og etablerte seg på alvor med oppsetjingar med namn som "Den som stjeler en fot har flaks i kjærlighet" og "Han hadde to pistoler med hvite og svarte øyne".

Framgangen førte til at paret fekk ansvaret for å leia det mest populære tv-showet i Italia, men Fo sine ironiske kommentarar og satiriske tekstar vart for mykje for den borgarlege pressa og for tv-leiinga. Han fekk ordre om å stryka skjellsord og aldri ta opp aktuelle hendingar. Då viste han i staden fram, på direkten, plakatar med til dømes "forbudt å snakka om politikk", og han improviserte sin eigen arrestasjon på scenen. Det heile ender i høyringar og rettssaker, men Fo vinn saka mellom han og tv-selskapet. Dario Fo fekk likevel ikkje høve til å agera på tv dei neste 14 åra.

"Mistero Buffo"

I 60-åra byrja Fo å interessera seg for italienske folkeviser frå 1400-talet. Spesielt kjærleikssongar, arbeidarsongar og politiske songar, men òg religiøse forteljingar. Samtidig forska han på gjøglartradisjonen i middelalderen. Han ville grava fram denne skjulte kulturarven for at folk skulle verte medvite eigen kultur og historie. Dette arbeidet førte fram til det som av mange vert rekna som hans viktigaste teatermanifest: "Mistero Buffo". Mistero tyder mysteriespel og er ein term som står for den ekte og samlande krafta som religionen hadde for folk i middelalderen. Buffo er meir lystig og uttrykkjer den komisk-groteske komponenten som ein finn i dei folkelege stykka, og som utgjorde våpenet ein brukte til å kritisera makthavarane med.

I "Mistero Buffo" står Dario Fo aleine på scena med berre seg sjølv og ein mikrofon til hjelp. Han framfører ei blanding av gjøglartekstar frå middelalderen i lag med eige nyskrive materiale. Dette er eit forsøk på å synleggjera ein rik folkeleg kultur, som i følgje Fo var undertrykt og forfalska. Stykket vart oppført første gong i 1969, men han har spelt og utvikla forestillinga heilt opp til i dag.

Den siste forestillinga Fo laga innafor institusjonsteateret, var "Fruen må kasseres" i 1967. Stykket var ein av dei største komediane til Fo og ein sterk kritikk av Vietnam-krigen, av den amerikanske rasismen og av det moderne forbrukarsamfunnet. Og atter klarte oppviglaren å skapa furore. Han vart tiltalt for å ha fornærma eit utanlandsk statsoverhovud, sjølvaste president Johnson, framstilt som cowboypresidenten frå Texas av ei ridande Franca Rame. Fo vart blant anna av denne grunnen lenge nekta innreisevisum til USA. Dette vart altså Fo sin avskjed med institusjonsteateret.

> I "Arbeidsgiverens begravelse" fell ein arbeidar i ei pølsemaskin og kjem ut som 25 mortadella-pølser, som vert overrekt enka.

Nuova Scena 1968-70

I 1968 stiftar Dario og Franca teatergruppa "Associazione Nuova Scena", der skodespelarar og teknikarar skulle ha same status; dei ville stille seg i klassekampen og sosialismen si teneste, og dei skulle vera solidariske med arbeidarklassa sin kamp mot det kristelegdemokratiske regimet. For å unngå sensuren var teateret berre for dei som hadde medlemskort. Politiet i Italia har nemleg ikkje tilgang til private møter. Men dei neste fem åra vert Fo likevel rekna som Italia sin farlegaste og mest forfølgde skodespelar. Påstanden om at han og "Nuova Scena" dreiv opprørsverksemd endte med at ei fascistgruppe kidnappa Franca Rame. Gruppa valdtok henne, brente ho med sigarettglo og heldt ho i fangenskap ei tid.

"Nouva Scena" sin kanskje mest viktige funksjon var at den fekk vanlege folk, som arbeidarar og bønder, til å vera med i samfunnsdebatten. Dei fekk for første gang sett ord på eiga avmaktskjensle og kulturell undertrykking. I lokalmiljøa auka den politiske innsikten og det sosiale engasjementet etterkvart som teateret reiste rundt. Av dei mange oppsetjingane finn ein til dømes "Arbeidsgiverens begravelse" der dei mange ulykkene i industrien vert dramatisert. Her fell ein arbeidar i ei pølsemaskin og kjem ut som 25 mortadella-pølser, som vert overrekt enka. Fo ville provosera og vekkja publikum gjennom oppsetjingane sine, og det klarte han. Ofte var det oppstyr i salen både under og etter

Frode Rasmussen i «Vi betale ikkje».

FOTO:HT – SIGGEN STINESSEN

prisvinnar

ei forestilling.

Etter "Nouva Scena" etablerte Fo med fleire teaterkollektivet "La Comune" som fekk 700 000 medlemmer. Dei byrja med noko som vert kalla intervensjonsteater og nyheitsteater. Skodespelarane reiser rundt og set seg inn i problem og forhistorie på staden. Etter nokre timar har dei sett saman ein montasje av eksisterande tekstar, songar og improviserte replikkar. Og nok ein gong er det samfunnsengasjement som står i sentrum. "La Comune" gav også pengar til streikande arbeidarar, sentre for narkomane, frie radiostasjonar, kvinnehus og abortreiser til England.

Gjøglaren mistar taket

Det er fleire kritikarar som meiner at Dario Fo frå slutten av 70-talet mistar grepet som samfunnsrefsande dramatikar. Og grunnane til det er fleire; han følgjer ikkje lenger opp dei aktuelle politiske hendingane på same måte som han gjorde på byrjinga av 70-talet. Han lykkast heller ikkje i å kombinera farseforma med ein bitande politisk kritikk. Dessutan har og verda og publikum endra seg, medan Fo held fast på sitt eige dramatiske og politiske konsept, meiner altså kritikarane. Ein har dessutan fått ein mediekultur der skandalar, katastrofar og krig vert underhaldning. På tv er det no fullt av komikarar og satirikarar som kjempar om plassen.

Maryon Eilertsen i «MAMMA HEKS – 4 fantastiske fortellinger fra kvinners knugende knallharde kværdag». FOTO: HT – OLA RØE

Men sjølv om Dario Fo ikkje har den same rolla som samfunnsrefsar i dag, skriv han like fullt nye verk. Komediar, farsar og monologar kjem framleis frå 71-åringen, og i 1990 spelte 250 teatergrupper verda over forestillingane hans. Han går konsekvent til åtak på paven og politikarar; og han set opp farsar om narkotika, aids, korrupsjon og skandalar. Han har og på ein måte fått renessanse på 90-talet med dei korrupsjonsavsløringane og politiske skandalane som har vore i Italia.

Grunngjevinga

Dario Fo er den 94. vinnaren av nobelprisen, som i år er på 7.5 millionar svenske kroner, og han er den sjette italienaren som får han. Fo er den einaste reine dramatikaren som har vunne, men blant tidlegare vinnarar finn ein forfattarar som også har skrive drama. Blant dei er Fo sin landsmann Luigi Pirandello i 1934 og den kjente Samuel Beckett, som fekk prisen i 1969.

> Nobelprisen vert forklart med Fo sin «styrke i å skapa tekstar som på same tid morar, engasjerer og byr på perspektiv».

Nobelkomiteen seier i grunngjevinga si at blanding av skratt og alvor er Dario Fo sitt middel til å gi innsikt i overgrep og urett. Fo er ein særs seriøs satirikar, og er uvanleg allsidig i sine produksjonar. Med sitt sjølvstende og klarsyn har han tatt store sjansar og fått kjenna konsekvensane. Den ikkje-institusjonelle tradisjonen speler ei stor rolle for Fo; ofte refererer han til middelalderens komikk og mysterier, men også commedia dell'arte og 1900-talsforfattarar som Majakovskij og Brecht har vore viktige som impulsgjevarar.

Nobelkomiteen trekkjer fram fleire verk hos Dario Fo. Spesielt framhevast "Mistero Buffo", og "En anarkists tilfeldige død" som også er oppført i Noreg. Denne oppsetjinga tek utgangspunkt i ei faktisk historie om anarkisten Guiseppe Pinelli som mange meiner vart drepen, men som politiet seier var eit sjølvmord.

Fo i nord

Av andre verk som Nobelkomiteen nemner finn ein "Vi betaler ikke". Bakgrunnen for denne oppsetjinga er den økonomiske krisa som Italia opplever etter 1974. Krisa førte til høgare arbeidsløyse og auka levekostnader; og det var arbeidarane som måtte lida for tretti år med vanstyre. Dette stykket om dyrtid oppførte Hålogaland Teater her i Tromsø i 1978, då under tittelen "Vi betale ikkje" og med Frode Rasmussen i hovudrolla. Rasmussen er elles rekna som ein av Noregs største Fo-tolkarar, og han har vore regissør av mellom anna «Den dagen da håret brakk» i nært samarbeid med Fo sjølv.

Hålogaland Teater har og oppført "MAMMA HEKS - 4 fantastiske fortellinger fra kvinners knugende knallharde kværdag ", det var i 1982, og med nyleg Tromsø-aktuelle Maryon Eilertsen i hovudrolla. "MAMMA HEKS" er laga av Dario Fo og Franca Rame og er ein monolog som handlar om kvinner og deira problem. Hålogaland Teater var og delprodusent i "Gjøglerne kommer".

Elles har Totalteatret her i Tromsø sett opp monologen "Tigeren", med Stein Bjørn som skodespelar og Nicolas Horne på trommer. Totalteatret hausta stor suksess med stykket som dei sette opp første gang i 1993, og som dei sidan har turnert med. I "Tigeren" prøver Fo å fullføra den gjøglartradisjonen som han først uttrykte i "Mistero Buffo"; stykket er ei hymne til den kollektivismen som ikkje vil undertrykkja individet sin fantasi og kreativitet. Totalteatret og Stein Bjørn iscenesette og utdrag av "Gjøglerens fødsel" i 1990.

Reaksjonar

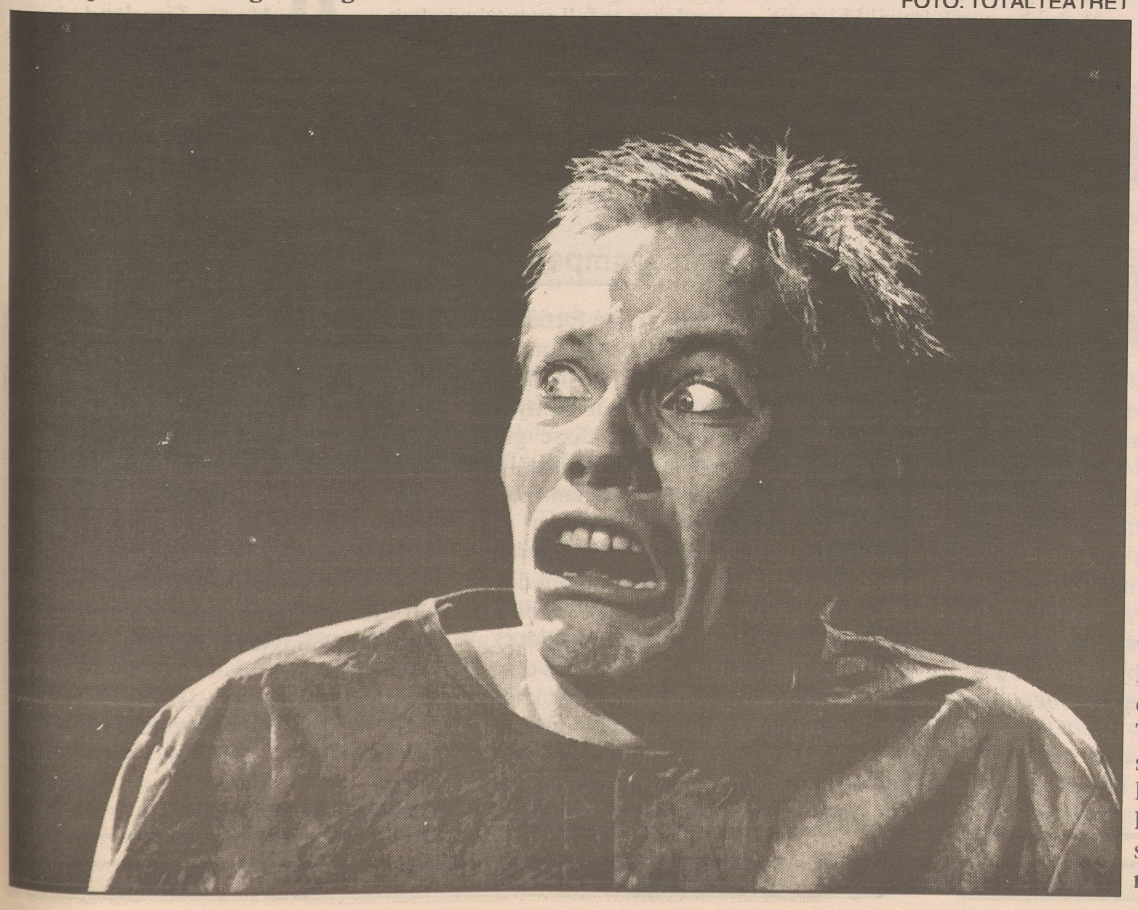
Det har kome ulike reaksjonar på at Nobelprisen i litteratur i år går til Dario Fo. I Italia er den finkulturelle eliten nærmast fiendtleg, dei stiller spørsmål om Fo eigentleg er ein forfattar, eller bare ein klovn. Responsen frå venstresida er naturleg nok meir positiv, blant anna frå leiaren for det reformerte kommunistpartiet PDS. Og i Noreg har det kome ulike reaksjonar.

I god Dario Fo-stil vil vinnaren bruka pengane til å arbeida for å lauslata tre venstre-intellektuelle som i vinter vart dømt for drapet på ein politimann i 1972. Dei tre meiner seg uskuldig dømt, og meiner at dommen er ei hemn retta mot ein heil politisk kultur.

Dario Fo seier at han vil dela prisen med kona si Franca Rame, som han gifta seg med i 1954 og som han har samarbeidd med gjennom mange år.

Lars Åke Andersen

Stein Bjørn i si tolking av «Tigeren» FOTO: TOTALTEATRET

KJELDER:

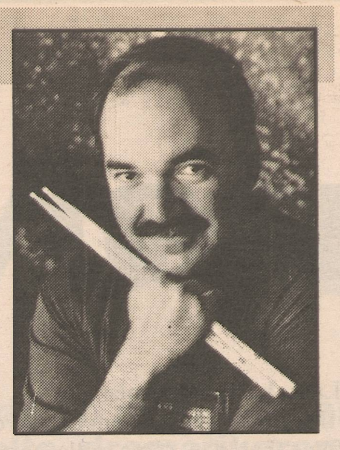
EVA FALCK «DARIO FO, GJØGLER OG SAMFUNNSREFSER».

"DARIO FO & FRANCA RAME-GYCKLARENS TEATER" (ARBETARKULTUR)

DIVERSE AVISARTIKLAR

EI STOR TAKK TIL HÅLOGALAND TEATER OG TOTALTEATRET FOR VELVILLIG UTLÅN AV BILETE.

Verdens beste trommeslager til Tromsø

Peter Erskine (bildet) regnes som en av jazzens aller fremste trommeslagere, og har vunnet en rekke internasjonale priser. Han har deltatt på flere hundre plateinnspillinger med de fremste utøvere innen så vel jazz som andre musikkstiler. Han er æresdoktor i trommespill ved Berkley College of Music, har utgitt instruksjonsbøker og -videoer i trommespill og holder seminarer som er fullbooket månedsvis på forhånd. Til Tromsø kommer Erskine med en akustisk trio, den engelske pianisten John Taylor og den svenske bassisten Palle Danielsson.

Nå har du muligheten til å oppleve årets begivenhet i regi av Jazzklubben. Musikerne som er i det absolutte toppsjiktet i verden blir å høre på Mack-kjelleren søndag 9. november, kl. 21.30.

Fosse på Litteraten

Torsdag 6. november presenteres forfatteren Jon Fosse på Teaterkafèen. Fosse debuterte i 1983, og har siden inntatt en betydelig posisjon i det litterære miljøet i og utenfor Norge. Han kan beskrives som romanforfatter, essayist, lyriker, dramatiker og nå også barnebokforfatter. På Litteraten blir Fosse presentert av cand.philol. Erik Boye Nilsen, som har skrevet hovedfag om forfatteren. Arrangementet finner sted torsdag 6. november kl. 20.00.

Kåre & The Cavemen kommer

Hvis du liker surfemusikk, spaghettiwestern, gamle J.Bond soundtracks og masse reine 9-er og 11-er akkorder med twang, så er Sub Sirkus torsdag 13. november stedet for deg.

Hulemennene kommer til byen, kommer du? PRESSEFOTO: STIAN ANDERSEN

Kåre & The Cavemen er originalt nok et ekte band. Hulemennene fra Harestua begynte å spille sammen for ti år siden, og har ikke skilt lag siden. Inspirasjonskilder da var musikk fra seksti- og syttitallet, og ikke minst musikken til den fantastiske special effects-fullpakkede høybudsjettsserien Batman. Fremdeles er amerikansk surfepop (Beach Boys) en av inspirasjonskildene. Spennvidden i bandets musikalske uttrykk er imidlertid så bred at det er vanskelig å gi noen bestemte referanser.

Direkte lykke

Etter gradvis å ha jobbet seg opp gjennom Oslorockens undergrunnsverden og spilt på diverse cluber og puber, deriblant faste julekonserter på Last Train, ble bandet plutselig oppdaget i forbindelse med lanseringen av den nye fjernsynskanalen NRK 2. Kåre &The Cavemen fikk jobb som husband i programmet Direkte Lykke, (noen husker kanskje det kvalitetsmessig meget ujevne satireprogrammet med Anne Kath. i spissen). Ikke lenge etter signet hulemennene kontrakt med Virgin Records og gikk i studio for å spille inn sin første LP/CD.

Kritikerrost

«Jet Age» som albumet heter er et stykke norsk musikkhistorie. Ikke mange norske instrumentale rockeplater er gitt ut etter Edison. Enda mer «uhørt» er det at plata blir gitt ut nå, når musikkverdenen er full av markedsskapte krydderjenter og postgrønsjens britpopravner. Bandets besetning med gitar, bass, slagverk og perkusjon ble på plata utvida med blåsere, vibrafon, theremin og en rekke sære tangent- og perkusjonsinstrumenter. Obskur musikalsk kost på nittitallet.

Men kanskje var timingen perfekt. I hvert fall er det sjelden kost at et platedebuterende norsk band får så bra medieomtale. Det haglet med femmere og seksere fra musikkredaksjonene i landets største aviser.

Liveband

Kåre & The Cavemen er mer enn bra studiomusikere. I utgangspunktet var og er de live entertainere. Knut Schreiners crispe gitar, Dag F. Gravems bass, Anders Møllers perk. og Kåre João Pedersens trommetraktering hører hjemme på en scene foran et entusiastisk publikum. For tiden er det ikke mye livemusikk som swinger så bra som Kåre & The Cavemen's.

Ganske mange har sett tissen til Kåre, alt for få har sett hele bandet (delvis) påkledd på en scene. Jeg våger meg den påstand at sistnevnte er hakket mer imponerende. SubSirkus vil huse en musikalsk begivenhet torsdag 13. november. Hvis du er smart, så er du der også.

Martin Tjersland

Cecilia Vennersten: «till varje leende, en tår»

Arcade Music Companyv

Mange har ventet på oppfølgeren til debutplaten «CV». Det er helt tydelig at Cecilia har tatt et mye sterkere grep om produksjonen denne gangen, blant annet har hun skrevet det meste av tekstene selv.

Kvalitativt er dette en mye bedre plate enn hennes forrige album. Tekstene er aldeles nydelige, og melodi og arrangement gjør det hele til en behagelig musikkopplevelse. Cecilia har siden sist lært seg å utnytte stemmen sin på en mer spennende måte. Hun har kort og godt blitt en mer erfaren artist.

Det er imidlertid et par ting som trekker platen ned. For det første forventer jeg meg mer enn drøyt 40 minutter musikk av en fullpris-CD. For det andre er sangene på plata blitt for like hverandre. Plata ville ha vært bedre om det hadde vært noen sanger med et litt annet arrangement. Det ville gitt en spenst som denne utgivelsen mangler.

At denne platen finner veien til svært mange CD spillere er jeg imidlertid ikke i tvil om. Selv vil jeg se frem til en konsertopplevelse med Cecilia med forventning etter denne utgivelsen.

Asgeir Larsen

Creation: «Vibes»

Arcade Music Company

Som et ekkelt gufs fra en fortid som fordelaktig hadde gått i glemmeboken kommer de stormende inn fra sidelinjen. Uansett hvor mye de prøver, kommer disse gutta alltid til å minne om åttitallets glansdager med Drama, Ballgensere og bleika tupert hår. Muffe og Gækki-stempelet kommer alltid til å henge ved dem, om de vil eller ei. Og jeg tror ikke de vil. De prøver iallfall å slippe unna, det skal de ha. Den plata de nå gir oss etter å ha ligget lavt i lengre tid, er et knippe med poplåter. Intet mer og intet mindre. Det er helt vanlig radiopop vi får servert, men de når liksom ikke helt opp. Det er ikke uforglemmelig musikk, og den går like fort ut av øret som den kom inn (heldigvis?). Dersom du er fjorten år og ulykkelig forelsket i den kjekkeste gutten i niende klasse, så kan dette «baby, baby come back to me»-maset kanskje falle i smak. Men denne musikken gjør ingenting for undertegnede. Sorry, gutter, for meg henger dere for mye igjen i åttitallet.

Kjersti Nielsen

Se Seigmen slik du aldri har sett dem før på SubSirkus.
PRESSEFOTO

Strekker seg litt lenger

De er ute med plata «Radiowaves», har nytt image, og rykte som et drepende liveband. Onsdag 5. november spiller skrekktransvestittrockerne i Seigmen på SubSirkus.

Bandet som startet sin karriere i en kjeller i Tønsberg under navnSet Klisne Seigmenn (med to n'er), har klart å bli et av landets største rockeband. Dette takket være dyster musikk, enda dystrere image og en snodig de-Lillos-låt. EP'en «Hjernen er alene» ble i 1994 bandets store gjennombrudd, der tittelkuttet var en paranoid og angstherjet versjon av de-Lillos` original. Albumet «Total», som kom noen måneder seinere ble også en suksess. Med plata, som er produsert av Sylvia Massy (Tool, Skunk Anansie), tok Seigmen steget fra å være håp til å være helter. Riktignok ikke hos alle gamle fans, der noen syntes de hadde kommersialisert seg litt vel mye. Seigmen ble for alvor et listeband med singelen og plata «Metropolis».

Singelen gikk inn på 4. plass på Topp 20, og albumet gikk liksågodt inn på førsteplass på VG-lista. Etter dette bestemte Seigmen seg for at Norge var for lite. De slapp «Metropolis» på engelsk og dro til London. Det gikk med Seigmen som med så mange andre nordmenn i London, ganske dårlig. Nå er de tilbake i Norge med ny plate og nytt image.

I et land der de fleste musikere visstnok ser sjuskete ut, har Seigmen alltid vært opptatt av image. Noen vil kanskje si det blir for mye av det gode. Nå har de latt seg inspirere av Marilyn Manson, og fremstår som homoerotiske kirkebrennere. Deres nye plate «Radiowaves» er mer industriell og elektronisk enn tidligere, med synther og ekkomaskiner fra 80-tallet. Så hvis du ikke synes de har blitt for populære til å være kule, få med deg denne opplevelsen.

Erlend Bønes

Jubileumsball:

Skalldyr og høy champagneføring

Studentersamfundet er 30 år, og dette skal de markere ved å arrangere jubileumsball 8. november. Samfundet reklamerer med god mat, levende musikk og prominente gjester.

Arrangørene for ballet, Kjersti Thoresen og Stian Johnsen, kan ikke få skrytt nok av det som skjer 8. november.

– Det vil bli servert aperitiff og treretters middag, med fisk- og skalldyrtallerken og reinsdyrsteik. Tromsøbandet «Nordens Paris» vil stå for musikken. De har en utrolig evne til å se an publikum, og kommer til å spille mye forskjellig musikk. Blant annet skal de spille opp til vals, sier Thoresen engasjert, men hun understreker at de ikke akkurat er noe danseband.

Det vil også være musikalske innslag fra Ompagniet, Fullt på høyde og Mannskoret. Andre undergrupper av Samfundet vil også få muligheten til å profilere seg, blant dem Kabinetteateret.

Med på ballet vil også de som startet Samfundet for 30 år siden være, sammen med noen av kjendisene som har vært med i Samfundet. Blant disse er Klassekampens nye redaktør Jon Michelet.

– Vi har fått Michelet til å holde tale under middagen. Dessuten kommer kanskje tidligere politimester i Oslo, Willy Haugli, sier Thoresen. Billetter til ballet kan man få på Samfunnskontoret, til en pris av 250 kr.

Arrangørene demonstrerer korrekt antrekk, lånt hos Wrights brudesalong.
FOTO: PER STEINAR MOEN

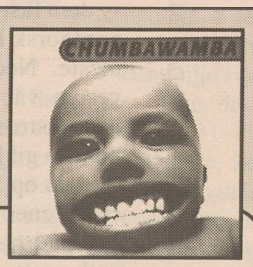
Kjersti synes ikke dette er dyrt, når man tenker på alt man får for pengene.

– Skynd dere å kjøpe billetter før vi blir utsolgt. Dette blir så bra, sier hun overbevisende.

Erlend Bønes

Chumbawamba: «Tubthumper»

EMI Electrola/EMI

Du har garantert opplevd åpningslåta «Tubthumping» plage deg med sin allsangvennlige musikk, faktisk til tider ganske så fengende sådan. Engelske Chumbawamba har med dette albumet prøvd seg på noe nytt for å få bli en del av populærkulturen. Etter å ha laget forhatt, anarkistisk rock i 17 år, ville de endelig prøve å få solgt noe. Løsninga ble å lage pop for de store massene; blåserekke, danceelementer, fengende rytmer og tekster med politisk aspekt. Dette er Yorkshirebandets oppskrift på å nå ut i verden med sine anarkistiske ideer på.

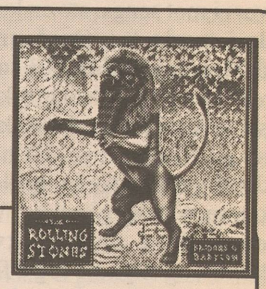
Problemet er bare det at disse grufulle, kjedelige lydene som etterhvert strømmer ut av cd-spilleren, jo lenger du kommer ut i plata, er veldig lite tilfredsstillende. I sin iver etter å fenge, blir Chumbawamba veldig anstrengende.

Det smale anarkistmiljøet bandet tilhørte, har selvfølgelig fordømt Chumbawamba for deres popfremstøt. Antageligvis har de mistet de eneste trofaste tilhengerne de hadde, og kanskje ødelagt sine fremtidige muligheter for gjennomslag for det de legger hele sjela i: Anarkismen...

Torstein Solli Hansen

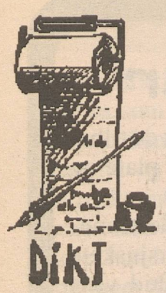
The Rolling Stones: «Bridges to Babylon»

Virgin Records

Det rullende steinalderbandet er på banen igjen med ny plate og påfølgende verdensturné. Etter et par mindre vellykkede utgivelser, sender rockens bestefedre ut et klart signal; dette legendariske bandet har ikke tenkt å gi seg med det første. Med «Bridges to Babylon» befester de ytterligere sin posisjon som et av verdens viktigste band gjennom rockens historie. Duoen Jagger/Richards viser at de fortsatt har et godt grep om låtskrivningens edle kunst. Her får man tretten låter som spenner fra vakre ballader («Already over me», «Thief in the night») til rockelåter med den gode gamle Stones-energien («Too tight», «Flip the switch», «Low down»). Don Was og The Glimmer Twins har stått for produksjonen, og med hjelp fra The Dust Brothers, som er vel anerkjent innen technomiljøet, har et par av sangene fått et moderne preg. Her er det lagt på seige technorytmer i tillegg til de tradisjonelle instrumentene («Anybody seen my baby» og «Might as well get juiced»). Resultatet av dette er veldig bra, men dette er først og fremst et Rolling Stones-album av godt gammelt merke.

André Kvernhaug

Jeg forvitrer langsomt
noe rives løs
rives med av salte vannmasser
noe brytes løs
av is i sprekker
buldrer når det faller
dypt ned
noe blåser med vinden
langt bort

- Ragnhild Vik Nilsen

Amen

Snøhvit og kald
Naken - trist
Små ensomme tall
Lurt av jernteppet list
Solo slukker min tørst
1.0 til den reklamen
Men kunnskapsbegjæret er størst
På et trippelark til x-amen

- Ukjent

Den blinde døra

Den blinde døra står der uten å
si noe. Taus. Taus som alltid.
Betrakter meg og mitt liv uten å
si noe. Skulle ønske den tause
døra kunne snakke. Kunne si noe
om hva den syntes, gi meg råd
om hva jeg burde gjøre med
mitt liv. Det er jo tross alt
døra som kjenner meg best.
Hvem andre har sett meg når
jeg trodde jeg var alene?
INGEN.
Det er jo nettopp derfor den
tause døra kjenner meg bedre
enn noe menneske.
Trist, men deprimerende.

- Sofus

«Nytale» i «Annerledeslandet»

Når
toppen
av politisk
skinnhellighet
er nådd....
gjenstår
bare
innføringen
av
1000-års riket
og de velståendes
diktatur igjen.

Jeg hadde
lovt meg selv...
at den dagen
de kristne
fundamentalistene
overtok Norge...
var det på
tide å
søke politisk asyl...

Jeg skulle ha
emigrert
MED EN ENESTE GANG...
hadde det
ikke
vært for
at staten
og skatten
allerede har tatt
«flytte-pengene» mine.

Beklager Helsinki!
Jeg sitter i fella.

Er det noen
som kan gi meg
asyl
fra kirka...?

- Harald Arin Johansen

Livvesten

Iregnet slo de nakne, våte greinene mot vinduet for hvert vindkast som bølget inn over øya, og fikk Walter Wedell til å skotte nervøst ut i mørket. De var som lange, knoklete fingre, og han gruet seg til å ta av seg den lyseblå pyjamasen, kle på seg og gå på jobb. Det var ikke jobben han gruet seg til, heller ikke været.

Vislingen av høstvind i trekkfulle vinduer minte Walter om mammas rasende stemme når han glemte å ta på seg refleksvesten om vinteren. Har du tenkt å bli overkjørt? Bilene er livsfarlige, livsfarlige, hører du?! Og i mørket ser de deg ikke, du er usynlig da! Walter grøsset ved tanken på å være usynlig. Å være usynlig er å ikke finnes, å være død.

Klokka var to minutter på halv åtte, enda to minutter igjen. Walter så seg om i det sterkt opplyste rommet. Til høyre for senga sto en lenestol i mørkt tre. Trekket var sennepsgult, lysere på midten, der det hadde blitt slitt gjennom årenes løp. Tvers overfor senga, sentrert med midten tvers i mot senga, sto en kommode i mørkt tre. Oppå, midt oppå, lå en bunke klær. Grå cordfløyelsbukser, marineblå strikkegenser, blå sokker med røde kvadrater på. De var nye. På nattbordet lå armbåndsuret, brillene og kammen sirlig på rekke. Ved synet av disse tingene skvatt Walter til, og skyndte seg å flytte brillene på andre siden av kammen. Forsiktig sørget han for at de var parallelle.

Han lot seg synke tilbake i senga, og prøvde forgjeves å huske hva han hadde gjort når han la seg, hva som hadde distrahert ham så han glemte å ha orden på tingene sine på soverommet. Rommet holdt pusten. Walteren min er så flink på skolen, i går fikk han S på norskstilen sin. Men han er så distre og rotete, akkurat som den udugelige faren hans. Hvis han ikke skjerper seg, blir han også bare et null. Man må ha orden, orden er grunnlaget for et lykkelig liv ... Mer kaffe? Ikke? Å hei, er du der Walter? Gå ut å lek nå, mamma har gjester. Men husk nå for guds skyld refleksvesten, det blir snart mørkt. Med en følelse av skam innså han at han ikke klarte det.

Bak armbåndsuret, brillene og kammen sto en ramme bestående av to hjerter i gull. Inni det ene var et bilde av mamma, hun hadde en blomstrete kjole og kalde briller på. I det andre var et bilde av Walter som femåring. Han satt i sandkassa i bakgården med kjeledress, rød lue og votter, og myste mot den usynlige fotografen. Bare en skygge lagd av den bleke vårsola røpet hennes eksistens. Pappa hadde alltid vært død, borte usynlig.

ILLUSTRASJON: DAG ELLINGSEN

Klokka ble halv åtte. Like etter gikk Walter ut av soverommet. Først åpnet han døra på gløtt, akkurat så mye at han klarte å presse hånden inn i sprekken og slå på lyset i stua. I taket hang to sfærer av gulaktig glass med fire 120 watts pærer hver og spredte lyset over hele rommet. Det var ikke en skygge noe sted, utenom under sofaen, og der så Walter aldri. Han åpnet døra helt, gikk inn i stua, og lukket døra nesten helt bak seg. Først snek han hånden inn på soveromsveggen og slo av lysene, uten å se inn i den plutselige svartheten. Så lukket han døra for mørket.

Det var tirsdag, så Walter kokte to egg i seks minutter, Mens han ventet på at de skulle bli ferdige, sto han med ryggen til vinduet og drakk varm solbærsaft, du vet hvor lett du har for å bli forkjølet, så det best å drikke noe varmt om morgenene og få litt varme i kroppen. Dessuten er saften full av C-vitaminer. Eggene delte han med sin røde eggedeler, og la dem utover tre skiver grovbrød. Dessuten skrev han, med et lite knis, en W på hver skive ved hjelp av en tube kaviar. Med matfatet i den venstre hånden satte han seg til kjøkkenbordet. Han spiste fra venstre. Til maten drakk han appelsinsaft, full av C-vitaminer.

Etter frokost skiftet han alle lyspærene på kjøkkenet. Det var jo tirsdag. Det var ikke med den vanlige følelsen av kontroll. Hva hadde han gjort i går kveld? Det var noe skremmende ved å glemmeting, miste ting. Det får en til å lure på hva mer som er borte, hvilke kanskje viktige deler av livet du har mistet. Walter satt en stund i sofaen i stua og tenkte. Bak hodet tikket et ur sakte ut tiden fra en kropp av polert naturstein. Viserne var gullfarget. Å sitte der minte ham om da han hadde TV. Den pleide å stå rett ovenfor der han satt nå, midt mellom døra til gangen. Han hadde solgt den til Bjørn på jobben, den rektangulære flimringen minte ham for mye om et vindu inn i en annen verden, der livet slik han kjente det ikke passet inn. Bjørn hadde i alle fall vært fornøyd.

Det var på tide å gjøre seg klar til å gå. I garderobeskapet i gangen hang refleksvesten hans, som han hadde fått av mamma til attenårsdagen. Da var den gamle blitt for liten. Walter holdt den i hendene en stund, lot fingrene gli over sømmene. Forsiktig. Det var en grønn og oransje vest med flere påsydde refleksbånd. Disse var begynt å bli slitt, så Walter hadde måttet sy dem fast her og der. Tyve år i nordnorsk kystvær tærer på det meste. Nederst på ryggen av vesten var det festet en svart boks, strømforsyning. Ut fra boksen gikk det to gjennomsiktige rør oppover ryggen og over skuldrene. På forsiden gikk de ned på brystet og krysset hverandre rett over de gule bokstavene mamma hadde sydd på, W.W. Så gikk de under armene, bak på ryggen, og tilbake inn i den svarte boksen med en rød knapp på. Denne knappen trykket Walter på etter å ha tatt på seg vesten, og et sterkt, fosforiserende lys strømmet pulserende gjennom rørene.

Klokka var nesten åtte, så Walter ventet i tretti sekunder før han gikk ut i høstmorgenen. Tross utallige brev til rådmannen i kommunen, var veien til kontoret fortsatt mørk, ikke et eneste veilys å se, bare gule firkanter her og der fra hus nær den gjørmete grusveien. Han hadde også skrevet innlegg i avisa, men de hadde ikke blitt trykt. Det bekymret han ikke nå. Han gikk i en varm, oransje trygghet, et fredfullt smil viste verden at han ikke var redd. Regndråpene ble nesten farget konfetti, som snøen ble om vinteren. Det var nesten vakkert. Biler suste forbi, tutet eller blinket muntert med lysene. Walter vinket nølende til svar. Han gikk ut fra at det var for å vise at de hadde sett ham, at han fantes.

Idet han krysset brua ved den nedlagte bensinstasjonen, begynte det å sprake på ryggen hans, lyset begynte å blafre og glimte. Med et sukk sprakk hans varme boble. Mørket traff Walter som et slag i ansiktet, en vekt på brystet gjorde det vanskelig å puste, det svei og surklet. Vaklende snudde han seg mot vinden, angsten klemte hjertet hans i et jerngrep, svetten piplet i fine dråper fra det blekgule ansiktet. «Batteriene!!!», hylte han ut mot den kalde, ugjestmilde verden. «Jeg glemte at det var batteridag!». Walter skjenet over brua igjen, mistet veska i ei grøft, men løp nå, løp mot redningen. Han fikk opp en god fart, trærne og husene ble bare en grå tåke i synsfeltet. Lys, tårene spratt fra øynene, og gjorde verden til en skjelvende masse av våte vesener som buktet seg i mørket. Løp, løp nå, løp mot redningen, gule øyne stirret svakt på ham der han løp, bokstavelig talt for livet. Lys, øyne, spyttet hans smakte av jern, seigt jern som vokste i munnen hans og rant utover munnviken. Tårer, en mørk masse av mørke der to gule øyne ble større, større, de stirret på Walter, de rant ut og var livsfarlige og ble større, stirret, livsfarlige og...

Walter Wedell hørte vislingen fra vinden i trærne. Bleke ansikter, halve av skygge, svevde i lufta over ham, de snakket fort og lavt seg imellom. Det kalde lyset fra billyktene skjærte i øynene, det gjorde vondt i hele kroppen. Walter lukket øynene, men det hjalp ikke. Vislingen fra trærne minte ham om mamma.

Av Tore Høgås

Stumfilm, impresjonistisk filmdikt og livemusikk er bare noe av det Filmklubben presenterer disse ukene.

Lørdag den 8. november viser filmklubben «Short Cuts». Regissør Robert Altman lot seg inspirere av 9 noveller og ett dikt av den amerikanske forfatteren Raymond Carver da han skulle lage denne filmen. Carver er kjent for å fokuserer på realismen og den lavere middelklasse. I filmen møter vi ikke mindre enn 22 hovedpersoner, som etterhvert viser seg å være mer sammenknyttet enn de aner. Filmen varer i over 3 timer, men la ikke det skremme deg. Når rulleteksten ruller over lerretet skulle du ønske at du kunne få vite hva som skjer videre.

Søndag den 9. november kan du se «City Lights». Her har Charles Chaplins laget beviset på at det selv i 1931 gikk an å lage en stumfilm som trakk publikum til kinosalene. Filmen inneholder alle de gode, gamle klisjeene. Her er den søte, arme, blinde jenta som den fattige Tramp forelsker seg i. Hun tror han er en rikmann. Og Tramp på sin side vil gjøre hva han kan for å betale for hennes øyenopperasjon, til og med å jobbe! Så er det bare for deg å møte opp og se grunnen til at denne filmen fortsatt trekker publikum til kinosalene.

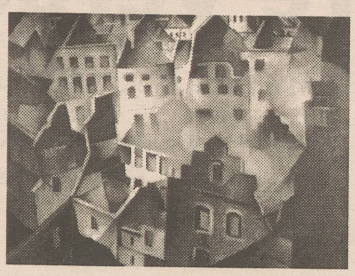
Fredag den 14. november presenterer filmklubben «Berlin», en storbysymfoni. Et tysk impresjonistisk filmdikt fra 1927. Filmen blir vist med livemusikk av Aedena Cycle. Aendena Cycles, alias Gaute Barlindhaugs musikk sies å inneholde blant annet en mørk og arktisk stemning med elementer av jazz, østlige toner, merkelige rytmer og et unikt lydlandskap. Dette er et spennende prosjekt som sikkert er verdt å overvære.

«Box of Moonlight» vises lørdag den 15. november. Dette er amerikansk film fra 1996, under sjangeren Amerikansk independents. Filmskaperen Tom DiCillo sier selv at dette er en moderne fabel uten moral. Hovedrolleskikkelsen Al Fountain kommer brått i 40-årskrisen og hallusinerer om vann. Denne filmen har ikke blitt vist på kommersiell kino i Norge.

Siri Vaggen Olsen

Et britisk århundre i bilder

Hele tredje etasje i kunstforeningens lokaler er nå viet det siste århundret i britisk kunst.

Arbeidene, som omfatter 33 utvalgte verk fra de store samlingene i Mappin and Graves Art Galleries i Sheffield, viser et spennende forløp fra et århundre preget av dramatiske forandringer. Noe også utstillingens tittel, «Et århundre i forandring» referer til.

Det manglet ikke på superlativer da Anne Goodchild, - utstillingens kurator, kastet sine velsignelser over bildene såvel som Tromsø by under den svært fasjonable åpningen for drøye to uker siden.

Utstillingen hun har med seg ender nå sin reise, etter å ha besøkt Tønsberg, Stavanger og Bergen. Bildene blir hengende til over nyttår, og er en utmerket anledning til å stifte bekjentskap med viktige arbeider fra en epoke som leder opp vår egen samtid. Samlingen rommer et bredt utvalg fra perioden, et resultat av postordrekongen Graves smak og lommebok. Den kunstinteresserte vil få eksempler fra framtredende retninger som «The Camden Town School», «The Broomsberry Group», «The Vorticist Group», og de senere retningene «The Kitchen Sink Group» og «Pop Art». Trendsettere gjennom et århundre. Velbekomme.

Aslak Haanshuus

Halloween

– *en skummel hedensk skikk*

Hekser, demoner, flaggermus, gresskarhoder og all verdens skrekk og gru. Det er vel det vi her på berget forbinder med Halloween. Vi vet at det ikke er en norsk skikk, og at vi ikke feirer den her. Og det er vel alt vi vet.

Ganske riktig, Halloween er ikke en norsk skikk, men den kommer heller ikke fra USA som mange tror. Det er Irland og kelterne som er opphavet til denne tradisjonen med den litt skremmende bakgrunnen.

Nyttårsaften

Den 31. oktober feiret kelterne og prestene deres Shamain, den keltiske nyttårsaften. Denne dagen markerte overgangen til vinteren, og innhøstingen var unnagjort. Året som hadde gått ble oppsummert og det nye året begynte. Naturen skulle legges brakk og få hvile vinteren gjennom. De kommende måneder var dominert av mørke og naturens forfall og forråtnelse.

Onde ånder

Den gjengse tro var at på denne kvelden var "sløret" som skilte de levende fra de døde på det tynneste. Onde ånder kunne lett passere gjennom dette sløret mellom sjelenes verden og igjen vandre blant de levende. Disse åndene, de dødes sjeler, kunne lett påføre menneskene pine og plage ved å ødelegge avlinger, stjele babyer og drepe gårdsdyr.

Åndene sto midlertidig ikke bare for grufulle farer, for gjennom dem kunne man guddommeliggjøre og forutsi fremtiden.

Trick or Treat

Det var viktig å blidgjøre de onde åndene, og trolig ble dette gjort ved å hedre dem og sette ut mat til dem. "A treat" ble satt ut i håp om å forhindre djevelske "tricks". Mange århundre i ettertid har kelternes etterkommere kledd seg ut som onde ånder og gått fra hus til hus og krevd mat i bytte for at de ekte onde åndene skal forlate huset.

Akkurat denne tradisjonen lever videre i dag, selv om troen på ånder mer eller mindre har forsvunnet i kjølvannet av kristendommens komme. Barn går utkledd fra hus til hus og truer med "tricks" dersom de ikke får "treats".

Alle helgens dag

Kirken gikk på åttehundretallet inn for å bekjempe den hedenske festivalen Shamain og bestemte seg for å vie dagen til anerkjennelse av helgener. Derav navnet Halloween eller Alle helgens dag, som vi kjenner den som i Norge.

Men allikevel har Halloween på ingen måte mistet sitt hedenske preg og symboler. Hodeskaller, sorte katter, hekser, skjeletter og mørke preger fortsatt dagen som før i tiden sto som skillet mellom høst og vinter, liv og død.

Kjersti Nilsen

Halloweenfesten:

Uentusiastiske egoister

Verdens største myte er at Tromsø har et bra studentmiljø. Fredag 31. oktober arrangerte Samfundet Halloweenparty og konsert med Locomotives. Men du var der ikke, som vanlig.

FOTO:ANDRÉ KVERNHAUG

Det er ganske flaut å være på Samfundets arrangementer. Ikke fordi de er dårlige. Samfundet gjør stort sett alt for at arrangementene skal få en god ramme. Det meste ligger til rette for en suksess. Men så uteblir studentene.

OK; Young Neils var et hederlig unntak. Men bortsett fra kanskje to bra besøkte arrangement i året drar Tromsøstudentene på Dampen og drikker seg drita, eller på Mirage og løser verdensproblemer hver gang det faktisk skjer noe spesielt for studenter i denne byen.

Studentene i Tromsø fortjener ikke de ildsjelene som kaster bort vekttall på å gjøre noe for fellesskapet. Studentmiljøet i Tromsø er rett og slett et drittmiljø. Den eneste grunnen til at folk trives her oppe er at det er så få studerende at alt blir oversiktlig, snilt og greit. Dessuten er det et par bra uteplasser her. Dette kan sies om en hvilken som helst plass eller by bortsett fra Bergen, Trondheim og Oslo.

Jeg gidder ikke å skrive om at vi ikke har studenthus i Tromsø, og at verken administrasjonen eller KuF løfter en finger for at vi skal få det. Studenthus er viktig, javel, men heller ikke alt. Studentene er faktisk nødt til å prioritere studentbegivenheter dersom vi skal få et studentmiljø i denne byen.

Hvis du var på Blå Rock på fredag 31. oktober og drakk fem halvlitere, kostet det deg 225 kr (med inngang). Var du på Mirage kostet det samme deg 210 kr. På Dampen slapp du unna med 155 kr.

Dersom du hadde gått på Halloweenfest på Universitetet hadde fem halvlitere og inngang (90 kr) kostet 240 kr. Med på kjøpet hadde du fått en livekonsert med Locomotives og Marleybone Coach.

Det er selvfølgelig ditt valg, ingen skal jo tvinge deg. Min påstand er imidlertid at du sannsynligvis valgte feil. Du og vennene dine må hate Locomotives bra mye for at elleve - tolv kroner dyrere halvlitere på Blå Rock og Mirage er å foretrekke. Og hvis ølprisen er så viktig at du var villig til å stå i kø blant hjernedøde ex.phil.studenter på Dampen en hel fredagskveld, burde du kanskje heller blitt hjemme og drukket sju pils og sett Norge Rundt.

Når kompisen min ringer oppover og spør meg om jeg har det bra, om det er bra studentmiljø her oppe og, endelig, forteller at han lurer på å komme opp hit for å ta mellomfag, så er jo jeg nødt til å fortelle om dritværet, om høst tidlig i september og nesten to og en halv meter snø i mai. Til gjengjeld er det jo en del bra utesteder her, vil jeg kanskje si. Dessuten er det ganske mange søte jenter her. Men det er det i Oslo også, vil han kanskje si.

Jeg kunne jo sagt at vi ikke har idrettshus her oppe, men at TSI arrangerer mange vintersportaktiviteter. Kompisen min hater imidlertid å stå på ski. Og hvis han ikke allerede har lagt på røret for å ringe en kamerat i Bergen eller Trondheim, kunne jeg jo fortelle han at vi ikke har studenthus her oppe, men at vi til gjengjeld har et Samfunn som arrangerer masse bra fester og konserter som nesten ingen gidder å komme på.

Men det gjør jeg selvfølgelig ikke. Det ville bare forvirre ham, dessuten ville han kanskje blitt i Oslo i stedet. Jeg trives jo faktisk veldig bra i Tromsø, det sier jeg til han og han veit det fra før. Jeg juger alltid når jeg snakker om studentmiljøet i Tromsø. Unntatt når jeg snakker med Tromsøværinger. For det hadde vært bra med litt studentmiljø i her oppe. Studenthus får vi kanskje aldri, men folk kunne begynt å komme på de mange studentarrangementene. I tillegg til at de stort sett er veldig bra, finnes det sjelden økonomiske argumenter for å sitte på Blå Rock og drikke seg full i stedet.

Dette skulle, som du kanskje har skjønt, vært en omtale av Halloweenfesten samt en konsertanmeldelse av Locomotives fredag den 31. oktober, men du fortjener ikke en gang å få vite hvor bra det du gikk glipp av egentlig var.

Torsdag 13. november er det konsert med Kåre & The Cavemen på Subsirkus i regi av Samfunnet. Halvliteren på Dampen koster sikkert 25 kr da også. Godt valg.

Martin Tjersland

Har du aldri forsøkt hveteøl, kan du ha gått glipp av noe.

Vi har tatt for oss to øl som ikke er brygget av bygg, som vi regner med de fleste av våre lesere er vant med. Hveteøl er mer vanlig i blant annet Tyskland og Belgia enn i de nordligere strøk, og en ganske annerledes opplevelse.

Erdinger Dunkel

I 1983 flyttet produksjonen av Erdinger til utkanten av byen Erding, som ligger nær den nye Münchenflyplassen. Tapperiet ligger enda i den gamle bygningen fra 1513. De lokale bøndene får frø fra bryggeriet, og til gjengjeld forsyner de bryggeriet med mesteparten av råvarene som trengs. Hveteølene fra Erdinger er kjent som de renere, lettere og mer delikate i smak og aroma. Men vær forberedt på at dette ølet er veldig 'dødt', siden det er uten kullsyre. Erdinger dunkel har en 'myk', søtlig smak med et lite hint av sjokolade.

Hoegaarden "White"

Hoegaarden er en landsby helt øst i Brabant, Belgia, som er berømt for sine tåkete "hvite" hveteøl. Det var engang 30 bryggerier i området som produserte denne typen øl. Det siste stengte på midten av femtitallet. Et bryggeri forsøkte å gjenoppta produksjonen i liten skala. Denne satsingen har senere vist seg både å være en kritiker- og en kommersiell suksess.

Bryggeriet heter De Kluis, ølet Hoegaarden. Brygget av like deler rå hvete og umaltet bygg og krydret med koriander og curaçao, to krydder som var mer vanlig før man gikk over til utelukkende å bruke humle. Ølet har ikke den bitterheten man er blitt vant til fra humle, men en fruktig syrlighet som maner fram en søtlig karakter av honning. Ølet er veldig friskt, søtt og preget av de to kryddersortene som gir det et særpreg ulikt mye annet øl, enten det er brygget av bygg eller hvete. Ølet er overgjæret og ettergjærer på flasken. Kornets natur og det at man bruker en spesiell, langsom type gjær, hjelper å sikre den karakteristiske 'hvite' tåken i ølet. Ørjan hadde ikke helt sansen for dette ølet, mens Torstein synes det var et greit øl. Vi anbefaler at du prøver det, og dømmer selv.

Ørjan Haugholt & Torstein Solli Hansen

Den store verden på Litteraten

Torsdag 30. oktober kunne vi møte fire store poeter med ulik kulturell bakgrunn på Teaterkafèen.

Jamshed Masoor fra Pakistan, bosatt i Norge, leste tradisjonelle gasal'er på urdu, mens Erling Kittelsen leste egne oversettelser. Gasal er i slekt med ordet gaselle, og diktformen skal ivareta rådyrets smerteskrik og samtidig være en «samtale med vakre kvinner». Formen er svært streng og betegnes som østens svar på sonetten, med den forskjellen at gasal er en høyst levende sjanger. Vi opplevde en billedrikdom som får det meste av norsk lyrikk til å virke banal og prosaisk.

Mindre fremmed

Hos Muniam Alfaker, fra Irak/Danmark, var den politiske virkeligheten sterkere til stede. Diktene var kortere og var kanskje mindre fremmede for oss nordmenn. Den litterære opplevelsen blir sterkere når forfatteren kjenner urettferdigheten i sin nærhet, enn når norske forfattere skriver om noe som foregår langt borte, uansett hvor sterkt engasjement de måtte ha.

Politisk ukorrekt

Latvisk litteratur er nokså ukjent i Norge. Denne kvelden fikk vi møte en av Latvias største poeter. Visma Belsevica stod på scenen som en levende bronsestatue. Hun hadde en så enorm utstråling av styrke at enhver måtte føle seg svak. Og det er kanskje ikke så rart at det føltes slik. For Belsevica har hatt det hardt som politisk ukorrekt forfatter i Sovjet. Diktene hennes kunne likevel minne om norske dikt i tema og innhold, og burde være lett tilgjengelig for norske lesere.

Møt verden

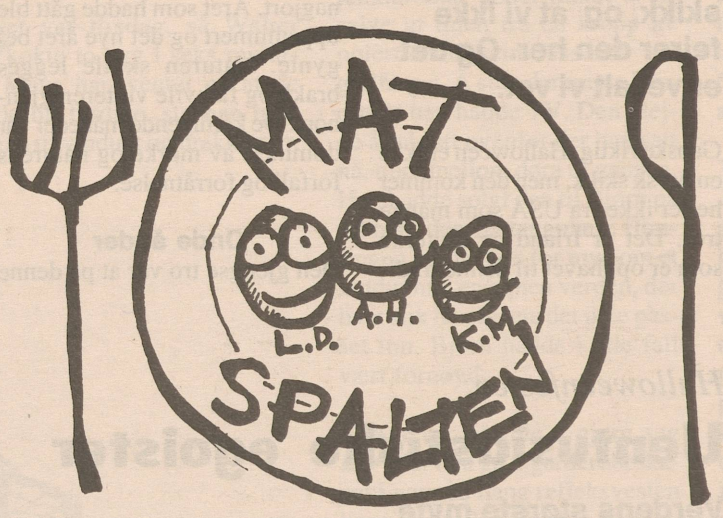
Erling Kittelsen leste også egne dikt, men for denne tilhører ble de bare en klangbakgrunn for de andre forfatterne. Ved å lese mange av tekstene både på norsk og på originalspråket fikk man også et inntrykk av språkene de var skrevet på.

Jeg gikk fra Teaterkafèen med en følelse av å ha møtt verden, men også av å ha møtt meg selv i døra. De fleste ville hatt utbytte av denne kvelden og det var rikelig av plass til deg også.

Ragnhild Vik Nilsen

Billig dame

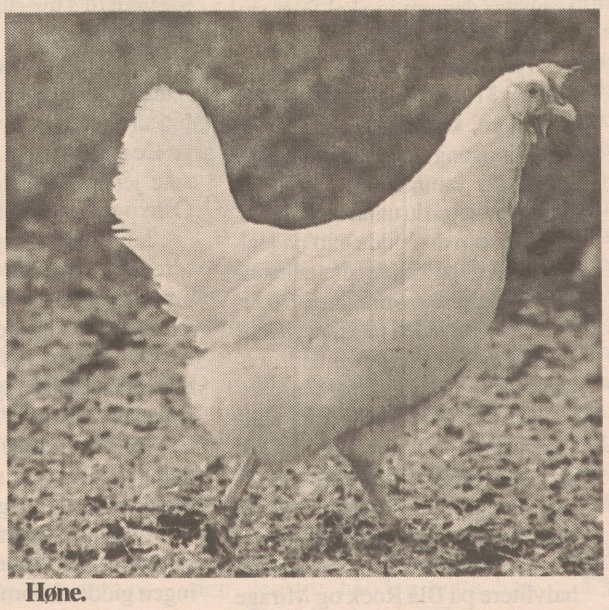
Et fett hei til alle dere med slunkne punger! Billig, god og enkel, det er høna det. Hun koster lite, er lett å forføre og lett å tilberede. Hos Mega koster hun utrolige 12.90 på tilbud. Med dette måltidet kan du bokstavelig talt gjøre en fjær til fem høns.

Litt om høna

Høna er det ingen som helt vet hvor kommer fra. Noen sier hun ble klekket ut i India. Det som er sikkert, er at hun ble brukt som husdyr allerede før vikingtiden her i landet. Nå finnes hun på det de fleste fat rundt om i verden, bedre kjent i sin yngre utgave, kyllingen. Hønsekjøtt er dessverre seigt, og må derfor kokes i et par timer før den kan brukes til matlaging. Først da blir kjøttet godt. Faktigst er det noe av det billigste kjøttet du får tak i. Mega gjør det enda billigere. Vi har smakt mange gode høner opp gjennom tidene, men ingen har vært så god som denne. Høner kan brukes i stedet for kylling i de fleste retter. Men ingen andre steder er hun så godt egnet som til denne retten. HØNSEFRIKASSÉ, det ligger i ordet. Asbjørnsen og Moe har bidratt til at høna har fått sin plass i norsk kultur. Vi ønsker å bidra til at hun får beholde sitt gode rykte. Ordet frikassé kommer av det franske ordet fricasser, og betyr så lite som å hugge smått. Andre kjøttyper kan også benyttes, for eksempel lammekjøtt, kalvekjøtt eller fisk. Men, som alle vet, «det ligger i sausen». Derfor kan du gjerne eksperimentere med ulike krydder når du lager kraften. De mest brukte krydderne til denne retten er pepperkorn, hele hvitløksfedd, laurbærblad, løk, persillerot, sellerirot, gulrot og så videre. Det er viktig at du tar bort fettet når høna er ferdigkokt. Smaken av kraften kan forsterkes om du reduserer den til cirka halvparten (koker den inn). Men vi gjør heller sånn som Ingrid Espelid. Juks sier noen, men vi syns at hønsebuljong er en fin oppfinnelse. Den kan faktisk brukes som universaltilsetting i de fleste retter. Høna har sikkert ikke noe imot det.

HØNSA-ÞÓRIS SAGA

Høne.

God fordøyelse !

Kristian Misund, Lars Danielsen & Aslak Haanshuus

Høna taler sin sak

ingredienser:
1 død høne
2 liter vann
2 - 4 gulrøtter
1 liten purre
2 - 3 sp smør/margarin
4 sp hvetemel
litt melk
1 - 2 terninger hønsebuljong
1 ts karripulver
sitron/lime

Fremgangsmåte:

Kok høna i 2 liter vann i 1 1/2 - 2 timer på middels varme, gjerne med et laurbærblad, et hvitløksfedd, et par nellik og noen pepperkorn. I mellomtiden kan du skjære opp gulrøtter og purre i passende biter. Kok gulrøttene til de er nesten ferdige. Når høna er klar, tar du bort fettet på toppen av kraften med en ause.

Lag jevningen ved å tilsette melet i smeltet smør, for så å spe gradvis ut med hønsekraft og melk under kraftig omrøring. Plukk kjøttet av høna og skjær i biter. Dette er mindre smertefullt om du først avkjøler høna under kalt vann. Nå kan du tilsette gulrøtter, purre og hønsekjøtt i jevningen. Smak til med karri, hønsebuljong og sitronsaft La det godgjøres i cirka10 minutter til purren er ferdig. Serveres med ris eller poteter.

nettPreik

Baklengs
http://smeg.com/backwards/

Hvis du har lyst til å se din egen eller andres hjemmesider baklengs, burde du prøve denne linken. Skriv inn linken til en interessant hjemmeside, og les den baklengs. Bildene blir også speilvendte og man kan faktisk surfe baklengs så lenge man vil! Endelig har teknologien sprengt alle grenser, helt fantastisk!!!

Neste skritt må være en oppned side, for det er mye mer aktuelt å trene opp den egenskapen. (For eksempel trenger du den når en venn leser en avis på andre sida av bordet). I alle fall, inntil updown-sida gjør entre, kan vi lese baklengs og kanskje komme med i nye David Lynch-produksjoner.»mees yeht tahw ton era slwo ehT» :)

Tynne idealer
http://www.about-face.org/index.html

About Face er en organsiasjon som kjemper mot «tynn-tynnere-idealkvinne»-bildet. De serverer ikke kjedelige faktasider, men informasjon presentert med multimedia-guiding, hvor du blant annet får vite (med demonstrasjoner) at målinger gjort av modeller som har opptrått i Playboy og Miss America konkurranser fra 1978-1988 viste at vekten deres alltid var 13-19% under det som er karakterisert som sunn vekt (ifølge Wiseman et al, 1992). De har også et galleri med det de mener er bedre idealer. Er du forbanna på de store motegigantene, kan du sende inn protest-epost til for eksempel Cosmopolitan, etter en mal som de har foreslått.

Tavla
http://www.uit.no/tavla/

Her kan du lese nyttige ting om blant annet urnevalget, når det er (eller var) for eksempel. Her står faktisk de r e t t e datoene for valget i motsetning til hva som stod i Utropia i forrige utgave, og hadde jeg lest tavla, hadde jeg stemt i tide. Alle burde i hvert fall stikke innom bare for å se at ord som «Markedplassen» og «Arrangementer» mister skyggen når du drar musa over dem. Skikkelig lekkert gjort.

Kjedemailer
http://www.kagh.no/tba/kjedemailer.html

Knut Audun Grodaas Hauge sendte meg et givende tips etter at jeg sendte han en av de overtroiske «Hawaiian God Luck Totem»-mailene. Han skrev følgende: « Da jeg er i den situasjon at jeg fra tid til annen mottar kjedemailer i forskjellig form, MÅ jeg nesten la være å sende videre alle sammen. Derfor har jeg valgt en mellomting - istedet for å drive å bombe dere alle med mailer som jeg ikke selv synes er morsomme, legger jeg de jeg tross alt synes er best, på ovenfornevnte nettaddresse.» Den hawaiiske jeg sendte ham kom ikke med, men den kule scrollevitsen anbefales.

\medarb\per
alådnuH .V. idieH

Send tips til heidih@stud.cs.uitø.no

Vi noterer at...

... fire ungdommer fra Tønsberg har fått tilsammen 40000 kroner i bot for å ha kappa ned ei trafikkskilt-mast. Etter sigende trengte de ei lysmast til et discoshow.

... i Peru er det forbudt for ugifte menn å ha hunn-lamaer som husdyr. Led meg ikke inn i fristelse...?

... Bondevik-regjeringen foreslår så høye avgifter på brennevin, at selv avholdsfolket protesterer.

... trønderne klager over snøfallet. De har brukt én million til brøyting og ekstra vedlikehold. Stakkars trøndere!

... omgangssyke som skyldes en spesiell form for omgang mellom mennesker kan få følger. Det har et ektepar fra Værøy erfart etter at omgangssyken endte med fødsel.

... det kreftframkallende stoffet *benzen* som er å finne i bensin sprer seg videre til maten som er til salgs på tyske bensinstasjoner.

... det norske næringsliv er ikke videre fornøyd med kongeparets innsats for nettopp næringslivet under deres tur til Kina.

... uerfarne småsparere selger sine aksjer, mens de med erfaring kjøper dem opp.

... Helgeland politikammer krever Steinar Bastesen 400.000 for overfiske. Den nyvalgte stortingsmannen svare med å kreve dem 500.000 tilbake.

... Utropias nyhetsredaktør hevder, i følge Dagbladet, at Tromsø-studentene bare er ute etter øl.

... Utropia er sannsynligvis den eneste avisa i Norge med en egen spalte tilegnet ølets gleder.

Studenter annonserer gratis på:

Tavla

- ring 776 45720 eller 776 45366

Hjelp!
Cafè bodega trenger flere kafèverter. Er du interessert? Ta kontakt i Bodegaen.

Advarsel!
Jeg er villig til å gi penger for en spark til lette turer i skog og mark.
Ring: 920 94 817. André.

Deling av heltidsplass i Gimle barnehage for barn over 3 år.
Telefon: 776 10 549
Mona Johannessen

Samfunnet etterlyser:
Frank Håversen.
Ryggsekken din savner deg.
Den venter på samfunnskontoret...
Ring: 77 64 49 16

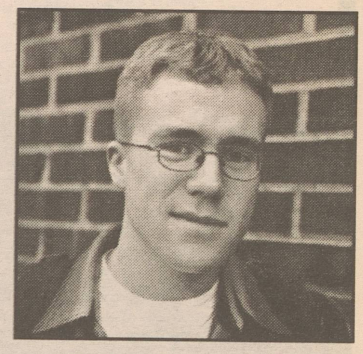
Hasselblad
m/ T* optikk og A 12 bakstykke ønskes kjøpt til fornuftig pris.
Martin tlf.: 91142477

Blakk?
Bøker til medisin grunnfag ønskes kjøpt.
Ring: 77 67 51 48
eller 920 94 817.

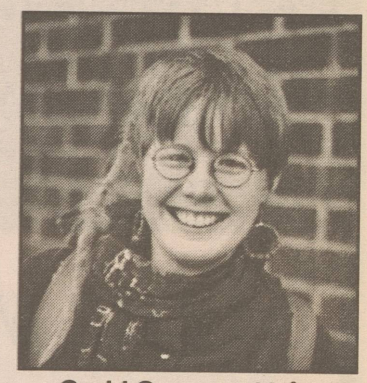
For gratis annonse:
e-post utropia@list.isv.uit.no
eller faks 776 45199

Fire på rad

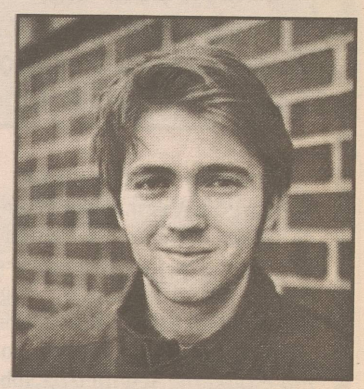
Både urnevalget og Solak- aksjonen fikk dårlig oppslutning blant studentene. Hva tror du er grunnen ?

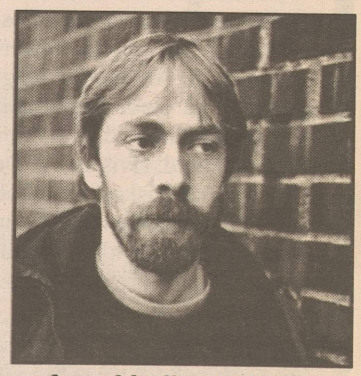
Terje Håkse, 22 år, statsvitenskap
Når det gjelder studentvalget har det vært svært lite informasjon å få, og de få plakatene som var å se var ganske dårlige. I tillegg har vel folk andre ting å tenke på.

Gyrid Gunnes, 19 år, religionsvitenskap og ex.phil.
Solakprosjektet og situasjonen i Vest-Sahara er svært ukjent. Hadde aksjonen vært for sultrammede i Nord-Korea, tror jeg utfallet ville blitt ganske annerledes.

Per Stellander, 21 år, Historie
Jeg har ikke peiling ...Folk har vel egentlig ingen interesse for sånt. Jeg bryr meg lite selv, selv om jeg har tid nok.

Arne Lindbach, 28 år, sosialantropologi
Studentpolitikken her i Tromsø har vært lite konstruktiv, med mye økonomisk rot og interne problemer. Dessuten har valget manglet skikkelige personligheter å gjenkjenne seg i.

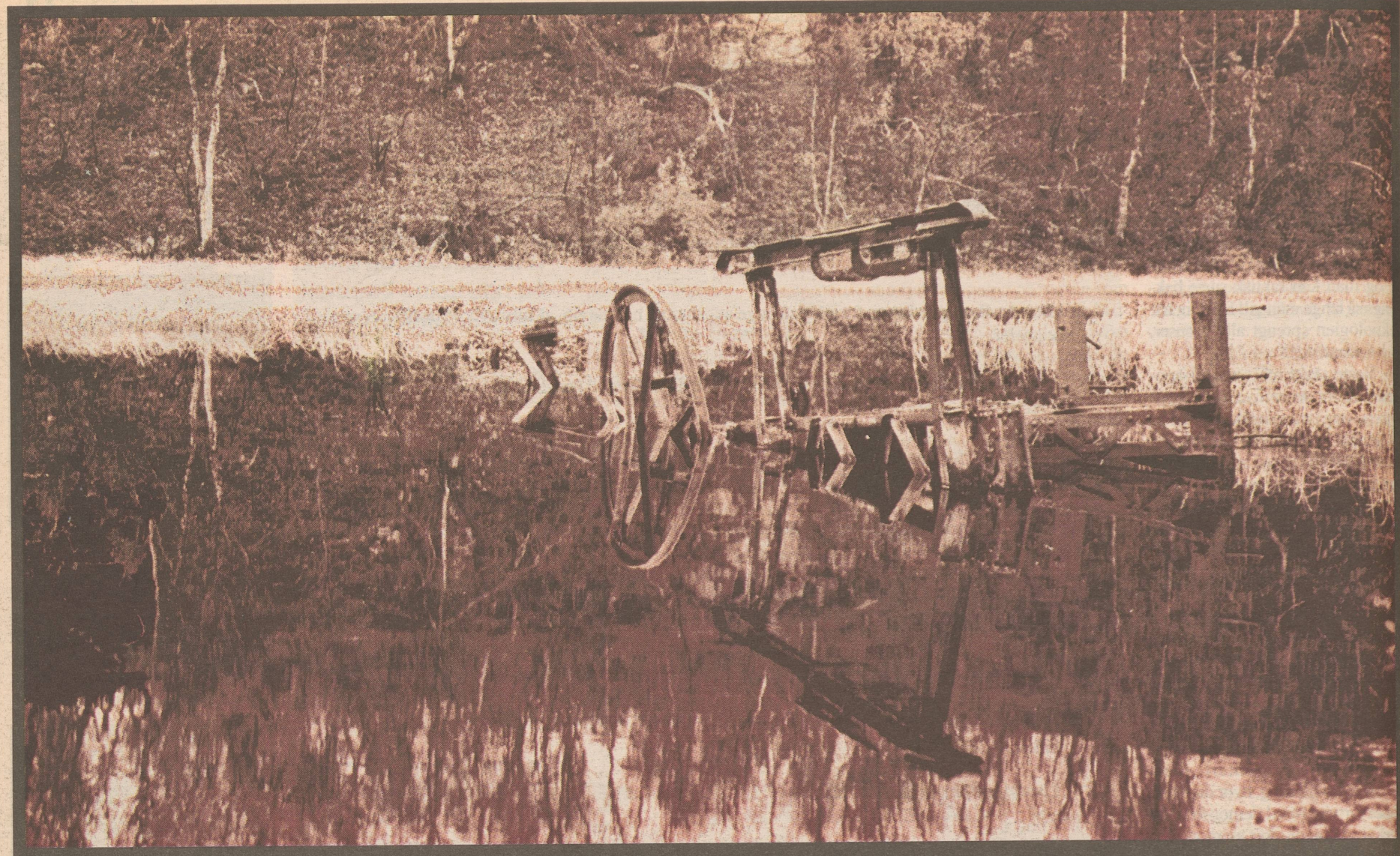

FOTO:ANDRÉ KVERNHAUG

Mens vi venter på *Nord-Norgebanen...*

Nå har snøen kommet og gått, og den kommer nok helt sikkert igjen. Tromsbuss har kommet og gått, men med de nye rutene er jeg ikke sikker på hvor og når de kommer. Men Utropia kommer, sikkert som dagen er lang... og her kommer noen tips om hva du kan bedrive dagene med fremover. I stedet for å lese til kommende eksamener.

Onsdag 5. november

Vær så god! Vi gir deg et rykende ferskt nummer av Utropia. Kos deg. Du kan få med deg **Messe** på formiddagen i dag. MH klokken 12.30. Ellers kan du se Marilon-Manson-goth-homo-erotikerne **Seigmen** på SubSirkus i kveld. Et bra konsertband. Beaivvas Sami Teahter spiller komedien **«Julie og Romeo»** på Kulturhuset kl. 19.00.

Torsdag 6. november

Litteraten får besøk av Jon Fosse i kveld. Møt opp på Teaterkafèen kl. 20.00. **Postgirobygget** rider på studentband-bølgen, og du kan se dem live på Rogers i kveld. Hvis du vil. Du kan også se Biskop Steinholt live i en **hverdagsmesse** om savn i Domkirken kl. 20.00.Ellers er det jo Seinfeld på TV'n.

Fredag 7. november

Det er fredag og ny helg i anmarsj. En kopp kaffe eller flere på kafè er en ypperlig måte å starte helgen på. Du kan også få med deg Ellen Hartmanns **foredrag** om formidlingsstil i familier, sett over tre generasjoner. På Åsgård. Ellers er det i dag boka **«Høyt i nord»** presenteres på Kulturhuset. Se forøvrig omtale på side 21.

Lørdag 8. november

Førstekonervator Marit Lange holder **foredrag** om Harriet Backers liv og kunst på Nordnorsk Kunstmuseum i dag klokken 14.00. Tromsø Filmklubb viser den fantastiske filmen **«Short Cuts»**, med blant annet Tom Waits i storform. Har du ikke sett den? Fy!! Studentersamfundet feirer at de er 20 år med storstilt **ball** i Aud.Max.

Søndag 9. november

En rolig søndag med stumfilmguruen Chaplins film **«Byens lys»** på Verdensteateret hadde kanskje vært noe?
Ellers arrangerer Tromsø Jazzklubb konsert med **Peter Erskine Trio**. Den finner sted på Mackkjelleren. På Kulturhuset avholdes **Symfonikonsert** med musikk av Sæverud og Sjostakovitsj i Storsalen kl. 19.30. Og, jøss i dag er det **farsdag**. Er du ikke allerede far kan du jo prøve å få gjort noe med det i dag.

Mandag 10. november

Du kan åpne den nye uken med å se den litt annerledes og alvorlige fotballfilmen **«ID»** på Blå Rock. Homo Polaris har **medlemsmøte** og **filmvisning** i dag. **«Putti Plutti Pott»**, julemusicalen fremfor noen, vises i dag og to dager framover på Kulturhuset. Ellers hadde det kanskje vært en ide å sette igang å lese litt?

Tirsdag 11. november

Det er tirsdag. Ingenting skjer på tirsdager. Bortsett fra Venner for livet på TV2.

Onsdag 12. november

Temakveld med de fantastiske **Tindersticks** på Blå Rock i kveld. Dette må du for all del ikke gå glipp av, for dette er BRA musikk!!!

Torsdag 13. november

I dag er byen utrygg, for **Alex Rosèn** er her. Han skal ha show på Rogers, og da kan vel alt skje...

Psykologiseksjonen har **seminar** på B-1005 (SVF) fra 12.00 i dag. Der kan du høre om å si nei til stereotyper og regulering av det mentale liv. - Noe for alle nå i eksamestiden? Annet på konsertfronten er **Kåre and the Cavemen** på SubSirkus. Forestillingen **«Ole Brumm»** vises i dag og i morgen for barn i alle aldre på Kulturhuset.

Fredag 14. november

En hel uke siden sist gang det var fredag. Pussig. I kveld viser filmklubben filmen **«Berlin»**, en storbysymfoni, og det er Tromsømusikeren Gaute Barlindhaug (Aedena Cycle) som tonesetter filmen. Verdt å få med seg.

På Teaterkafèen arrangeres **Etnisk Musikkcafè**. Azra spiller fra kl. 22.00. Dessuten er det nok et **foredrag** i regi av institutt for psykologi på Åsgård. Tromsø Kristelige Forbund arrangerer **messe** på bymisjonskapellet klokken 19.00

Lørdag 15. november

I dag kan du se **«Box of Moonlight»** på filmklubben. **«Skatten fra Broderfolket»** starter opp på Kulturhuset. Forestillingen vises fram til 10. desember. Se omtale s.22. Ellers er det jo lørdag. Gjør hva du vil.

Søndag 16. november

Ærlig talt, jeg kan ikke sitte her og bestemme hva du skal bruke hver dag til. Bruk din egen fantasi og få deg et liv!

Mandag 17. november

Ny uke, ny giv. Og ny film på Blå Rock. Denne gangen er det **«The Killer»** av John Woo som står for tur. I dag kommer **Arne Næss** til Tromsø for å holde foredrag om klatresportens utvikling.

Tirsdag 18. november

Denne morgenen vil **Arne Næss** holde fordrag om norsk miljøverns ideologiske forankring klokka 10.00 på Institutt for historie
Dessuten skal Øyvind Eggen fra Aksjon Slett U-landsgjelda fortelle om verdensbankens rolle i arbeidet med u-landsgjeld. Dette skjer på UB-Aud., klokken 18.00, og det er **Internasjonalt Seminar** som er arrangør. Kulturhuset presenterer ballettforestillingen **«Helt inne i rødt»** med Stellaris Danseteater.

Onsdag 19. november

Først og fremst får du i dag semesterets siste **Utropia**, et sikkert tegn på at nå er det snart jul og eksamen, og at vi alle skal hjem til mor og far. Hurra! Men det skjer noe i dag alikevel; **Sigurd Ulveseth Quartet** spiller på jazzklubben i dag. Ifølge kjennere skal dette være bra. **Bjørn Eidsvåg** spiller opp til konsert på Kulturhuset På samme sted viser VoBa teatret barneforestillingen **«Sangen i havet»**. Og for dere som har lurt siden sist nummer, så betyr navnet Tromsø **øya i sundet**.

Hvis DU vil legge inn noe på Nord-Norge-banen, kontakt oss på faks/telefon/e-post, ELLER stikk innom Glassburet på ISV:

Utropia – studentavisa i Tromsø, Universitetet – SVF, 9037 Tromsø, tlf: 77 64 5720, faks: 77 64 51 99, epost: utropia@stud-org.uit.no, Web: http://www.uit.no/utropia/